

ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

2 Χρόνια Μηνιαίο Ενημερωτικό Δελτίο ΣΕΒ
54 ειδικοί & στελέχη της αγοράς τοποθετούνται

Μάιος 2019

ΣΕΒ

Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

Αγαπητά μέλη,

Πριν από περίπου δύο χρόνια, η Διοίκηση του ΣΕΒ αποφάσισε την έκδοση του μηνιαίου δελτίου **«Ρυθμιστικό Περιβάλλον και Επιχειρήσεις»**, με σκοπό να παρέχει έγκαιρη, ποιοτική και ολοκληρωμένη ενημέρωση στις επιχειρήσεις-μέλη μας για το σύνολο των αλλαγών που δρομολογούνται στο ρυθμιστικό περιβάλλον της χώρας μας αλλά και στην ΕΕ. Η ένταση και η συχνότητα παραγωγής κανονιστικών κειμένων στην ελληνική οικονομία άλλωστε, καθιστούν αναγκαία την άμεση πληροφόρηση για τις διαρκείς αλλαγές που αυτά επιφέρουν στην καθημερινή λειτουργία των επιχειρήσεων, καθιερώνοντας το Δελτίο μας ως ένα χρήσιμο εργαλείο για τα στελέχη και τις διοικήσεις των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα.

Επιδιώκοντας μεγαλύτερη χρηστικότητα, αναγνωσιμότητα αλλά και αμεσότητα, πολύ νωρίς εμπλουτίσαμε το δελτίο μας με μια μόνιμη «στήλη» στην οποία εξειδικευμένα στελέχη της αγοράς και της δημόσιας διοίκησης εμβαθύνουν σε επιλεγμένα θέματα της επικαιρότητας στο πεδίο εξειδίκευσής τους, παρουσιάζοντας τις απόψεις τους για τον τρόπο με τον οποίο αυτά επηρεάζουν ή θα επηρεάσουν στην πράξη την καθημερινή λειτουργία των επιχειρήσεων.

Μέχρι σήμερα στη στήλη **«Παρεμβάσεις του μήνα»**, έχουν φιλοξενηθεί περισσότερα από 50 άρθρα και αναλύσεις για τα κυριότερα θέματα που έχουν απασχολήσει την αγορά στα πεδία των φορολογικών, εργασιακών και του ευρύτερου επιχειρηματικού περιβάλλοντος, δίνοντας βήμα **σε στελέχη της επιχειρηματικότητας, της αγοράς και της δημόσιας διοίκησης** ώστε να εκφράζουν τις θέσεις και τις απόψεις τους για όσα αναμένεται να απασχολήσουν όλους μας.

Με σκοπό να επαναφέρουμε στη δημόσια συζήτηση τα ζητήματα που πραγματεύονται, καθώς τα περισσότερα από αυτά εξακολουθούν να παραμένουν επίκαιρα και επιδραστικά, στις σελίδες που ακολουθούν έχουμε συγκεντρώσει και παραθέτουμε το σύνολο της αρθρογραφίας που αναλύθηκε.

Ευχαριστούμε ιδιαίτερα όσους αρθρογράφησαν συμβάλλοντας με το κύρος τους στη διαφύλαξη της υψηλής ποιότητας του δελτίου καθώς και τις δικηγορικές εταιρείες «Ν. Κανελλόπουλος-Χ. Χαρά Ζέρβα & Συνεργάτες» και «Ποταμίτης Βεκρής» που υποστήριξαν την έκδοσή του.

Ελπίζουμε ότι στην επετειακή αυτή έκδοση θα βρείτε θέματα του άμεσου ενδιαφέροντός σας και σας ευχόμαστε καλή ανάγνωση!

Άκης Σκέρτσος
Γενικός Διευθυντής ΣΕΒ

01. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Ο χωρικός και πολεοδομικός σχεδιασμός στον επενδυτικό προγραμματισμό της επιχείρησης	5
Περιβαλλοντική Αδειοδότηση: Μπορούμε να τα πάμε καλύτερα	6
Αφερεγγυότητα και επιχείρηση: Υπάρχει δικαίωμα σε μια «δεύτερη ευκαιρία»;	7
Αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής με όρους βιώσιμης ανάπτυξης: νέοι κανόνες στην ΕΕ για την περίοδο 2021-2030	8
Φιλικότερο ρυθμιστικό πλαίσιο για μια mobile first Ελλάδα	9
Ακόμα μια χαμένη ευκαιρία: ο εξωδικαστικός συμβιβασμός	10
Plan-do-check-act ... για την απλούστευση της αδειοδότησης αλλά και καλύτερους νόμους	11
Άδεια εγκατάστασης, μία επιτυχημένη μεταρρύθμιση	12
Αγωγές αποζημίωσης για παραβάσεις των κανόνων του ελεύθερου ανταγωνισμού: Φόβος ή πρόκληση;	13
Ο θεσμικός εκσυγχρονισμός της νομοθεσίας για τα Επιχειρηματικά Πάρκα παραμένει ανολοκλήρωτος!	14
Γιατί ένας νέος νόμος για τις ανώνυμες εταιρίες;	15
Η σχέση επιχείρησης- καταναλωτή στα χρόνια της κρίσης	16
Restarting up the Start Up	17
Μια εισαγωγή στο σχέδιο νόμου για τους μετασχηματισμούς	18
Αυτά που δεν ξέρετε, και θα θέλατε να μάθετε, για επιχειρηματικές ευκαιρίες στις Δημόσιες Συμβάσεις	19
Ο Εξωδικαστικός Μηχανισμός Ρύθμισης Οφειλών ως κρίσιμο εργαλείο για την αντιμετώπιση της υπερχρέωσης φυσικών και νομικών προσώπων	20
Bringing company law into the 21st century	21
Οριστική επίλυση του ζητήματος επιβολής δημοτικών τελών καθαριότητας και οδοφωτισμού στους αυτοκινητόδρομους (αποφάσεις ΣτΕ 2780/208, 2781/2018 και 2783/2018)	22
Έλεγχοι στα καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος: Ευκαιρίες και προτάσεις για βελτίωση	23

02. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Η φορολογική νομοθεσία και η τεχνολογία στην υπηρεσία της καταπολέμησης του λαθρεμπορίου	24
Ευθύνες μελών ΔΣ από «φοροδιαφυγή» της ανώνυμης εταιρίας: Πραγματική ευθύνη ή ένα ακόμα αντικίνητρο στις επενδύσεις;	25
Ενδοομιλικές συναλλαγές: Εφαρμογή και εξελίξεις	26
Ποινικές Διατάξεις Φοροδιαφυγής – Η νέα προσέγγιση	27
Εξορθολογισμός κυρώσεων - Εφαρμογή επιεικέστερων κυρώσεων του ΚΦΔ σε εκκρεμείς υποθέσεις παλαιότερων χρήσεων	28
Εγκλήματα φοροδιαφυγής και λογιστικές διαφορές	29
Τα διασφαλιστικά μέτρα του Δημοσίου κατά των οφειλετών του	30
Η ρήτρα αντικαταχρηστικότητας στις συγχωνεύσεις.	31
Μια νέα νομοθετική πραγματικότητα	

Φορολογικές απαλλαγές σε ομολογιακά δάνεια και «καταχρηστικότητα» Το τέλος ενός ατελέσφορου προβληματισμού	32
Το κύρος και οι έννομες συνέπειες του «Ετήσιου Φορολογικού Πιστοποιητικού»	33
Οι επενδυτικές μεταρρυθμίσεις που χρειάζεται η βιομηχανία	34
Φοροδιαφυγή: Τι πρέπει να γνωρίζουν οι «Διοικητές» των εταιρειών	35
DAC6: η υποχρέωση γνωστοποίησης σχημάτων επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού στις φορολογικές αρχές της ΕΕ	36
Νέο εταιρικό πλαίσιο μετασχηματισμών και φορολογικές διατάξεις: «Παράλληλο σύμπαν» ή «συγκοινωνούντα δοχεία»;	37
Φορολογικό Πιστοποιητικό: Ψήφος Εμπιστοσύνης από τις επιχειρήσεις	38
Προκλήσεις και ευκαιρίες για τις ελληνικές επιχειρήσεις στο υπό εναρμόνιση ευρωπαϊκό φορολογικό περιβάλλον	39
Η χαμένη τιμή της φορολογικής μεταρρύθμισης	40
Φ.Π.Α. ανείσπρακτων απαιτήσεων: Απόφαση-πilotος του ΣτΕ αναγνωρίζει τη δυνατότητα έντοκης ανάκτησης του Φ.Π.Α. σε περίπτωση υπαγωγής του οφειλέτη σε νόμιμη διαδικασία αντιμετώπισης εμπορικής αφερεγγυότητας	41

03. ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ & ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Το βίωμα της εργασίας (employee experience) και οι εργασιακές ρυθμίσεις	42
Ένα σχόλιο για τις πρόσφατες νομοθετικές ρυθμίσεις στα Εργασιακά	43
Η επικίνδυνη υπερωρία	44
Τεχνικά Επαγγέλματα Βιομηχανίας: Άδειες Χειριστών Μηχανημάτων Έργου	45
Απεργία	46
ΕΓΣΣΕ 2018: δημιουργοί του μέλλοντος ή νοσταλγοί του (χρεωκοπημένου) παρελθόντος;»	47
Νέες αλλαγές στην ηλεκτρονική υποβολή στο ΠΣ Εργάνη των υπερωριών και της υπερεργασίας	48
«Επιχειρήσεις Γνώσης» και η διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού μέσα από την ελληνική εργασιακή νομοθεσία	49
Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών: Κατανοώντας την επέλαση του ψηφιακού μετασχηματισμού στον αεροδρομιακό χώρο	50
Η επέκταση Κλαδικών Συλλογικών Συμβάσεων Εργασίας	51
GDPR for HR: an aspect	52
Οι νέες ρυθμίσεις για την ευθύνη του αναθέτοντος έργο	53
Ποια μέτρα για τους συνεπείς προς τις ασφαλιστικές τους υποχρεώσεις;	54
EU social policy – priorities for business	55
Επαγγελματική κατάρτιση και εκπαίδευση και η διασύνδεσή της με την αγορά εργασίας: Η περίπτωση του διεκδικούμενου Πανεπιστημίου Στερεάς Ελλάδας	56
Ο κατώτατος νομοθετημένος μισθός – Ένα παράδειγμα προβληματικής νομοθέτησης	57
Προκλήσεις από τις νέες μεταρρυθμίσεις στην εργατική νομοθεσία Ν.4554/2018	58

Ιωάννης Μωραΐτης
Πολιτικός Μηχανικός,
Γενικός Διευθυντής
REDS Α.Ε

Τα τελευταία, μόνο, χρόνια έχει αρχίσει να γίνεται πραγματικά κατανοητή η **εξάρτηση της επιχειρηματικότητας και των επενδύσεων από τον χωρικό και πολεοδομικό σχεδιασμό**. Ότι, δηλαδή, αποτελεί **προαπαιτούμενο για συνθήκες ασφάλειας δικαίου** που θα επιτρέψουν την υλοποίηση της εκάστοτε επένδυσης, στο χρόνο και με τον τρόπο που αυτή προβλέπει. Τι σημαίνει αυτό πρακτικά; Σημαίνει κυρίως **αποφυγή συγκρούσεων μεταξύ χρήσεων γης, σαφείς, απλές και σύντομες διαδικασίες χωροθέτησης και αδειοδότησης και ξεκάθαρες αρμοδιότητες των εμπλεκόμενων δημόσιων υπηρεσιών**, χωρίς επικαλύψεις και «παράθυρα» ερμηνειών.

Ο πρόσφατος **Ν. 4447/2016 «Χωρικός σχεδιασμός - Βιώσιμη ανάπτυξη και άλλες διατάξεις»** περιορίζεται σε τμήμα μόνο της σχετικής νομοθεσίας, που αφορά στην βασική αρχιτεκτονική του συστήματος του χωρικού σχεδιασμού, και την οποία όντως βελτιώνει. Όμως, **δεν καλύπτει θέματα δασικής και αρχαιολογικής νομοθεσίας, ούτε νομοθεσίας περί εκτός σχεδίου δόμησης, τα οποία είναι εξαιρετικά σημαντικά για την χωροθέτηση οποιασδήποτε επένδυσης**. Επιπλέον, η εφαρμογή του **Ν. 4447/2016** απαιτεί σημαντικό όγκο δευτερογενούς νομοθεσίας, **θεσμοθέτηση χρήσεων γης, εναρμόνιση με προηγούμενη νομοθεσία, προδιαγραφές κ.λπ., που έχει καθυστερήσει**. Αλλά, ακόμα και αν ο νόμος ήταν έτοιμος προς εφαρμογή, μένουν να αντιμετωπισθούν προβλήματα σχετικά με την ολοκλήρωση κτηματολογίου, δασικών χαρτών, χαρτών αρχαιολογικού ενδιαφέροντος κ.λπ. προκειμένου να έχουμε ολοκληρωμένο νομοθετικό πλαίσιο χωρικού σχεδιασμού. Επιπλέον στοιχεία που δυσχεραίνουν περαιτέρω την όποια σχετική διαδικασία είναι η έλλειψη πόρων σε Δήμους και Περιφέρειες για την διεκπεραίωση των αρμοδιοτήτων τους και, βεβαίως, η ταχύτητα απονομής της δικαιοσύνης σε προσφυγές. Αφήνοντας, όμως, στην άκρη την «μεγάλη εικόνα», θα πρέπει να δούμε με ποιο τρόπο, και υπό αυτές τις δύσκολες συνθήκες που χαρακτηρίζουν το χωρικό

και πολεοδομικό σχεδιασμό στη χώρα μας, μπορεί να αναπτυχθεί περαιτέρω ο ιδιωτικός τομέας. Η **καινοτομία** των Ειδικών Χωρικών Σχεδίων (**ΕΧΣ**) αποτελεί το σημαντικότερο εργαλείο για την ανάπτυξη μεγάλων ιδιωτικών αλλά και δημοσίων επενδύσεων. Για να γίνω πιο σαφής, ΕΧΣ αποτελούν μεταξύ άλλων τα Επιχειρηματικά Πάρκα, οι Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης, οι Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων κ.λπ. Δηλαδή, όλα τα προϋφιστάμενα εργαλεία υλοποίησης επενδύσεων. Μένει να δούμε **πώς θα εφαρμοστεί η διαδικασία των ΕΧΣ στην πράξη** καθώς υπήρχαν έντονες ενστάσεις για περιττά στάδια και προαπαιτούμενα (όπως η διαδικασία της προέγκρισης) που ενδεχομένως ακύρωναν τελικά τα οφέλη τους. Παρόλο που θα ήταν πράγματι πολύ σημαντικό για την οποιαδήποτε επένδυση να υπάρχει μία διαδικασία έγκαιρου προελέγχου της δυνατότητας υλοποίησης ενός ΕΧΣ, σε πρώιμα στάδια της κατάρτισής του, η οποία θα πρέπει να δεσμεύει τη Δημόσια Διοίκηση, ώστε να υπάρχει ασφάλεια δικαίου!

Μια άλλη **θετική εξέλιξη** αφορά την πολύ πρόσφατη **θεσμοθέτηση του Παρατηρητηρίου Δομημένου Περιβάλλοντος**. Πρόκειται για μία δομή που, εάν υλοποιηθεί με οργανωμένο τρόπο και αξιοποιώντας τις δυνατότητες της πληροφορικής, υπάρχουσες βάσεις δεδομένων (όπως αυτές της ΕΚΧΑ ΑΕ) και τη μέχρι σήμερα εμπειρία, θα συμβάλλει ουσιαστικά στον έλεγχο και την παρακολούθηση του δομημένου περιβάλλοντος και κυρίως στην αποτροπή δημιουργίας νέων αυθαιρέτων. **Το Παρατηρητήριο, εφόσον λειτουργήσει, θα πρέπει να επεκτείνει τη δραστηριοποίησή του και στον χωρικό σχεδιασμό**, ώστε να είναι σε θέση το Υπουργείο να επιτελέσει αποτελεσματικά τον ρόλο του στην υλοποίηση του χωρικού σχεδιασμού.

Ο χωρικός και πολεοδομικός σχεδιασμός θα πρέπει πια να πάψει να είναι αιτία ανάσχεσης και να αναγνωριστεί ως προϋπόθεση ανάπτυξης.

Πηνελόπη Παγώνη

Ανώτερη Διευθύντρια Υγιεινής,
Ασφάλειας, Περιβάλλοντος &
Βιώσιμης Ανάπτυξης Ομίλου
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε

Είναι γεγονός ότι με τον Ν. 4014/2011 η διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης εντάχθηκε σε ένα πλαίσιο απλοποίησης και διαφάνειας. Αυτό εκφράστηκε με την κατάργηση μιας σειράς αδειών και την ενσωμάτωσή τους στην Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ), με τη θέσπιση ενός αυστηρού χρονικού πλαισίου για την ολοκλήρωση της αδειοδότησης, την επιβολή κυρώσεων και τους εναλλακτικούς τρόπους επίσπευσης της αδειοδότησης, την καθιέρωση ενός ηλεκτρονικού συστήματος για έναν πιο ασφαλή και διαφανή τρόπο αδειοδότησης, με την παράλληλη μείωση ενός μεγάλου όγκου εγγράφων, την αύξηση της χρονικής ισχύος της ΑΕΠΟ, τη δυνατότητα αξιολόγησης των μελετών και την πραγματοποίηση επιθεωρήσεων από ιδιωτικούς φορείς, καθώς επίσης και τη μείωση των ασφαλιστικών καλύψεων για τις εγκαταστάσεις που εφαρμόζουν συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης. **Ο νόμος αυτός, μετά από την ολοκλήρωση της πληθώρας των υπουργικών αποφάσεων, την έκδοση των οποίων προβλέπει και δεν έχουν δυστυχώς ακόμη ολοκληρωθεί, θα ικανοποιούσε τα πάντα αιτήματα των επιχειρήσεων** που στοχεύουν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας τους και την ουσιαστική περιβαλλοντική προστασία, στη μείωση του διοικητικού κόστους για την οικονομία και την κοινωνία και συνολικότερα στη βιώσιμη ανάπτυξη. Σύμφωνα με την Ex post μελέτη [«Έκθεση Συνεπειών Ρυθμίσεων στην ανταγωνιστικότητα από την εφαρμογή του Ν 4014/11»](#), που έγινε για τα πρώτα χρόνια εφαρμογής αυτού, διαπιστώθηκε **μείωση αριθμού φακέλων πάνω από 88% και πάνω από 50% βελτίωση στους χρόνους απόκρισης**. Έχει λοιπόν ήδη καταγραφεί εντυπωσιακή βελτίωση στην διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης σε σχέση με το νομοθετικό πλαίσιο πριν τον Ν. 4014. Παρόλα αυτά, **έχουμε ακόμα μεγάλες καθυστερήσεις, αφού οι πραγματικοί χρόνοι ανταπόκρισης παραμένουν πολλαπλάσιοι αυτών που καθορίζει ο νόμος και η διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης θεωρείται για τις περισσότερες**

επιχειρήσεις επίπονη και χρονοβόρα. Στις καθυστερήσεις έρχονται να προστεθούν αυτές των τελικών υπογραφών των αποφάσεων λόγω αλλαγών των Υπουργών Περιβάλλοντος και οργανωτικών αλλαγών των υπηρεσιών. Οι άνθρωποι των επιχειρήσεων γνωρίζουμε ότι **η δύσκαμπτη αυτή πραγματικότητα πρέπει και μπορεί να αλλάξει. Η επίσπευση του εγκριτικού έργου των αρχών απαιτεί την ενίσχυση με προσωπικό, που μάλιστα πρέπει να είναι εκπαιδευμένο και εξειδικευμένο σε περιβαλλοντικά θέματα, τεχνολογίες περιβάλλοντος** παρόλο που αυτό σήμερα φαντάζει απαγορευτικό. Η απλοποίηση του εγκριτικού έργου απαιτεί την **επανεξέταση της κατηγοριοποίησης έργων** και δραστηριοτήτων, ώστε να μειωθούν οι σημαντικές αποκλίσεις που παρουσιάζει η Ελληνική νομοθεσία συγκριτικά με την Ευρωπαϊκή (2011/92/ΕΕ) υπέρ της υποβολής Μ.Π.Ε., έναντι της ένταξης στο καθεστώς των Πρότυπων Περιβαλλοντικών Δεσμεύσεων (Π.Π.Δ.). Αντίστοιχα η αποτελεσματικότερη διαχείριση των φακέλων απαιτεί να εφαρμοστεί άμεσα η **ηλεκτρονική υποβολή** και διεκπεραίωση Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων με την ενεργοποίηση της πλατφόρμας του Ηλεκτρονικού Μητρώου, που έχει τεθεί μεν σε δοκιμαστική λειτουργία από το 2014, αλλά παραμένει ανενεργή για να περάσουμε σε ηλεκτρονική διεκπεραίωση και ροή εργασιών, συμβάλλοντος και στην περαιτέρω διαφάνεια της αδειοδοτικής διαδικασίας. Και φυσικά απαιτείται να ανοίξει ο διάλογος όλων των ενδιαφερομένων μερών για τη **νομική θωράκιση των ΑΕΠΟ** έναντι τυχόν νομικών προσφυγών. **Η Βιώσιμη Ανάπτυξη, δηλαδή η οικονομική ανάπτυξη με προστασία του περιβάλλοντος για όφελος της κοινωνίας, οι Στόχοι ΟΗΕ για το 2030**, που αποτελούν εθνικές δεσμεύσεις και κυριότερα οι **προκλήσεις του μέλλοντος** προϋποθέτουν ένα σύγχρονο, ευέλικτο και αποτελεσματικό πλαίσιο περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Είναι ανάγκη ...και μπορούμε να τα πάμε καλύτερα.

Δεκέμβριος 2017

Δημήτρης Μάντζος
Δικηγόρος, Διαμεσολαβητής,
Εκτελεστικός Γραμματέας
ΟΠΕΜΕΔ

Μια από τις κύριες συνέπειες της σοβαρής οικονομικής κρίσης υπήρξε η συνειδητοποίηση της ανάγκης για εκσυγχρονισμό της εθνικής πτωχευτικής νομοθεσίας. Ανάλογες προσπάθειες είχαν γίνει και σε εποχές «κανονικότητας» στην αγορά, ωστόσο η οικονομική συγκυρία επέβαλε την αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου. Η Πολιτεία διατείνεται ότι, μετά από σαράντα και πλέον παρεμβάσεις, το νομικό «οπλοστάσιο» στο πεδίο του πτωχευτικού δικαίου συνιστά best practice για άλλες χώρες. Τι γίνεται όμως στην πράξη; **Η Ελλάδα ανέκαθεν παρουσίαζε ατολμία στην αξιοποίηση των προ-πτωχευτικών μοντέλων, προβληματική λειτουργία των συνδίκων, δικαστικές καθυστερήσεις, χρόνια έλλειψη αποτελεσματικών μηχανισμών εξυγίανσης.** Ενός πλαισίου λειτουργικού, που θα συνέβαλε αποφασιστικά στην αποφυγή της πτώχευσης και στη διάσωση της επιχείρησης, του οικονομικού της δικτύου και των θέσεων εργασίας.

Η εφαρμογή των νέων διατάξεων του Πτωχευτικού Κώδικα, μετά τον ν. 4446/2016 και ειδικά του θεσμού του «διαχειριστή αφερεγγυότητας» μετρά μόλις μερικούς μήνες. Η αξιολόγηση της μεταρρύθμισης εκκρεμεί, ωστόσο η διατήρηση των φορολογικών εμποδίων και η δυστοκία του Κράτους στη διαγραφή οφειλών, δημιουργούν αμφιβολίες για τον αν θα υπάρχει η δυνατότητα «αυτόματης δεύτερης ευκαιρίας» για την επιχείρηση.

Παράλληλα, εδώ και τέσσερις μήνες, δίπλα στο «κλασικό» μοντέλο διαχείρισης της αφερεγγυότητας έχει προστεθεί ο **εξωδικαστικός μηχανισμός** ρύθμισης του ν. 4469/2017. Ένας θεσμός νέος, φιλόδοξος, επενδυμένος με πολλές προσδοκίες από την Πολιτεία και την αγορά. Με **εξωδικαστική στόχευση** και «αγνές προθέσεις», που φιλοδοξούν να «στρώσουν» τον δρόμο όχι προς την... κόλαση αλλά τον παράδεισο για την ελληνική επιχειρηματικότητα. Με το νέο πλαίσιο, **κάθε επιχειρηματίας που αντιμετωπίζει οικονομικά προβλήματα μπορεί να ζητήσει την έναρξη εξωδικαστικής και διαρθρωμένης διαπραγμάτευσης** για τη ρύθμιση

των οφειλών του, ολιστικά, **προς το σύνολο των πιστωτών.**

Κομβική σημασία έχει ότι **το Δημόσιο και ο ΕΦΚΑ έχουν δεσμευθεί** και ήδη συμμετέχουν ουσιαστικά στη διαδικασία ρύθμισης και των δικών τους αξιώσεων. Η εισαγωγή στο μηχανισμό συνεπάγεται το **«πάγωμα» των νομικών ενεργειών κατά της επιχείρησης.** Ιδιαίτερη προστιθέμενη αξία του νέου συστήματος δημιουργεί η **παρουσία του συντονιστή** ανάμεσα στα μέρη. Ο διαπιστευμένος διαμεσολαβητής, με τις δεξιότητες που έχει αποκτήσει μέσα από την εκπαίδευσή του, υποβοηθά τη διαπραγμάτευση προς ένα βιώσιμο και ρεαλιστικό settlement plan. Τα πρώτα στοιχεία δείχνουν μια «αναιμική» αλλά αυξανόμενη αξιοποίηση του θεσμού που τροφοδοτεί ένα αίσθημα μετρημένης αισιοδοξίας. Από τον Αύγουστο μέχρι σήμερα, 13.835 βρίσκονται σε αρχικό στάδιο, 36 πέρασαν μέχρι σήμερα σε φάση διαπραγμάτευσης, ενώ σε τρεις υποθέσεις έχει ήδη επιτευχθεί συμφωνία. Προφανώς, **απαιτείται περαιτέρω προσαρμογή και εξοικείωση στα κριτήρια επιλεξιμότητας** και τις διατυπώσεις υπαγωγής μιας επιχείρησης στο νέο μηχανισμό. Καταληκτικά, πρέπει να επισημανθεί ότι **όσα μεγάλα βήματα έγιναν** -και είναι αρκετά- όλα αυτά τα «πέτρινα χρόνια» της κρίσης **χρειάζονται περισσότερο χρόνο για να αποτιμηθούν. Οι μεταρρυθμίσεις δεν κρίνονται ούτε στα λόγια ούτε στα πολιτικά συνθήματα, αλλά στο πραγματικό αποτύπωμά τους στην οικονομία και το «επιχειρείν».**

Το νέο ρυθμιστικό περιβάλλον θα κριθεί με αυτά ακριβώς τα κριτήρια: τη βιωσιμότητα των προ-πτωχευτικών συμφωνιών, την ισόρροπη ικανοποίηση των πιστωτών και την παροχή ενός πραγματικού όχι ψευδεπίγραφου «fresh start» για κάθε ελληνική επιχείρηση που βρέθηκε σε κατάσταση «έντιμης αποτυχίας». Την παροχή **μιας αληθινής «δεύτερης ευκαιρίας»** που αποτελεί, ακόμη, τη «μεγάλη χίμαιρα» του ελληνικού πτωχευτικού δικαίου.

Ιανουάριος 2018

Αλέξανδρος Κατσιάμπουλας

Διευθυντής Περιβάλλοντος
Κλάδου Τσιμέντου Ελλάδας
Όμιλος TITAN

Η μείωση των εκπομπών των Αερίων του Φαινομένου του Θερμοκηπίου (ΑΦΘ) ώστε να αναχαιτιστεί η κλιματική αλλαγή είναι μια σύνθετη και ευαίσθητη υπόθεση και υπάρχει προβληματισμός σχετικά με το πώς ακριβώς θα επιτευχθεί. Διότι, η ιστορικής σημασίας αυτοδέσμευση των χωρών να περιορίσουν την αύξηση της θερμοκρασίας κάτω από 2 βαθμούς Κελσίου μέχρι το 2030, με απώτερο στόχο τη συγκράτησή της σε 1,5 βαθμό, αποτελεί μια πολιτική, κυρίως, συμφωνία η οποία δεν έχει ολοκληρωθεί σε επίπεδο κανονιστικών όρων.

Παρά ταύτα, **οι νέοι κανόνες του Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών (ΣΕΔΕ) της ΕΕ** για την περίοδο **2021-2030** κρίνονται ως **θετικοί**, αφού λαμβάνουν υπόψη τη βιωσιμότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας. Οι νέοι κανόνες στους οποίους κατέληξε η διαβούλευση της ΕΕ στις 22 Νοεμβρίου 2017 συνιστούν μια ισορροπημένη λύση η οποία, χωρίς να θέσει σε κίνδυνο το φιλόδοξο ευρωπαϊκό σχέδιο για τη μείωση των ΑΦΘ κατά 40% μέχρι το 2030, προστατεύει μερικώς την ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας ως προς τρίτες χώρες (εκτός ΣΕΔΕ). Δίνεται, έτσι, ο απαραίτητος χρόνος (μεταβατική περίοδος 2021-2030) για την υλοποίηση της Διεθνούς Συμφωνίας των Παρισιών, μέσω της καθιέρωσης ενός παγκόσμιου συστήματος διακυβέρνησης που θα περιλαμβάνει συγκρίσιμους στόχους μείωσης, παρακολούθησης και επαλήθευσης εκπομπών, καθώς και μηχανισμούς αγοράς που θα διασφαλίζουν την ανταγωνιστικότητα. Η νέα Οδηγία αναμένεται να επικυρωθεί τον Φεβρουάριο του 2018.

Η **ελληνική βιομηχανία συμμετείχε ενεργά στη διετή και πλέον διαβούλευση, προωθώντας τις εθνικές θέσεις μέσω του Συμβουλίου ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη** (δείτε [εδώ](#) σχετικές δράσεις). Οι κύριοι κανόνες του νέου ΣΕΔΕ προβλέπουν τα εξής:

1. Γραμμική μείωση των εκπομπών της ΕΕ κατά 2,2% ετησίως
2. Λίστα αποφυγής κινδύνου «διαρροής άνθρακα» στην οποία συμπεριλαμβάνονται
3. οι περισσότεροι βιομηχανικοί κλάδοι χωρίς

διακρίσεις, με σκοπό τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας σε σχέση με τρίτες χώρες

4. Ευελιξία για την αποφυγή εφαρμογής διατομεακού συντελεστή διόρθωσης (μέσω πιθανής αύξησης των δικαιωμάτων της βιομηχανίας κατά 3%)
5. Δυναμική κατανομή δικαιωμάτων και προσαρμογή τους αναλόγως των απαιτήσεων παραγωγής, σε περίπτωση που τα τελευταία 2 έτη διαφέρουν περισσότερο (+/-) από 15% σε σχέση με το «Ιστορικό Επίπεδο Παραγωγής» (Historic Activity Level)
6. Νέοι κλαδικοί δείκτες αναφοράς (benchmarks) για την κατανομή δικαιωμάτων στη βιομηχανία, βάσει πραγματικών και πρόσφατων στοιχείων των 10% καλύτερων εγκαταστάσεων
7. Διπλασιασμός της απόσυρσης δικαιωμάτων μέσω του Market Stability Reserve ήδη από το 2019-2023 στο 24% και ακύρωση της περίσσειας δικαιωμάτων (πάνω από τη ποσότητα δημοπρασιών της προηγούμενης χρονιάς) από το 2023 και μετά
8. Αύξηση διαθέσιμης χρηματοδότησης μέσω του ταμείου εκσυγχρονισμού κατά 25% μετά το 2024
9. Στήριξη του εκσυγχρονισμού της ενέργειας στα ελληνικά νησιά

Η ΕΕ συνεχίζει να πρωτοπορεί, στοχεύοντας σε λύσεις βιώσιμης ανάπτυξης. Όμως, η διεθνής κοινότητα χρειάζεται να ασκήσει πίεση προς τις αναπτυσσόμενες χώρες, προκειμένου να αναλάβουν σοβαρές και εφάμιλλες πρωτοβουλίες. Έτσι, οι επιχειρήσεις θα επικεντρωθούν στην ανάπτυξη νέων τεχνολογιών μείωσης των εκπομπών χωρίς τον κίνδυνο στρέβλωσης της αγοράς. Η πρωτοβουλία του Παγκόσμιου Επιχειρηματικού Συμβουλίου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (WBCSD) Low Carbon Technology Partnership initiative αποτελεί ένα τέτοιο παράδειγμα που μπορεί να λειτουργήσει ως πρότυπο παγκόσμιας συνεργασίας.

Γιώργος Στεφανόπουλος
Γενικός Διευθυντής
Ένωση Εταιρειών Κινητής
Τηλεφωνίας

Το διεθνές περιβάλλον των τηλεπικοινωνιών και των ψηφιακών επικοινωνιών αλλάζει ριζικά, καθώς νέες τεχνολογίες και οι μεγάλες επενδύσεις των παρόχων συμβάλλουν στην επιτάχυνση της διαδικασίας ολοκλήρωσης του ψηφιακού μετασχηματισμού των κοινωνιών στις ανεπτυγμένες οικονομίες. Οι κινητές επικοινωνίες οδηγούν την

κούρσα της ψηφιακής ανάπτυξης σε έναν κόσμο όπου το κινητό γίνεται το βασικό μέσο επικοινωνίας, εργασίας και κοινωνικής συναναστροφής, σε πολίτες – επιχειρήσεις και δημόσια διοίκηση. Η ψηφιοποίηση της οικονομίας εξαρτάται από την ανάπτυξη δικτύων υψηλών ταχυτήτων, τα οποία θα επιτρέψουν γρήγορη και ασφαλή μεταφορά μεγάλου όγκου δεδομένων.

Σε 1-2 χρόνια προγραμματίζουμε να έχουμε ασύρματα δίκτυα με ταχύτητες που θα ξεπερνούν το 1 Gigabit, έως το 2025 τα 10 Gigabit και χωρητικότητα έως και 10.000 φορές μεγαλύτερη με τη μετάδοση των δεδομένων να συντελείται σε πραγματικό χρόνο. Στόχος είναι η παροχή πλήρους γεωγραφικής κάλυψης, με την υψηλότερη δυνατή αξιοπιστία 99,999% και παράλληλα μείωση της κατανάλωσης ενέργειας έως 1.000 φορές. Η ασύρματη διασύνδεση εκατομμυρίων συσκευών βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη, με τις οικιακές συσκευές, τους μετρητές ενέργειας και ύδρευσης, τα αυτοκίνητα κ.α. να προσφέρουν, πολύ σύντομα, απίστευτες δυνατότητες μέσω του κινητού.

Επιτάχυνση αδειοδότησης για ταχύτερες επενδύσεις
Στην Ελλάδα, ο Κλάδος επενδύει σε δίκτυα υψηλών ταχυτήτων, δηλαδή 4G & 4G+ και προετοιμάζεται για τη δημιουργία δικτύων και υπηρεσιών 5G, επενδύοντας σταθερά τα τελευταία χρόνια μεγάλο μέρος των εσόδων του, που μόνο για το 2016 έφτασε τα 351 εκατ. (50% του EBITDA) και τα επόμενα χρόνια αναμένεται να ξεπεράσουν τα 1.2 δισ., υπό την προϋπόθεση όμως ενός φιλικότερου και σταθερότερου επενδυτικού περιβάλλοντος που θα αδειοδοτεί τις επενδύσεις των εταιρειών σε δίκτυα μέσα σε σύντομα χρονικά διαστήματα.

Τα βήματα που πρέπει να θεσμοθετηθούν είναι συγκεκριμένα και αφορούν: α) να λειτουργήσει ολοκληρωτικά (π.χ. να προστεθούν οι πολεοδομίες) η υπηρεσία ηλεκτρονικής διακυβέρνησης ΣΗΛΥΑ που έχει ήδη φτιάξει επιτυχώς η πολιτεία, β) να οριστούν και να περιγράφουν σαφώς και λεπτομερώς όλες οι διαδικασίες που απαιτούνται για την αδειοδότηση ανά δημόσιο φορέα ώστε να μην υπάρχουν ασάφειες και καθυστερήσεις και γ) να οριστεί το εθνικό σχέδιο που θα στοχεύει στην ψηφιοποίηση όλων των υποδομών της χώρας και θα θέτει σε προτεραιότητα τη δημιουργία δικτύων 4G και 5G.

Τέλος, πέρα από την αδειοδότηση, εξαιρετικής σημασίας είναι και η παροχή «καθαρού» φάσματος. Χωρίς φάσμα δεν υπάρχει ευρυζωνικότητα, ούτε υψηλές ταχύτητες. Η απόδοση του είναι μια διαδικασία, η οποία χρήζει ιδιαίτερης προσοχής από τη Δημόσια Διοίκηση, για να αποδίδεται έτοιμο προς χρήση. Το **Νοέμβριο ολοκληρώθηκε η διαδικασία ανανέωσης των αδειών των παρόχων στα 1800 MHz, με τα δημόσια ταμεία να εισπράττουν €201,45 εκατ.** ενώ αναμένεται να προχωρήσει σταδιακά και ομαλά η διαδικασία επιπλέον απόδοσης φάσματος, αποφεύγοντας όμως πρακτικές όπως αυτήν της απόδοσης φάσματος στα 2.600 MHz, για το οποίο κατέβαλλαν περισσότερα από 70 εκατ. πριν τέσσερα χρόνια αλλά ακόμα δεν μπορεί να αξιοποιηθεί πλήρως λόγω προβλημάτων καθαρισμού του.

Στάθης Ποταμίτης

Εταίρος
Ποταμίτης Βεκρής Δικηγορική
Εταιρεία

Τα χρόνια της κρίσης έχουν αναδείξει την χρησιμότητα και την ανάγκη αποτελεσματικών εργαλείων για την αντιμετώπιση της αδυναμίας εκπλήρωσης **πιστωτικών οφειλών**. Ήδη έχουν **συσσωρευτεί πάνω από 100 δισ..** Ευρώ μη εξυπηρετούμενες οφειλές από δάνεια και πιστώσεις ενώ **αντίστοιχο είναι το ύψος των οφειλών προς το δημόσιο και τα ταμεία**. Το ύψος των υπολοίπων μη εξυπηρετούμενων οφειλών προς την αγορά (εργαζόμενοι, προμηθευτές και άλλοι) εκτιμάται ότι προσεγγίζει το δημόσιο χρέος. Ενδιαφέρον παρουσιάζει επίσης η ύπαρξη μεγάλου αριθμού **zombies**. Σύμφωνα με μελέτη της PWC του **2015, zombies ήσαν το 50%** του συνολικού δείγματος επιχειρήσεων που κάλυπταν 43% των εσόδων, 58% των επενδεδυμένων κεφαλαίων, 79% των συνολικών οφειλών και 224.000 θέσεις εργασίας. Οι νομοθετικές προσπάθειες των τελευταίων ετών έχουν βελτιώσει την αναγκαστική εκτέλεση (περιορίζοντας δικονομικά εμπόδια και μειώνοντας προθεσμίες) και την εξυγίανση. Έχουμε όμως ακόμα δυσκολίες στην επιβολή των πλειστηριασμών. Η πτώχευση παραμένει σε αχρηστία στερώντας τους πιστωτές από αξιόπιστη απειλή και ευνοώντας τους στρατηγικούς κακοπληρωτές. Τέλος, απογοητευτική κρίνεται η διαδικασία του φερόμενου ως εξωδικαστικού συμβιβασμού που πρόσφατα τέθηκε σε λειτουργία. Είναι η δεύτερη νομοθετική προσπάθεια για την μαζική αναδιάρθρωση του ιδιωτικού χρέους. Η πρώτη ήταν του νόμου Δένδια, στα τέλη του 2014. Η διαδικασία αυτή σχεδιάστηκε ως απλή και γρήγορη διαδικασία, χωρίς οποιαδήποτε εμπλοκή δικαστηρίων και χωρίς πρόβλεψη αναστολών διώξεων, αφήνοντας το κύριο βάρος διαπραγματεύσεως στις τράπεζες, ενώ οι δημόσιοι πιστωτές θα συμπαρασύρονταν σε ρυθμίσεις και διαγραφές χρέους υπό ορισμένες προϋποθέσεις (π.χ. ότι το τραπεζικό κούρεμα θα υπερέβαινε το 50%). Το τελικό κείμενο του νόμου, όμως, δεν ανταποκρίνεται στον σχεδιασμό αυτό καθώς θέτει, ως προϋπόθεση για τα παρεχόμενα κίνητρα, ελάχιστες φοροελαφρύνσεις υπέρ των τραπεζών, την προηγούμενη υπαγωγή των οφειλετών

στο πρόγραμμα δόσεων του Υπουργείου Οικονομικών. Δεδομένου μάλιστα ότι η σχετική διαδικασία είχε προσωρινή μόνο ισχύ, δεν συνεισέφερε καθόλου στην λύση του προβλήματος.

Η **νέα διαδικασία εξωδικαστικού συμβιβασμού** βρίσκεται στον αντίποδα του νόμου Δένδια, καθώς στην πραγματικότητα αποτελεί παραλλαγή της εξυγίανσης, με πρόβλεψη δέσμευσης μη συναινούντων πιστωτών, διάφορες αυτοδίκαιες και άλλες αναστολές και υποβολή σε διαδικασία δικαστικής επικύρωσης. Η **διαδικασία αιτήσεων είναι εξαιρετικά γραφειοκρατική ενώ η εμπλοκή διαμεσολαβητών σε γραμματειακό ρόλο δεν αναμένεται να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας**. Ήδη τα **πρώτα αποτελέσματα είναι απογοητευτικά** και δεν πρέπει να αναμένεται θεαματική βελτίωση (καθώς η διαδικασία ουσιαστικά περιορίζει την ικανοποίηση των ενέγγυων πιστωτών στην εκτιμώμενη αξία των εξασφαλίσεών τους). Οι **δύο αποτυχημένες προσπάθειες έχουν τουλάχιστον μια κοινή αιτία, την άρνηση των φορολογικών κυρίως αρχών να δεσμευθούν σε συμφωνίες συμβιβασμού όπως προβλέπει ο πτωχευτικός κώδικας ήδη από το 2011, «με τους ίδιους όρους που θα συναινούσε υπό τις αυτές συνθήκες ιδιώτης πιστωτής»**. Παρότι είναι κατανοητή η επιφυλακτικότητα των δημοσίων λειτουργιών να συμφωνήσουν σε παραίτηση από δικαιώματα του δημοσίου με το ενδεχόμενο να αμφισβητηθεί η αμεροληψία τους, η ανάγκη συντεταγμένης συνεργασίας του δημοσίου με τους ιδιώτες πιστωτές, και ιδιαίτερα με τις τράπεζες, είναι ιδιαίτερως οξεία και επείγουσα. Εξίσου οξεία και επείγουσα είναι η επεξεργασία νέου πλαισίου γνησίως εξωδικαστικού συμβιβασμού, που θα μπορούσε να εκμεταλλευθεί την σημαντική καινοτομία του πρόσφατου νόμου, τη δημιουργία βάσης δεδομένων για τις οφειλές και την περιουσιακή κατάσταση των εμπλεκόμενων οφειλετών προς χρήση των τραπεζών και του δημοσίου για την εξεύρεση κοινά αποδεκτών συμβιβασμών, χωρίς αναστολές διώξεων και χωρίς οποιαδήποτε εμπλοκή των δικαστηρίων.

Παναγιώτης Σκιαδάς
Sustainability Director
VIOHALCO

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εδώ και πολλά χρόνια προωθεί μία **συνολική στρατηγική για τη βελτίωση της κοινοτικής νομοθεσίας με στόχο την επίτευξη των επιθυμητών αποτελεσμάτων πολιτικής με πιο απλούς, πιο κατανοητούς και εφαρμόσιμους νόμους**, με το λιγότερο δυνατό κόστος για τους Ευρωπαίους πολίτες, επιχειρήσεις και την κοινωνία ενθαρρύνοντας παράλληλα και τα Κράτη Μέλη να εφαρμόσουν τα ίδια εργαλεία στις Εθνικές τους νομοθεσίες. Η πρωτοβουλία αυτή δεν επιδιώκει τη μείωση ή την αύξηση των ρυθμίσεων αλλά τη νομοθέτηση με ευφυώς στοχευμένες προβλέψεις που περιλαμβάνουν για κάθε δράση τον σχεδιασμό και την εκτίμηση των επιπτώσεων (impact assessment), την παρακολούθηση εφαρμογής, την τακτική αξιολόγηση και την τυχόν τροποποίηση εφόσον αυτό καταστεί απαραίτητο. Η **λογική του καθιερωμένου συνεπώς εργαλείου διαχείρισης plan-do-check-act που χρησιμοποιείται για τον έλεγχο και τη συνεχή βελτίωση προϊόντων και διεργασιών** βρίσκει εφαρμογή στη νομοθέτηση γι' αυτό και πρέπει να υιοθετηθεί και στην προσπάθεια βελτίωσης του ρυθμιστικού πλαισίου για την αδειοδότηση της βιομηχανίας στη χώρα μας. Αντίθετα με αυτό που μόλις περιγράφηκε μέχρι σήμερα το βασικό χαρακτηριστικό των προσπαθειών «απλοποίησης» του ρυθμιστικού πλαισίου, για την αδειοδότηση της βιομηχανίας, που έχουν επιχειρηθεί βασίζονται στη διατήρηση της υφιστάμενης νομοθεσίας, τροποποιώντας ελαφρώς το καθεστώς της ή μεταφέροντας αρμοδιότητες σε κάποια άλλη υπηρεσία (π.χ. στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση), προσθέτοντας παράλληλα νέες διατάξεις που συνεπάγονται πρόσθετες υποχρεώσεις. Μόνο έτσι μπορεί να εξηγηθεί, για παράδειγμα, ότι το 2018 γίνονται περιβαλλοντικοί έλεγχοι σε βιομηχανίες και οι αρμόδιες υπηρεσίες επικαλούνται Υγειονομικές Διατάξεις του 1965, δηλαδή καθεστώς που θεσπίστηκε περισσότερο από μισό αιώνα πριν! Βασικό κατάλοιπο νομοθεσίας δεκαετιών το οποίο κανείς δεν έχει τολμήσει να αγγίξει μέχρι σήμερα, είναι το καθεστώς της κατηγοριοποίησης των δραστηριοτήτων με βαθμό όχλησης. Δεν προξενεί έκπληξη στους γνωρίζοντες ότι το καθεστώς αυτό αναφέρεται μόνο στις βιομηχανικές δραστηριότητες διότι αυτές έχουν την «αποκλειστικότητα» της όχλησης! Στο αναχρονιστικό καθεστώς της κατηγοριοποίησης κατά όχληση που

κατατάσσει τις παραγωγικές διαδικασίες σε χαμηλή, μεσαία και υψηλή, εκτός από τα εντελώς διαφορετικά κριτήρια που χρησιμοποιούνται συγκριτικά με το αντίστοιχο καθεστώς περιβαλλοντικών επιπτώσεων, χρησιμοποιούνται και διαφορετικές περιγραφές των δραστηριοτήτων, με αποτέλεσμα να υπάρχει αναντιστοιχία των δραστηριοτήτων και να χρειάζεται κάποιος να μαντέψει σε ποια δραστηριότητα κατατάσσεται. Χαρακτηριστικό είναι ότι πάνω από το 50% των δραστηριοτήτων έχει κριτήριο κατάταξης κατά βαθμό όχλησης την εγκατεστημένη μηχανολογική ισχύ, δηλαδή βασίζεται κυρίως στο δυναμικό κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία παράγεται συνήθως εκατοντάδες χιλιόμετρα μακριά και ενίοτε στο εξωτερικό, αφού μέρος της ενέργειάς μας εισάγεται. Η όχληση πηγάζει από τη βαθιά μνήμη των «φουγάρων» που χαρακτήριζαν τις βιομηχανίες πριν δεκαετίες, όταν το βασικό καύσιμο ήταν το μαζούτ ή το κάρβουνο και δημιουργούνταν αισθητές ατμοσφαιρικές εκπομπές αιθάλης συνοδευόμενες από έντονη δυσοσμία. Ελλείψει άλλου καθεστώτος για τον καθορισμό χρήσεων γης και βασικού χωροταξικού πλαισίου, η κατηγοριοποίηση κατά βαθμό όχλησης ήταν όντως απαραίτητη, αλλά σήμερα οι εποχές έχουν αλλάξει και υπάρχει ένα πιο σύγχρονο τεχνοκρατικό πλαίσιο κατηγοριοποίησης δραστηριοτήτων βασισμένο στο κοινοτικό δίκαιο που λαμβάνει υπόψη το σύνολο των επιπτώσεων μίας δραστηριότητας. Έτσι σήμερα, αντί ο χωροταξικός σχεδιασμός και οι χρήσεις γης να λαμβάνουν υπόψη το καθεστώς περιβαλλοντικής αδειοδότησης με την ίδια λογική που γίνεται στην υπόλοιπη Ευρώπη, **έχουμε ένα καθεστώς χωροθέτησης που δεν λαμβάνει υπόψη την περιβαλλοντική βαρύτητα και επί της ουσίας υποβαθμίζει τη σκοπιμότητα της περιβαλλοντικής αδειοδότησης.**

Δεν είναι αργά, έστω και τώρα, να αγκαλιάσουμε τα εργαλεία αξιολόγησης που έχουμε και που εφαρμόζονται ήδη σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες για την απλοποίηση της νομοθεσίας και μείωση της γραφειοκρατίας. Χρειάζεται τολμηρή προσέγγιση για την κατάργηση νομοθεσιών του παρελθόντος, αφού πρώτα πρέπει να διερωτηθούμε απλώς το εξής: **«τι θέλουμε να πετύχουμε και πώς μπορούμε να το πετύχουμε με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο»;**

Ευστράτιος Ζαφείρης

Γενικός Γραμματέας Βιομηχανίας
Υπουργείο Οικονομίας και
Ανάπτυξης

Στο πλαίσιο του συντονισμού που έχει η Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας για την απλούστευση του αδειοδοτικού περιβάλλοντος, επιτεύχθηκαν ουσιαστικές αλλαγές στην άδεια εγκατάστασης μεταποιητικών δραστηριοτήτων (ν. 4512/2018-Α-5, ΥΑ οικ. 5540/71/Φ15/2018-Β'60). Πλέον ονομάζεται έγκριση εγκατάστασης σηματοδοτώντας μείωση διοικητικών βαρών και επιτάχυνση διαδικασίας και ταυτόχρονα σημαντική διεύρυνση δικαιωμάτων και προστασίας της δραστηριότητας. Η μεταρρύθμιση βασίστηκε στη σκέψη να δίδεται τάχιιστα και χωρίς κόστος απάντηση στο αν μια δραστηριότητα μπορεί να εγκατασταθεί σε συγκεκριμένο σημείο, έτσι ώστε ο επενδυτής εν συνεχεία με ασφάλεια πια να δαπανήσει χρόνο και χρήμα για την εκπόνηση των απαραίτητων για την υλοποίηση της μονάδας μελετών (π.χ. σχεδιαγράμματα δόμησης).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ: Η έγκριση εγκατάστασης ενσωματώνει το δικαίωμα εγκατάστασης συγκεκριμένης δραστηριότητας σε συγκεκριμένο σημείο. Βάσει του είδους της δραστηριότητας και της όχλησής της κρίνεται η συμβατότητα με τη χρήση γης και τους λοιπούς περιορισμούς εγκατάστασης της περιοχής, με συνεκτίμηση του συνόλου της βιομηχανικής και λοιπής νομοθεσίας. Συνεπώς η έγκριση, απαλλαγμένη πλέον από λεπτομερή τεχνικά στοιχεία, κρίνει μόνο τη χωροθέτηση της δραστηριότητας, όπως είναι εύλογο, αφού εκδίδεται κατά το άυλο ακόμα στάδιο σχεδιασμού της επένδυσης.

Η έγκριση εγκατάστασης εκδίδεται πλέον για ολόκληρο τον βαθμό όχλησης. Αυτό σημαίνει πως ενσωματώνει δικαίωμα συνεχών μηχανολογικών εκσυγχρονισμών μέχρι του ορίου της όχλησης χωρίς ανάγκη έκδοσης νέας διοικητικής πράξης. Συνεπώς πρόκειται για κατάργηση της άδειας εγκατάστασης σε κάθε περίπτωση μηχανολογικού εκσυγχρονισμού εντός του βαθμού όχλησης της δραστηριότητας.

ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ: Η έγκριση εκδίδεται ευκολότερα και ταχύτερα, διότι πλέον τα δικαιολογητικά αποσαφηνίζονται, μειώνονται, απλουστεύονται ουσιαστικά.

- Απαιτούνται κυρίως: ερωτηματολόγιο, βεβαίωση χρήσης γης, τοπογραφικό.
- Καταργείται η μελέτη εγκατάστασης.
- Παύουν να απαιτούνται για την έγκριση εγκατάστασης σχεδιαγράμματα για τυχόν δόμηση, υπεύθυνη δήλωση για τη στατική επάρκεια.
- ΑΕΠΟ (ή ΠΠΔ) απαιτείται μόνο όταν η χρήση γης δεν είναι καθορισμένη.
- Ο κανονισμός συνιδιοκτησίας αντικαθίσταται από Υπεύθυνη Δήλωση.
- Γίνεται ρητή απαρίθμηση σε εξαντλητική λίστα των ασαφών δικαιολογητικών του Β3(9) του Ερωτηματολογίου.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: Η διάρκεια της έγκρισης αυξάνεται. Τα 3 (+3 παράταση) έτη που προβλέπονταν ως προθεσμία κατασκευής της μονάδας αυξάνονται σε 5 (+5 παράταση) έτη. Επιπλέον η διάρκεια γίνεται 10ετής ή 20ετής (ανάλογα με τον τύπο εγκατάστασης), εφόσον η δραστηριότητα λειτουργήσει εντός των 5 (+5) ετών. Αυτή η περαιτέρω αύξηση προβλέφθηκε ως εύλογη συνέπεια της έκδοσης της έγκρισης για ολόκληρο τον βαθμό όχλησης δίνοντας στη δραστηριότητα χρόνο για τους μηχανολογικούς εκσυγχρονισμούς που μπορεί να υλοποιήσει.

ΛΟΙΠΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ: Για πρώτη φορά προβλέπεται σαφής και ρητή προστασία έναντι τυχόν αλλαγών των χρήσεων γης. Σε ακόμα μεγαλύτερη επιτάχυνση της διαδικασίας για δραστηριότητες χαμηλής και μέσης όχλησης συμβάλλει η πρόβλεψη για σιωπηρή (τεκμαιρόμενη) έγκριση μετά την παρέλευση 30 ημερών από την κατάθεση πλήρους φακέλου στην περίπτωση περιοχών με καθορισμένες χρήσεις γης και εντός σχεδίου πόλεως.

Τα διευρυμένα πλέον οφέλη που ενσωματώνει η έγκριση εγκατάστασης απολαμβάνει η δραστηριότητα ακόμα και αν διακόψει τη λειτουργία της μέχρι 3 έτη. Ελήφθη μέριμνα και για τις σε ισχύ άδειες εγκατάστασης: με τις μεταβατικές διατάξεις αυξάνεται η διάρκειά τους αυτοδίκαια, ενώ με αίτημα της επιχείρησης η δραστηριότητα δύναται να υπαχθεί πλήρως στο νέο καθεστώς απολαμβάνοντας το σύνολο των διευρυμένων δικαιωμάτων.

Ιωάννης Ε. Μπιμπλής
Διευθυντής Νομικής Υπηρεσίας
Coral AE

Με τον νόμο 4529/2018, που πρόσφατα ψηφίστηκε, δίνεται η δυνατότητα σε φυσικά και νομικά πρόσωπα που έχουν υποστεί βλάβη από παραβάσεις των κανόνων του ανταγωνισμού (π.χ. καρτέλ) να ασκήσουν αγωγή για αποζημίωση. Ενσωματώνεται έτσι η Οδηγία 2014/104/ΕΕ και μεταφέρεται στην ΕΕ ένας θεσμός της αμερικανικής, κυρίως, έννομης τάξης, καθιερώνοντας ένα μικτό σύστημα επιβολής, όπου οι αγωγές αποζημίωσης (ιδιωτική επιβολή) λειτουργούν συμπληρωματικά των προστίμων των εθνικών αρχών ή και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (δημόσια επιβολή).

Ποια είναι τα «όπλα» με τα οποία εξοπλίζει τον ζημιωθέντα ο νόμος;

1^{ον} Ο ζημιωθείς θα πρέπει να διευκολυνθεί να βρει αποδεικτικά στοιχεία για να στοιχειοθετήσει την αξίωση του. Επειδή πολλά από τα αποδεικτικά στοιχεία βρίσκονται στην κατοχή του εναγόμενου ή τρίτου, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την προσκόμιση όσων είναι εύλογα και πρόσφορα. Εάν δεν προσκομιστούν ή έχουν καταστραφεί, τότε οι ισχυρισμοί του ενάγοντα θεωρούνται ομολογημένοι. Μπορεί επίσης να διατάξει την κοινοποίηση στοιχείων από το φάκελο της Επιτροπής Ανταγωνισμού, διασφαλίζοντας ότι δεν θίγουν υπέρμετρα τα δικαιώματα των εμπλεκόμενων μερών και η διαδικασία δεν οδηγεί σε αλίευση στοιχείων (fishing).

2^{ον} Ο ζημιωθείς θα πρέπει να διευκολυνθεί να λάβει αποζημίωση ακόμη και όταν είναι υπερβολικά δυσχερές ή αδύνατον να αποδείξει το ύψος της ζημιάς του. Ακόμη και όταν είναι αδύνατη ή εξαιρετικά δυσχερής η απόδειξη της εξέλιξης της τιμής, των όγκων πωλήσεων και των περιθωρίων κέρδους ενός προϊόντος χωρίς την αντιανταγωνιστική συμπεριφορά, το δικαστήριο δύναται να προβαίνει σε πιθανολόγηση. Για να ενισχυθεί ακόμη περισσότερο η θέση του ζημιωθέντα εισάγεται μαχητό τεκμήριο ότι οι παραβάσεις από οριζόντιες συμπράξεις (καρτέλ) προκαλούν από μόνες τους ζημιά. Αντίστοιχο τεκμήριο δεν υιοθετείται για τις λοιπές παραβάσεις του δικαίου ανταγωνισμού (κάθετες συμπράξεις, κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης).

3^{ον} Τα δικαστήρια δεσμεύονται από τελεσίδικες αποφάσεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού και των εθνικών δικαστηρίων.

Οι τελεσίδικες αποφάσεις της εθνικής ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ανταγωνισμού και ελληνικών ή ενωσιακών δικαστηρίων επί προσφυγής κατά αποφάσεων των αρχών ανταγωνισμού δεσμεύουν τα ελληνικά δικαστήρια ως προς τη διαπίστωση της παράβασης.

Ποιος αποζημιώνεται και για ποιο ποσό;

Δικαιούχος της αποζημίωσης είναι κάθε πρόσωπο φυσικό ή νομικό που ζημιώθηκε ανεξάρτητα αν είναι άμεσος ή έμμεσος αγοραστής. Άμεσος αγοραστής είναι όποιος αγόρασε απευθείας από τον παραβάτη τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες (π.χ. διανομέας ή μεταπωλητής), ενώ έμμεσος είναι όποιος αγόρασε από τον άμεσο (π.χ. τελικός καταναλωτής). Η αποζημίωση περιλαμβάνει τη θετική ζημιά, τα διαφυγόντα κέρδη καθώς και την καταβολή τόκων, ώστε να αποκαθίσταται η κατάσταση στην οποία θα βρισκόταν ο ζημιωθείς αν δεν είχε τελεσθεί η παράβαση. Οι αγωγές είναι, είτε παρεπόμενες (follow-on actions) μετά τη έκδοση σχετικής απόφασης της εθνικής αρχής ανταγωνισμού, είτε αυτοτελείς (stand alone claims) και θα εκδικάζονται από ειδικό τμήμα του Πρωτοδικείου και Εφετείου Αθηνών. Ο νόμος προβλέπει ως μέσο άμυνας του εναγόμενου ότι μπορεί να προβάλει την ένσταση της μετακύλισης, δηλαδή να αποδείξει ότι ο ενάγων δεν υπέστη ζημιά ή ότι αυτή είναι μικρότερης έκτασης, επειδή η επιβάρυνση μετακυλίστηκε εν όλω ή εν μέρει στους πελάτες του. Οι αξιώσεις παραγράφονται σε πέντε χρόνια από τότε που ο ζημιωθείς έμαθε ή μπορεί ευλόγως να αναμένεται ότι γνώριζε τη παράβαση, τη ζημιά και την ταυτότητα του παραβάτη.

Τι σημαίνει τελικά η εξέλιξη αυτή για την αγορά και τι πρέπει να κάνουν οι ελληνικές επιχειρήσεις; Όπως κάθε νέα νομοθεσία, μένει να δούμε στην πράξη πώς θα εφαρμοστεί. Όμως **οι επιχειρήσεις πρέπει να αντιμετωπίσουν τη νέα νομοθεσία ως πρόκληση και χωρίς φόβο.** Θα πρέπει να βρίσκονται σε εγρήγορση και να εκπαιδεύσουν το προσωπικό τους ώστε να αναγνωρίζει τους κινδύνους. Ωστόσο η συμμόρφωση με τους κανόνες του ανταγωνισμού δεν εξαντλείται σε ένα πρόγραμμα συμμόρφωσης, όπως νομίζουν οι περισσότεροι, αλλά απαιτεί πολυετή και συντονισμένη προσπάθεια διαμόρφωσης βαθύτερης εταιρικής κουλτούρας από τη διοίκηση ως τον τελευταίο εργαζόμενο.

Μανώλης Μπαλτάς

Δ/νων Σύμβουλος Re.De-Plan AE Consultants
Μέλος της Επιτροπής Χωροταξίας &
Δικτύων του ΣΕΒ και του Εθνικού Συμβουλίου
Εφοδιαστικής

Θα μπορούσε ίσως να αποτελέσει δικαίωση για όλους εμάς που εφαρμόζουμε στην πράξη τη νομοθεσία για τα επιχειρηματικά πάρκα η **δήλωση του Πρωθυπουργού** στην τελευταία Γ.Σ. του ΣΕΒ με την οποία τόνισε ότι **“Θέτουμε τα Βιομηχανικά και Επιχειρηματικά Πάρκα στο επίκεντρο του σχεδιασμού μας ως δραστικό μέτρο προστασίας και αναβάθμισης του φυσικού και οικονομικού περιβάλλοντος”**.

Ωστόσο, αυτό θα έπρεπε να συμβαδίζει με συγκεκριμένες πράξεις και να ταυτίζεται με την αλήθεια, στη ζωή, στη διοίκηση. Δεν αρκεί να αναγράφεται σε κείμενα περιορισμένης θεσμικής ισχύος, όπως η πρόσφατη **απόφαση του ΚΥΣΟΙΠ** (ΦΕΚ 2231Β/2018), ότι η Κυβέρνηση νομοθετεί σε εναρμόνιση με τις 58 προτάσεις του ΣΕΒ όταν, έως σήμερα, 41 εξ αυτών βρίσκονται σε εκκρεμότητα, **ελάχιστες θεσμοθετήθηκαν αυτούσιες** και κάποιες αφορούν σε «άσχετα» θέματα ή υιοθετούν άλλες αρχές και άλλες κατευθύνσεις. Με χαρακτηριστικότερη περίπτωση την πρόταση που αφορά στο **Επιχειρησιακό Σχέδιο Ανάπτυξης ΕΠ**, για το οποίο έχει καταγραφεί η έντονη διαφωνία όλων των ενδιαφερομένων, μεταξύ των οποίων ο **ΣΕΒ**, η **ΚΕΕ**, ο **ΣΥΝΔΔΕ&L**, το **Εθνικό Συμβούλιο Εφοδιαστικής** κ.λπ. Δεν συμβαδίζουν οι προθέσεις με τις πράξεις και τα αποτελέσματα της πολιτικής ηγεσίας όταν στην πρόσφατη (08/06/18) **Εγκύκλιο** που εξεδόθη, αντί να **αποσαφηνίζεται, απλοποιείται και επιταχύνεται(!) η διαδικασία έγκρισης των ΕΠ**, μέσω της τυποποίησης των εγγράφων και των προδιαγραφών φακέλων γίνεται απλώς μιας απλή παράθεση της υπάρχουσας νομοθεσίας, παραλείποντας και κάθε αναφορά του νόμου σε **δεσμευτικές χρονικές προθεσμίες ανταπόκρισης της διοίκησης** που ούτως ή άλλως σπάνια τηρούνται. Όπως δεν αρκεί να λαμβάνονται αποφάσεις για το «μέρος» και όχι για το «σύνολο», όπως συνέβη με την κατά τα λοιπά ορθή θεσμοθέτηση της κατάργησης των **δημοτικών τελών** για τα ΕΠ που αναπτύσσονται από ιδιωτικούς φορείς σε δημόσια ακίνητα (Ν.4530/2018). Αν η εν λόγω θεσμική ρύθμιση δεν γενικευθεί για όλα τα Πάρκα, ανοίγει ένα τεράστιο **ζήτημα κατάλυσης των κανόνων**

υγιούς ανταγωνισμού σε βάρος των επιχειρήσεων που εγκαθίστανται σε ΕΠ και ΒΕΠΕ φορέων της ιδιωτικής οικονομίας.

Είναι χρήσιμο η Κυβέρνηση να αναφέρεται και να επικαλείται **κίνητρα** για να ενθαρρύνει φορείς και επιχειρήσεις να αναπτύξουν πάρκα ή να μεταστεγαστούν σ' αυτά. Όμως, **δεν υπάρχει στον ορίζοντα πρόσκληση και πρόγραμμα χρηματοδότησης της ανάπτυξης ΕΠ** είτε σε αδόμητες εκτάσεις, είτε στο πλαίσιο οργάνωσης **άτυπων βιομηχανικών συγκεντρώσεων που αποτελεί προτεραιότητα σύμφωνα με τις εξαγγελίες του Πρωθυπουργού**. Την ίδια ώρα προετοιμάζεται, διοικητικά, διάταξη για να **θεσμοθετηθεί “χαράτσι” ύψους 5% επί του προϋπολογισμού του Πάρκου, πριν καν την αδειοδότησή του αλλά ταυτόχρονα και προϋπόθεση για αυτήν.**

Υπάρχει ελπίδα; Σίγουρα ναι. Η θετική ατμόσφαιρα που έχει δημιουργηθεί και από την Κυβέρνηση, για μια ουσιαστική θεσμική αναδιάρθρωση και παροχή σοβαρών κινήτρων εγκατάστασης επιχειρήσεων σ' αυτά είναι ορατή. Όμως απαιτείται μια γενναία αναθεώρηση και βελτίωση του Ν.3982/2011, που θα ενισχύσει πραγματικά την ανάπτυξη σχετικών επενδύσεων, **από φορείς της δημόσιας και της ιδιωτικής οικονομίας ισότιμα**. Απαιτείται να μιλήσουν **απευθείας και αδιαμεσολάβητα** πολιτική ηγεσία, υπηρεσιακοί παράγοντες και φορείς της επιχειρηματικότητας.

Η Κυβέρνηση θέλει αλλά είναι λογικό να μην τα γνωρίζει όλα. Χρήσιμες και εποικοδομητικές προτάσεις βρίσκουν «τοίχο» στη **μονομερή** ενημέρωση του διοικητικού συστήματος, δημιουργώντας πολλές φορές παρεκκλίνουσες αποφάσεις. **Εκτός από ευήκοα ώτα, απαιτείται ευελιξία και αποτελεσματικότητα.**

Ευάγγελος Περάκης
Ομότιμος Καθηγητής
Νομικής Σχολής Αθηνών

Ο ν. 4548/2018 «για την αναμόρφωση του δικαίου των ανωνύμων εταιριών» ψηφίστηκε ως μνημονιακή υποχρέωση, είναι όμως από τα νομοθετήματα που θα έπρεπε να υιοθετηθούν έτσι κι αλλιώς. Ο εκσυγχρονισμός του δικαίου της ανώνυμης εταιρίας ήταν αναγκαίος, όχι τόσο διότι έχουν περάσει 100 χρόνια από το ν. 2190/1920, όπως πολλές φορές αναφέρθηκε – στην πραγματικότητα ο νόμος αυτός είχε συχνά τροποποιηθεί ή και αναμορφωθεί μέχρι και πρόσφατα – όσο διότι υπάρχει διαρκές αίτημα ανανέωσης του δικαίου αυτού (της «ναυαρχίδας του εταιρικού δικαίου»), ώστε **να μπορεί να εξυπηρετεί τις ανάγκες των επιχειρήσεων και να ανταποκρίνεται στο διεθνή ανταγωνισμό δικαίων.** Εύλογη είναι όμως η απορία: **Γιατί προτιμήθηκε η εξ ύπαρξης σύνταξη νέου νόμου για τις ανώνυμες εταιρίες, και δεν επιχειρήθηκε μια ακόμη ανακαίνιση του ν. 2190,** με επιμέρους τροποποιήσεις άρθρων του, όπως συνέβαινε μέχρι τώρα; Είναι φανερό ότι μια τέτοια λύση θα ήταν λιγότερο οχληρή, σε σύγκριση με την πάντα δύσκολη εξοικείωση με ένα νέο νόμο. Το ερώτημα αυτό έχει δύο απαντήσεις: Η πρώτη έχει να κάνει με τον **«κορεσμό» των πολλών τροποποιήσεων.** Ένας (οποιοσδήποτε) νόμος δεν μπορεί να τροποποιείται απεριόριστα. Φθάνει κάποια στιγμή, όπου η δομή, η λογική, η γλώσσα, η κατανοησιμότητα και η συνοχή του φθάνουν στα όριά τους και ο νόμος μετατρέπεται σε «patchwork» και παύει να είναι λειτουργικός. Αυτό συνέβη με το ν. 2190. Πρόχειρο παράδειγμα (ανάμεσα σε πολλά) είναι η συστέγαση στο ίδιο άρθρο (το άρθρο 4) δύο τόσο ετερόκλητων θεμάτων, όσο είναι η σύσταση της εταιρίας και η μείωση του κεφαλαίου της, η τελευταία μάλιστα με προβληματική μεταφορά ευρωπαϊκής οδηγίας. Το άρθρο 5 (που αναπαράγει το αρχικό κείμενο του 1920) ορίζει σε γνήσια καθαρεύουσα ότι «εν τη επωνυμία δέον πάντως να περιέχονται αι λέξεις 'ανώνυμος εταιρεία'». Το δε άρθρο 7β εξακολουθεί να ρυθμίζει το ζήτημα της εταιρικής δημοσιότητας, ενώ αυτό αποτελεί πλέον αντικείμενο της νομοθεσίας του Γ.Ε.ΜΗ., κλπ. Αυτό συνεπώς που θα συνέβαινε με νεότερες

τροποποιήσεις του ν. 2190 θα ήταν η παραπέρα σώρευση διατάξεων, ο παραπέρα «κορεσμός» και η παραπέρα εξάρθρωση των διατάξεων και της λογικής του.

Η δεύτερη απάντηση – και πιο σημαντική – είναι η **πρακτική αδυναμία ευρείας έκτασης ανακαίνισεων, όταν επιλέγεται η μέθοδος των επιμέρους τροποποιήσεων.** Όπως θα αντιληφθεί κανείς διαβάζοντας το νέο νόμο, οι νέες ρυθμίσεις είναι δύο ειδών: Οι «μεγάλες» και οι «μικρές». Οι μεγάλες είναι εκείνες που σχεδόν μονοπώλησαν τη συζήτηση επί του νομοσχεδίου, όπως είναι π.χ. η ονομαστικοποίηση των ανωνύμων μετοχών, ο νέος τρόπος πιστοποίησης του κεφαλαίου, το μονομελές δ.σ., οι ενώσεις μετόχων, ή «το νέο 23α». Οι διατάξεις αυτές θα μπορούσαν πράγματι (αν και οριακά) να εισαχθούν με επιμέρους τροποποιήσεις του νόμου 2190, χωρίς κατάργησή του. **Ο νέος νόμος όμως φιλοδόξησε, εκτός από τις «μεγάλες» αλλαγές, να ρυθμίσει και πολλά άλλα, μικρότερης εμβέλειας ζητήματα, τα οποία ωστόσο επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό την εταιρική καθημερινότητα.** Τέτοιο ζήτημα π.χ. είναι η διακριτική διάταξη που παρέχει δυνατότητα στη γ.σ. στην ίδια συνεδρίαση να τροποποιήσει το καταστατικό, π.χ. να αυξήσει τα μέλη του δ.σ. από 3 σε 5, και ταυτόχρονα να εκλέξει νέο 5μελές δ.σ. Το ζήτημα αυτό είχε τις αμφιβολίες του, ξεκαθάρισε όμως στο νέο νόμο (άρθρο 4 παρ. 5). Τέτοιες «λεπτομέρειες» υπάρχουν παντού και δεν θα ήταν εφικτό να χωρέσουν στο ν. 2190 χωρίς, πρακτικά, να τροποποιηθούν όλες οι διατάξεις του. **Με το νέο νόμο λοιπόν δόθηκε η δυνατότητα μιας απελευθερωμένης από τα δεσμά του ν. 2190 συνολικής ρύθμισης της α.ε.**

Ο νέος νόμος θα πρέπει να μελετηθεί, προκειμένου να εκτιμηθούν οι θετικές αλλά και να εντοπισθούν οι αρνητικές πλευρές του. Ελπίζεται δε ότι ο νομικός και ο επιχειρηματικός κόσμος θα καταφέρουν να εξοικειωθούν σύντομα με το νόμο αυτό, και ότι ο τελευταίος θα αποκτήσει σύντομα τη δική του ταυτότητα: Θα είναι δηλ. ο ν. 4548/2018 και όχι πια ο «νέος 2190».

Μαρίνα Σπυριδάκη

Διευθύντρια Επιχειρηματικού
Περιβάλλοντος και Ρυθμιστικών
Πολιτικών ΣΕΒ

Η επιβολή αυστηρών περιορισμών στον τρόπο λειτουργίας της αγοράς αποτελούσε, παραδοσιακά, ελκυστική επιλογή για τον Έλληνα νομοθέτη. Για χρόνια, οι Αγορανομικές Διατάξεις και ο Αγορανομικός Κώδικας προσδιόριζαν κάθε είδους λεπτομέρεια στην άσκηση της εμπορικής δραστηριότητας, επιδρώντας καταλυτικά σε όλο το φάσμα της. Από τον καθορισμό των ανώτατων τιμών και των περιθωρίων κέρδους, μέχρι και τον περιορισμό του τρόπου και χρόνου διενέργειας των προσφορών και προωθητικών ενεργειών. **Ιστορικά, η αιτία που γέννησε τις νομοθετικές αυτές επιλογές εντοπίζεται μεταπολεμικά**, στην εύλογη και επιτακτική ανάγκη της εποχής για προστασία του ευάλωτου καταναλωτή από φαινόμενα εκμετάλλευσης που έπλητταν την αγορά. Υπό αυτές τις συνθήκες, η αυστηρή νομοθεσία και οι εκτεταμένοι έλεγχοι για την εφαρμογή της ήταν ο προσφορότερος και αποτελεσματικότερος τρόπος για την προστασία τόσο της επιχείρησης όσο και κυρίως του καταναλωτή. **Παρελθόντος του χρόνου ωστόσο, πολλά άλλαξαν.** Η αγορά έχει ωριμάσει και ο ανταγωνισμός έχει ενταθεί προς όφελος του καταναλωτή, οι επιχειρήσεις είναι περισσότερο πελατοκεντρικές από ποτέ, **ο καταναλωτής είναι πολύ πιο ενημερωμένος** (το καταναλωτικό κίνημα έχει συμβάλει σε αυτό) και οι ελεγκτικοί μηχανισμοί του κράτους εφοδιασμένοι πλέον με σύγχρονα εργαλεία για να επιτελούν αρτιότερα το έργο τους. Παρόλα αυτά **η πρόσφατη οικονομική κρίση έχει κάνει αρκετούς να ζητούν την αναβίωση τέτοιων πρακτικών** (με πλέον πρόσφατη την επιβολή [πλαφόν στα καύσιμα](#)) καθώς για άλλους λόγους αυτή τη φορά, ο καταναλωτής κρίθηκε κατ' αυτούς να "χρήζει προστασίας". Την τελευταία επταετία, **το διαθέσιμο εισόδημα του καταναλωτή υπέστη απώλεια σε ποσοστό περίπου 1/3, ενώ αυξήθηκαν τόσο η άμεση όσο και η έμμεση φορολογία. Ο καταναλωτής άλλαξε προφίλ και συνήθειες και στράφηκε σε προϊόντα που μπορεί να βρει σε προσφορά, κυρίως για λόγους εξοικονόμησης. Αντίστοιχες πιέσεις δέχτηκαν και οι επιχειρήσεις.** Προκειμένου να διατηρήσουν πωλήσεις και μερίδια αύξησαν τις προσφορές και τις προωθητικές ενέργειες, εμπλούτισαν σε ποικιλία

τα προϊόντα που διέθεταν, μείωσαν τη μέση τιμή στις περισσότερες κατηγορίες και συγκράτησαν τις επιπτώσεις της φορολογίας που σημειώθηκε σε άλλες. Σε πρόσφατο ειδικό ενημερωτικό [δελτίο του ΣΕΒ](#) καταγράφονται ενδιαφέροντα ευρήματα σχετικών ερευνών, από τα οποία προκύπτει μεταξύ άλλων, μέση ετήσια εξοικονόμηση για τον καταναλωτή έως και €300 μέσα από τα εργαλεία αυτά. Τελικά, **ακόμη και μέσα στην κρίση αποδεικνύεται στην πράξη ότι οι περιοριστικές πρακτικές έχουν το ακριβώς αντίθετο αποτέλεσμα από αυτό που επιδιώκουν.** Η επιβολή ανώτατων τιμών και περιθωρίων κέρδους δεν οδηγεί στην πτώση τους, αλλά αντιθέτως στο «πάγωμά» τους ακριβώς κάτω από το ανώτατο όριο. Η υποχρέωση γνωστοποίησης των ενδιάμεσων τιμών πώλησης δε συμβάλει στη διαφάνειά τους, αλλά περιορίζει την ευελιξία των επιχειρήσεων στη διαμόρφωση της τιμολογιακής πολιτικής τους. Οι απαγορεύσεις στο καθεστώς διενέργειας των προσφορών δεν «διασώζουν» τον καταναλωτή, αλλά αποστερούν χαμηλές τιμές και ποικιλία. Για αυτό και η σταδιακή κατάργηση των υπέρμετρων περιορισμών στην αγορά ως αποτέλεσμα υιοθέτησης τόσο των γνωμοδοτήσεων της Επιτροπής Ανταγωνισμού όσο και των συστάσεων του ΟΟΣΑ, που συντελέστηκε τα τελευταία χρόνια (κατάργηση ανώτατων τιμών και περιθωρίων κέρδους στα οπωροκηπευτικά, γνωστοποίηση τιμοκαταλόγων, πωλήσεις κάτω του κόστους, πώληση βρεφικού γάλακτος στα σούπερ μάρκετ, κ.ά.) συμβαδίζει με το πνεύμα αυτό. Άλλωστε και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, **παρόμοιες διατάξεις, αντικαταστάθηκαν από Κώδικες καλών πρακτικών ή Οδηγούς Αυτορρύθμισης** που υποδεικνύουν μεν τρόπους επικοινωνίας με τον καταναλωτή για την αποφυγή αθέμιτων ή παραπλανητικών μεθόδων, αλλά δεν τους επιβάλλουν κανονιστικά, με τελικά καλύτερα αποτελέσματα. **Ο μέσος ενημερωμένος καταναλωτής δεν μπορεί εύκολα να παραπλανηθεί, γι' αυτό και δε χρειάζεται περίπλοκους νομικούς κανόνες για να "προστατευθεί".** Η δύναμή του είναι η ενημέρωση, που τον οδηγεί στη βέλτιστη για τον ίδιο αγοραστική επιλογή.

Γεράσιμος Γεωργόπουλος

Προϊστάμενος Τμήματος Εταιρικού Δικαίου και Γ.Ε.ΜΗ
Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή
Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης

Θα μπορούσατε να φανταστείτε ότι η σύσταση εταιρείας θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί από το κινητό, το tablet ή τον Η/Υ σας μέσα σε λίγα λεπτά; Θα μπορούσατε να φανταστείτε ότι δεν απαιτούνται πλέον επισκέψεις σε γκισέ (Υπηρεσία Μιας Στάσης, TAXISNET/ΔΟΥ & ΕΦΚΑ) και ότι η διαδικασία σύστασης ολοκληρώνεται σε ένα μόνο ηλεκτρονικό σημείο; Θα μπορούσατε να φανταστείτε ότι ο απόλυτος κυρίαρχος της σύστασης εταιρείας είστε μόνο εσείς χωρίς οποιαδήποτε παρέμβαση ανθρώπινου παράγοντα, Υπηρεσίας ή Αρχής;

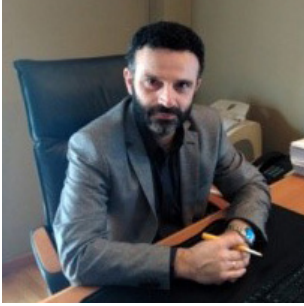
Η Γενική Γραμματεία Εμπορίου & Προστασίας Καταναλωτή (Δ/ση Εταιρειών – Τμήμα Εταιρικού Δικαίου & ΓΕΜΗ) σε συνεργασία με την Κεντρική Υπηρεσία ΓΕΜΗ της Κ.Ε.Ε.Ε. έθεσαν από 22/07/2018 σε εφαρμογή την πρώτη ολοκληρωμένη Υπηρεσία Σύστασης Εταιρείας (e-ΥΜΣ) για την οποία δεν απαιτείται η προσκόμιση απολύτως καμίας αίτησης, δήλωσης ή βεβαίωσης από τον ενδιαφερόμενο για σύσταση εταιρείας.

Η ιδέα δεν ήταν καινούρια και γεννήθηκε πριν από (πέντε) 5 περίπου έτη. Ωστόσο για να φθάσει στην παραγωγή χρειάστηκαν ένας νέος νόμος (Ν.4441/16), μια απαιτητική Κοινή Υπουργική Απόφαση (63577/2018), ισχυρές διασυνδέσεις μεταξύ των πληροφοριακών συστημάτων της Υπηρεσίας Μιας Στάσης, του ΓΕΜΗ, του Taxis net και του ΕΦΚΑ, και πολλές ώρες εργασίας σε κανονιστικό και τεχνικό επίπεδο. Αυτό, φυσικά, κατέστη εφικτό λόγω του ότι, πλέον, οι δημόσιες βάσεις δεδομένων διαθέτουν την απαιτούμενη ωριμότητα για να υπάρξουν και οι σχετικές διαπιστεύσεις και δυνατότητες.

Η διαδικασία σύστασης είναι εξαιρετικά απλή, αφού οι ιδρυτές ή εκπρόσωπος των ιδρυτών αυθεντικοποιούνται στην Υπηρεσία μέσω του μοναδικού σημείου σύστασης εταιρειών (<https://eyms.businessportal.gr/auth>). Συμπληρώνουν τα απαραίτητα πεδία, επιλέγουν την επωνυμία της εταιρείας, υπογράφουν ηλεκτρονικά την καταστατική σύμβαση, πραγματοποιούν τις σχετικές πληρωμές και λαμβάνουν σε πραγματικό χρόνο ψηφιακό

αντίγραφο της καταστατικής σύμβασης και βεβαίωση σύστασης. Για τους ενδιαφερόμενους ιδρυτές, η Υπηρεσία θα παρέχεται εντελώς δωρεάν έως και τον Ιούλιο του 2019. Η ηλεκτρονική σύσταση αφορά την Μονοπρόσωπη ΙΚΕ, την πολυπρόσωπη ΙΚΕ και σταδιακά έως το τέλος του έτους θα εισέλθουν οι προσωπικές εταιρίες (ΟΕ, ΕΕ) και μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 2019 οι λοιπές νομικές μορφές (ΕΠΕ & ΑΕ).

Η εν λόγω Υπηρεσία (e-ΥΜΣ) έχει πετύχει δύο πρωτιές. Η πρώτη που έχει παγκόσμια ενδιαφέρον είναι ότι σε καμία χώρα του κόσμου η σύσταση δεν πραγματοποιείται σε μία διαδικασία. Ακόμη και στην πρώτη δεκάδα κατάταξης των χωρών (π.χ. Νέα Ζηλανδία, Καναδάς & Χονγκ-Κονγκ), όπως αυτές παρουσιάζονται από την Παγκόσμια Τράπεζα στην ετήσια έρευνα Doing Business, στη διαδικασία σύστασης απαιτείται επεξεργασία του φακέλου από υπάλληλο σε τουλάχιστον ένα στάδιο. Η δεύτερη παρουσιάζει ενδιαφέρον σε ευρωπαϊκό επίπεδο και εδράζεται στη λογική του Once Only Principle. Ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει σε μία μονό Αρχή (εν προκειμένω η Υπηρεσία Μιας Στάσης) όλη την σχετική πληροφορία, η οποία αποστέλλεται πλήρως αυτοματοποιημένα μέσω υλοποιημένης διαλειτουργικότητας στις ενδιαφερόμενες υπηρεσίες (Γ.Ε.ΜΗ., TAXISNET & ΕΦΚΑ). Σε αυτό το σημείο, η χώρα μας υλοποίησε πρώτη από τα 28 κράτη-μέλη την εν λόγω αρχή και, μάλιστα, στην απαιτητική διαδικασία της σύστασης εταιρείας, όπου η μείωση του διοικητικού και οικονομικού βάρους είναι σημαντική. Τέλος, η e-ΥΜΣ θα αποτελέσει πιλότο για τη την πλήρη διασύνδεση των κύριων βάσεων δεδομένων του Ελληνικού Κράτους, ώστε ο πολίτης ή/και η επιχείρηση θα υποβάλει τη σχετική δήλωση σε ένα μοναδικό σημείο και η ενημέρωση των λοιπών βάσεων δεδομένων θα πραγματοποιείται αυτόματα, καθιστώντας, πλέον περιττή, την επίσκεψη σε γκισέ.

Δημήτρης Κ. Αυγητίδης
Καθηγητής Νομικής Δ.Π.Θ.

Το δίκαιο των μετασχηματισμών (συγχωνεύσεις, διασπάσεις, μετατροπές) αποτελεί ένα **εξαιρετικά σημαντικό τμήμα τόσο του εταιρικού δικαίου όσο και της έννομης τάξης που αφορά την επιχειρηματικότητα εν γένει.**

Η σημερινή κατάσταση του δικαίου των μετασχηματισμών δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να θεωρηθεί ικανοποιητική. Οι **ρυθμίσεις είναι κατακερματισμένες** σε ένα ευρύ φάσμα νομοθετημάτων εταιρικού και φορολογικού δικαίου, παλαιότερων και νεότερων, των οποίων οι επί μέρους ρυθμίσεις υποφέρουν **από ελλείψεις, συγκρούσεις και ασάφειες.**

Το σχέδιο νόμου στοχεύει στη δημιουργία ενός συμπαγούς και πλήρους νομοθετικού πλαισίου, με ρυθμίσεις συμβατές με το ενωσιακό πλαίσιο, με κατάργηση των περιορισμών που υφίστανται σήμερα και μείωση των κινήτρων προσφυγής σε «καταχρηστικούς» μετασχηματισμούς μεγάλου κόστους και αμφιβόλου νομιμότητας. Οι νομοθετικές κατευθύνσεις του σχεδίου νόμου θα μπορούσαν να συνοψισθούν στα ακόλουθα: **(α) διευκόλυνση των μετασχηματισμών** με τα χαρακτηριστικά της καθολικής διαδοχής και της συνέχισης της νομικής προσωπικότητας, **(β) αντιμετώπιση των διαδικασιών μετασχηματισμού με ενιαίο τρόπο**, ανεξάρτητα από το είδος ή τους εταιρικούς τύπους που εμπλέκονται, **(γ) εξισορρόπηση των συμφερόντων των μετόχων ή εταίρων μειοψηφίας και των πιστωτών** των μετασχηματιζόμενων εταιριών με το συμφέρον ασφαλούς επέλευσης του αποτελέσματος των μετασχηματισμών, **(δ) θέση σαφών ορίων ανάμεσα στην εταιρική διαδικασία συντέλεσης των μετασχηματισμών και τη φορολογική μεταχείρισή τους.**

Το σχέδιο νόμου ρυθμίζει και τις τρεις (3) βασικές κατηγορίες μετασχηματισμών: τη συγχώνευση, τη διάσπαση και τη μετατροπή. Σε αυτές τις μορφές μετασχηματισμών μπορούν να μετάσχουν, με οποιαδήποτε ιδιότητα (ως απορροφώμενες, απορροφώσες, συγχωνευόμενες, διασπώμενες, εισφέρουσες, επωφελούμενες, συνιστώμενες

(νέες) ή μετατρεπόμενες), **όλες οι εταιρικές μορφές** (ΑΕ, ΕΠΕ, ΙΚΕ, ΟΕ, ΕΕ, αλλά και αστικοί συνεταιρισμοί, ετερόρρυθμες εταιρίες κατά μετοχές, κοινοπραξίες, ευρωπαϊκές εταιρίες και ευρωπαϊκές συνεταιριστικές εταιρίες), ενώ γίνεται σαφές ότι **σε ένα μετασχηματισμό μπορούν να συμμετάσχουν εταιρίες διαφορετικού τύπου.** Ειδικά, η διάσπαση διακρίνεται σε κοινή διάσπαση (split up), μερική διάσπαση (spin off) και απόσχιση κλάδου (hive down), ενσωματώνοντας τις αντίστοιχες κατηγορίες που προβλέπει η ενωσιακή και αναγνωρίζει η φορολογική νομοθεσία.

Το σχέδιο νόμου είναι χωρισμένο σε **πέντε (5) μέρη, ένα για καθεμία από τις βασικές μορφές μετασχηματισμών** συν το εισαγωγικό μέρος και το μέρος με τις τελικές και μεταβατικές διατάξεις. Κάθε μορφή μετασχηματισμού διέπεται από γενικές και ειδικές διατάξεις, με τις γενικές να προβλέπουν τη διαδικασία συγχώνευσης, διάσπασης και μετατροπής ανεξαρτήτως εταιρικού τύπου των εταιριών που συμμετέχουν, και τις ειδικές να προβλέπουν αποκλίσεις ή να συμπληρώνουν κενά, όπου αυτό επιβάλλεται από το είδος του εταιρικού τύπου. Για κάθε είδος μετασχηματισμού προβλέπονται ρυθμίσεις για τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται, για την προστασία των μετόχων και των πιστωτών, για τη λήψη των αποφάσεων, για την ευθύνη των διαχειριστών και μελών δσ, για την ακυρότητα του μετασχηματισμού και για την επέλευση των αποτελεσμάτων του.

Με την περαίωση των διαδικασιών θέσης σε ισχύ του ανωτέρω πλαισίου διατάξεων, το δίκαιο των μετασχηματισμών θα περιλαμβάνεται για πρώτη φορά συστηματοποιημένο και κωδικοποιημένο σε ένα ενιαίο νομοθέτημα. Προσδοκάται ότι θα αποτελέσει σημαντικό μέρος ενός εκσυγχρονισμένου εταιρικού δικαίου, δυνάμενου να προσαρμοσθεί στην οικονομική πραγματικότητα και στις εκάστοτε επιταγές του ενωσιακού νομοθέτη με ευχέρεια, ασφάλεια και χωρίς διάσπαση εσωτερικής συνοχής.

Κωνσταντίνος Τζανετόπουλος

Γενικός Διευθυντής Δημοσίων Συμβάσεων, Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή, Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης

Λάδωμα, Τεχνικές προδιαγραφές, Υπερκοστολογήσεις. Αυτές ήταν οι αυθόρμητες απαντήσεις που έδωσαν νεοεισερχόμενοι σπουδαστές της Ε.Σ.Δ.Δ στην ερώτηση «Ποια είναι η πρώτη λέξη που σκέφτεστε όταν ακούτε για κρατικές προμήθειες». Είναι όμως έτσι ή υπάρχουν δράσεις και πολιτικές που γίνονται προς την αντίθετη κατεύθυνση και τις οποίες ως επιχειρηματίες μπορείτε να εκμεταλλευτείτε; Έχετε ακούσει για το **ΕΣΗΔΗΣ, (Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων)**, το ανοικτό και προσβάσιμο από όλους ηλεκτρονικό σύστημα προμηθειών αγαθών και υπηρεσιών του Δημοσίου; (<http://www.promitheus.gov.gr/>).

Αν όχι, τότε μάλλον σας έχει ξεπεράσει ο ανταγωνισμός γιατί **16.529 επιχειρηματίες** που έχουν ήδη εγγραφεί σε αυτό **συμμετείχαν σε 20.931 ηλεκτρονικούς διαγωνισμούς, υποβάλλοντας περισσότερες από 65.000 ηλεκτρονικές προσφορές, για να πάρουν ένα κομμάτι από την πίτα των άνω των 10 δις. ευρώ δημοσιευμένων διαγωνισμών.** Τι γίνεται όμως αν η εταιρία σας δραστηριοποιείται στα δημόσια έργα ή στις μελέτες; Το ΕΣΗΔΗΣ, το καλύπτει και αυτό έτσι σίγουρα γνωρίζετε πως **3.616 εγγεγραμμένοι επιχειρηματίες έχουν συμμετάσχει σε 3.118 ηλεκτρονικούς διαγωνισμούς, υποβάλλοντας περισσότερες από 20.000 ηλεκτρονικές προσφορές, για να πάρουν ένα κομμάτι από την πίτα των άνω των 4,3 δις. ευρώ δημοσιευμένων διαγωνισμών.**

Η εγγραφή στο ΕΣΗΔΗΣ είναι πανεύκολη υπόθεση αλλά πώς θα μάθω να υποβάλλω ηλεκτρονικά την προσφορά μου ή μήπως πρέπει να πληρώσω για αυτό; Μην φοβάστε, **όλα παρέχονται εντελώς δωρεάν και οι εκπαιδεύσεις γίνονται και εξ' αποστάσεως** με την χρήση προηγμένων τεχνολογιών πληροφορικής. Απόδειξη είναι ότι μέχρι σήμερα **πάνω από 8.500 υπάλληλοι εταιριών έχουν εκπαιδευτεί στην ηλεκτρονική υποβολή προσφορών στο ΕΣΗΔΗΣ.** Υπάρχει όμως και το ΚΗΜΔΗΣ, το **Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων** στο οποίο σίγουρα μπορείτε να βρείτε μια ευκαιρία για την επιχείρησή σου μέσα στις 5.937 διακηρύξεις που δημοσιεύτηκαν μόνο τον τελευταίο μήνα ή αν θέλεις

μπορείς να δεις όλες τις συμβάσεις έχει κερδίσει ο «άσπονδος» ανταγωνιστής σου χωρίς να χρειαστεί να του κάνεις προηγουμένως like.

Αν από την άλλη νομίζετε ότι οι φορείς του δημοσίου χρησιμοποιούν «φωτογραφικές» προδιαγραφές για τα αγαθά και τις υπηρεσίες που προμηθεύονται αλλάξτε το συμμετέχοντας στην **εντατική διαβούλευση τεχνικών προδιαγραφών** που γίνεται στην ιστοσελίδα του ΕΣΗΔΗΣ μιας και **από την αρχή του έτους έχουν γίνει 835 διαβουλεύσεις για πληθώρα αγαθών και υπηρεσιών.**

Θα επιθυμούσατε οι προμήθειες του δημοσίου να γίνονται «κεντροποιημένα» με μεγάλους ανοικτούς διαφανείς ηλεκτρονικούς διαγωνισμούς στους οποίους η εταιρία σας πριν ακόμη συμμετάσχει να μπορεί να πει την άποψη της ακόμη και σε οργανωμένες συναντήσεις που πραγματοποιούνται; Στην Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων το κάνουμε και αυτό..

Και όλα τα παραπάνω είναι μόνο η αρχή αφού ήδη εργαζόμαστε με την **κεντρική αρχή προμηθειών της Αυστρίας** στην κατεύθυνση της **ανάπτυξης ηλεκτρονικών καταλόγων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ** αλλά και με άλλα 9 Κ.Μ της Ε.Ε για την **σύνδεση καινοτόμων αγαθών και υπηρεσιών με την αγορά των δημοσίων συμβάσεων** (<http://procure2innovate.eu/>).

Να λοιπόν γιατί οι σπουδαστές στο τέλος πια των μαθημάτων τους στην ίδια ερώτηση απάντησαν τα εξής: Διαφάνεια, Μείωση δαπανών δημοσίου, Εκσυγχρονισμός, Αύξηση ανταγωνιστικότητας, Ηλεκτρονικές δημοπρασίες, Κεντροποίηση, Μείωση κόστους και χρόνου συμμετοχής των επιχειρήσεων, έλεγχος και συμμάζεμα, **Σεβασμός του δημόσιου πλούτου.**

Μήπως είναι λοιπόν ώρα να αναθεωρήσετε τις απόψεις σας για τις δημόσιες συμβάσεις και να σταθείτε κοντά μας; Σας περιμένουμε...

Θεώνη Αλαμπάση

Προϊσταμένη Τμήματος Νομικής Υποστήριξης & Συμβουλών
Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους

Η **παράταση** του Εξωδικαστικού Μηχανισμού Ρύθμισης Οφειλών (ν. 4469/2017) για **ένα επιπλέον έτος**, είναι γεγονός. Ταυτόχρονα, σημειώθηκε και αύξηση του ενδιαφέροντος του επιχειρηματικού κόσμου για το εν λόγω εργαλείο, δεδομένου ότι στην παρούσα χρονική φάση έχουν ήδη αντιμετωπιστεί πολλά από τα ζητήματα που κατά το παρελθόν δημιουργούσαν σκεπτικισμό, μέσω της βελτίωσης του θεσμικού πλαισίου. Τα σημαντικότερα εξ' αυτών που αποτελούσαν τροχοπέδη ήταν η ανάγκη συγκέντρωσης πολλαπλών δικαιολογητικών, η έλλειψη ενημέρωσης όλων των εμπλεκόμενων, καθώς και η στάση αναμονής που εύλογα τήρησαν στην αρχή οι οφειλέτες περιμένοντας να διαπιστώσουν πού θα καταλήξει αυτός ο μηχανισμός. Τα εν λόγω ζητήματα αντιμετωπίστηκαν επιτυχώς από την Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (ΕΓΔΙΧ), μέσω σειράς παρεμβάσεων. Αυτές περιλαμβάνουν την **πλήρη αυτοματοποίηση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας**, την **έκδοση όλου του απαιτούμενου θεσμικού πλαισίου** (ΥΑ, εγκύκλιοι, οδηγίες κλπ), τη **βελτίωση του νόμου** που ψηφίστηκε τον Ιούνιο 2018, την **έκδοση ερμηνευτικών γνωμοδοτήσεων**, καθώς και την **συνεχή ενημέρωση του κοινού** μέσω εκδηλώσεων και ημερίδων. Αλλά και η επιφυλακτική στάση του κοινού άρχισε να κάμπτεται, μόλις κατέληξαν επιτυχώς οι πρώτες υποθέσεις στα μέσα Δεκεμβρίου του 2017, δηλαδή 5 μήνες μετά την ενεργοποίηση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας. Σημειώνεται ότι ο αριθμός ολοκλήρωσης αιτήσεων αυξάνεται σταθερά και σταδιακά τους τελευταίους μήνες και αναμένεται να αυξηθεί ακόμη περισσότερο στους επόμενους μήνες. Ήδη μετά από ένα χρόνο εφαρμογής του Νόμου, (που ενεργοποιήθηκε στις 3/8/2017) υπάρχουν απτά αποτελέσματα επιτυχούς λειτουργίας του. Σύμφωνα με τα αθροιστικά στοιχεία της ΕΓΔΙΧ μέχρι τις 17/12/2018:

Α) έχουν **υποβληθεί 5.742 αιτήσεις**.

Β) έχουν **ολοκληρώσει επιτυχώς** τη διαδικασία και ρυθμίσει τα χρέη τους με ευνοϊκό τρόπο **1.150 επιχειρήσεις, ελεύθεροι επιχειρηματίες και αγρότες**.

Ειδικότερα:

- όσον αφορά στις **επιχειρήσεις**, σε διάστημα **71 εβδομάδων λειτουργίας** της πλατφόρμας έχουν υποβληθεί **2.159 αιτήσεις, και εξ αυτών 116 επιχειρήσεις** έχουν πλέον ρυθμίσει τα χρέη τους προς πιστωτές δημοσίου και ιδιωτικού τομέα.
- όσον αφορά στους **ελεύθερους επαγγελματίες**, σε διάστημα **45 εβδομάδων λειτουργίας** της πλατφόρμας έχουν υποβληθεί **3.295 αιτήσεις, και εξ αυτών 913 ελεύθεροι επαγγελματίες** έχουν πλέον ρυθμίσει τις οφειλές τους προς ΑΑΔΕ και ΕΦΚΑ
- όσον αφορά στους αγρότες, σε διάστημα 24 εβδομάδων λειτουργίας της πλατφόρμας έχουν υποβληθεί οριστικά 288 αιτήσεις, εκ των οποίων 121 αγρότες ρύθμισαν τα χρέη τους προς ΑΑΔΕ και ΕΦΚΑ (κυρίως ΟΓΑ).

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι σύμφωνα με τη διεθνή εμπειρία **τέτοια εργαλεία** ρύθμισης, **απαιτούν τη συναίνεση των πιστωτών**, δηλαδή να δέχονται να προβούν σε βιώσιμες και μακροπρόθεσμες ρυθμίσεις, έναντι του να διακόψουν οι επιχειρήσεις τη λειτουργία τους, το οποίο ζημιώνει εν τέλει και ιδίους. Απαιτείται συνεπώς και η προθυμία του συνόλου των πιστωτών, τόσο του ιδιωτικού όσο και του δημοσίου τομέα να προβαίνουν σε αποτελεσματικές και ταυτόχρονα ρεαλιστικές και βιώσιμες ρυθμίσεις οφειλών. Ωστόσο στην πράξη, η αδυναμία ορθολογικής αντιμετώπισης των κόκκινων δανείων αναδεικνύεται σε πολλές χώρες ως μείζον πρόβλημα. Είναι ένα ζήτημα για το οποίο **πρέπει και οι πιστωτές να προβούν σε γενναίες μεταρρυθμίσεις και αναβαθμίσεις της λειτουργίας τους, έτσι ώστε να παρέχουν βιώσιμες λύσεις στις επιχειρήσεις και να τις βοηθούν να επανέλθουν σε αναπτυξιακή τροχιά**.

Pedro Oliveira
Director for Legal Affairs
Business Europe

The EU is currently taking important steps to **modernise EU company law** so it better responds to the challenges of an increasingly competitive world where **digitalisation became an irreversible process** covering many central dimensions of people's and companies' lives. Despite substantial progress in the EU legal framework, **companies still find it difficult to conduct business in another Member State** for reasons related to, for example, registration of a new company, **registration of changes in a company, creation of subsidiaries, or transfer of a company's seat**. Depending on the Member State **it can take from 2.5 to 30 days from the moment you register a company to be able to start your activity**. In more than a third of Member States **entrepreneurs still need to physically go to a registry or a notary to perform certain company operations**. This is costly, time consuming and impractical.

For many years, **BusinessEurope has consistently asked for EU tools** that would help companies perform essential corporate operations in a **cost-effective manner and to allow companies to expand in the internal market** (whether by setting subsidiaries, merging or dividing) in a clear and legal certain way. In 2016, BusinessEurope adopted a paper on digitalisation proposing ideas to fulfil these objectives¹ which anticipated a Commission consultation later on followed by the EU Company Package (April 2018) which tries to respond to the challenges.

BusinessEurope welcomed the proposal seeing it as an opportunity to finally bring EU company law into the 21st century. It has produced detailed comments, organised events and promotional videos to make decision-makers aware of the importance of such initiatives for companies and to get the balance right². Of course, all the necessary technical and identity checks need to be there to make sure we create trust around the procedures. At the same time, protecting the interests of owners, business partners and workers of the company remains a must.

We are reaching the final stages of the legislative process. **BusinessEurope continues to play an**

(acknowledged) active and constructive role to bring these proposals into the finish line. Our objective is two-fold: **ensure the part focusing on digital tools is quickly adopted**, and ensure that the **mobility rules are seen not as a way to limit the freedom of establishment** but how to exercise it in a **clearer and safer way with benefits for all** (companies, shareholders, creditors and workers).

Although not part of the Company law Package, **BusinessEurope also welcome the now agreed directive on insolvency and second chance**. In Europe, **50% of new businesses go bust within the first five years at the expense of 1.7 million jobs losses a year in the EU**. BusinessEurope strongly supported the Commission proposal³ which will be a step in the right direction. It makes sure there is access in every Member State to alert systems (to detect problems) and to restructuring procedures. **Insolvent honest entrepreneurs are also given legal ability to start over after fulfilling certain conditions**.

¹ https://www.busesseurope.eu/sites/buseur/files/media/position_papers/legal/2016-01-13_digitalisation_company_law_and_corporate_governance.pdf

² <https://www.busesseurope.eu/video-gallery/how-make-best-out-digital-solutions-and-cross-border-mobility>

³ <https://www.busesseurope.eu/policies/corporate-and-legal/company-law/insolvency>

Ναταλί Κεδίκογλου

Νομική Σύμβουλος ΝΕΑ ΟΔΟΣ Α.Ε. και ΟΔΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ Α.Ε.

Το 2007 κυρώθηκαν με νόμο οι συμβάσεις παραχώρησης των μεγάλων οδικών αξόνων με τις οποίες οι Παραχωρησιούχοι ανέλαβαν την ευθύνη να εκτελέσουν έργα κατασκευής νέων αυτοκινητοδρόμων όπως η Ιόνια Οδός και ο Ε65, να βελτιώσουν τους υφιστάμενους και να λειτουργήσουν τα έργα για 30 χρόνια σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα ποιότητας και ασφάλειας. Τα έργα εκτελέστηκαν με μεικτή χρηματοδότηση, Δημοσίου και Παραχωρησιούχων και αντάλλαγμα από πλευράς Δημοσίου για την ιδιωτική χρηματοδότηση ήταν η παραχώρηση του δικαιώματος είσπραξης διοδίων και γενικότερης εκμετάλλευσης των έργων. Ήδη από την έναρξη των παραχωρήσεων, η παρουσία ιδιωτών στην είσπραξη των διοδίων δημιούργησε σημαντικά προβλήματα με όμορους Δήμους, οι οποίοι ισχυριζόμενοι ότι με την επιβολή τελών από ιδιώτη, η εθνική οδός κατέστη «ιδιωτικό» ακίνητο, **επέβαλαν δυσθεώρητα δημοτικά τέλη καθαριότητας και οδοφωτισμού** στην επιφάνεια των αυτοκινητοδρόμων. Οι Δήμοι, επέβαλαν τα τέλη **παρόλο που δεν παρέχουν αυτήν την υπηρεσία στους αυτοκινητόδρομους**, στηριζόμενοι στη νομολογία σύμφωνα με την οποία για την είσπραξη δημοτικών τελών **δεν απαιτείται η παροχή της υπηρεσίας, αλλά αρκεί η δυνατότητα του Δήμου να την παράσχει** (ΣτΕ 2411/2014, ΣτΕ Ολομ. 1620/2012). Η επιβολή των τελών στα έργα παραχώρησης αυτοκινητοδρόμων είναι παράνομη για δύο βασικούς λόγους:

- Ο αυτοκινητόδρομος είναι κοινόχρηστο πράγμα σύμφωνα με το νόμο και τη φύση του, ενώ ο Παραχωρησιούχος είναι απλός διαχειριστής για λογαριασμό του Δημοσίου. Σύμφωνα με τη νομολογία, **δεν μπορούν να επιβληθούν δημοτικά τέλη καθαριότητας και φωτισμού σε κοινόχρηστο πράγμα** (ΣτΕ 2812/1972, 1165/1970, 2049/1982, 1891/1977, 2812/1977), όπως δεν επιβάλλονται και στις λεωφόρους ή τις πλατείες.

- Σύμφωνα με τη νομολογία, **η επιβολή δημοτικών τελών τελεί σε ανταποδοτική βάση** (ΣτΕ 550/2016, 274/2014, 60/2010, 609/2004 και 1950/1956). Οι

Δήμοι δεν μπορούν ούτε παρέχουν, υπηρεσίες καθαριότητας και ηλεκτροφωτισμού κατά μήκος του αυτοκινητόδρομου, **καθώς** σύμφωνα με τις κυρωμένες με νόμο συμβάσεις παραχώρησης, **η παροχή καθαριότητας και ηλεκτροφωτισμού αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα του Παραχωρησιούχου** (ΣτΕ 2823/2014).

Εντούτοις, καθώς **δεν υπήρχε ad hoc νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας** για τους αυτοκινητόδρομους, **οι Δήμοι επέμεναν στις χρεώσεις**, επιμένοντας ότι οι αυτοκινητόδρομοι είχαν γίνει «ιδιωτικά» ακίνητα. Το ζήτημα έλαβε πολύ μεγάλες διαστάσεις, καθώς **οι Παραχωρησιούχοι καλούνταν να καταβάλουν χωρίς ανταποδοτικότητα δυσανάλογα μεγάλα ποσά στους Δήμους**, επιβάρυνση που σε κάποιες περιπτώσεις **απειλίσσε την οικονομική βιωσιμότητα των έργων**.

Η Πολιτεία, αντιλαμβανόμενη το πρόβλημα, επιχείρησε να το επιλύσει με το ν. 4339/2015 όπου ορίστηκε ότι απαλλάσσονται από δημοτικά τέλη παραχωρησιούχοι συμβάσεων κυρωμένων με νόμο, εφόσον η σύμβαση προβλέπει ότι οφείλουν να παρέχουν οι ίδιοι αυτές τις υπηρεσίες, και ορίστηκε η διαγραφή προηγούμενων χρεώσεων.

Η διάταξη **έλυσε εν μέρει μόνο το ζήτημα**, καθώς στη συντριπτική τους πλειοψηφία, **οι εμπλεκόμενοι Δήμοι απλώς έπαψαν να χρεώνουν τέτοια τέλη μετά τον Οκτώβριο 2015, ενώ αρνήθηκαν στο σύνολό τους να διαγράψουν προηγούμενες χρεώσεις**.

Τελικά **το Δεκέμβριο 2018 το ζήτημα λύθηκε αμετάκλητα** με τις αποφάσεις 2780, 2781, 2782 και 2783/2018 του ΣτΕ όπου κρίθηκε ότι ο **αυτοκινητόδρομος είναι κοινόχρηστο πράγμα**, ο δε κοινόχρηστος χαρακτήρας του δεν αναιρείται από την παραχώρηση του δικαιώματος εκμετάλλευσης σε ιδιώτη ως αντάλλαγμα για την εκτέλεση των έργων. **Με τις αποφάσεις αυτές λήγει οριστικά ένα πρόβλημα δεκαετίας** που αποτελούσε θρυαλλίδα στην χρηματοοικονομική ισορροπία των έργων.

Μάρτιος 2019

Δημήτρης Σμυρνής
Διευθυντής Νομικής Υπηρεσίας
METRO A.E.B.E.

Μετά την εφαρμογή του Ν. 4442/2016 και της Υπουργικής Απόφασης Αρ.Οικ. 16228/2017 άλλαξε και **εκσυγχρονίστηκε ο τρόπος έκδοσης αδειών λειτουργίας των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος**. Ο επιχειρηματίας (φυσικό ή νομικό πρόσωπο) γνωστοποιεί τη δραστηριότητά του στην εκάστοτε αρμόδια Αρχή. Γι' αυτόν το λόγο **δεν υφίσταται πλέον ο όρος «άδεια λειτουργίας»**, αλλά «γνωστοποίηση λειτουργίας». Ο επιχειρηματίας είναι επιφορτισμένος με την **υποχρέωση να πληροί όλους τους όρους της ισχύουσας** πολεοδομικής, υγειονομικής και πυροσβεστικής **νομοθεσίας**, ενώ **ελέγχεται εκ των υστέρων** για το αν όντως τους πληροί. Η διαδικασία αυτή απέμπλεξε τις επιχειρήσεις από τις καθυστερήσεις και την αναμονή των ελέγχων, προκειμένου να λειτουργήσουν, η δε τήρηση των όρων λειτουργίας αποτελεί ευθύνη τους και προκύπτει εκτός από τα πραγματικά περιστατικά κατά τη λειτουργία τους και από τη σειρά των εγγράφων που φυλάσσονται στο κατάστημα. **Οι διενεργούμενοι έλεγχοι ανήκουν στην αρμοδιότητα μεγάλου αριθμού δημοσίων αρχών (πάνω από 10) με** προεξάρχουσες την Υγειονομική Υπηρεσία δια των εποπτών δημόσιας υγείας, τον ΕΦΕΤ, την Πολεοδομία και την Πυροσβεστική Υπηρεσία. Κύριο μέλημά τους η προστασία της δημόσιας υγείας και ασφάλειας. Η **ταυτόχρονη εμπλοκή των ανωτέρω υπηρεσιών, η πολυνομία που διέπει τα επιμέρους θέματα και η πλημμελής κατάρτιση και εκπαίδευση των διενεργούντων τους ελέγχους**, δημιουργούν στην πράξη **σοβαρά προβλήματα**, τα οποία θα μπορούσαν να αποφευχθούν. Ενδεικτικώς αναφέρονται και προτείνονται τα εξής: **α) Τα καταστήματα τύπου Cash & Carry έχουν ενταχθεί εσφαλμένως στην κατηγορία «Διανομείς - Μεταφορείς» του άρθρου 2 παρ. 5B της Υ.Α. Αρ. Υ1γ/Γ.Π/οικ.47829/2017. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να δημιουργείται σύγχυση περί της αρμοδιότητας μεταξύ Δήμων και Περιφέρειας. Το ορθό, που προτείνεται, είναι η ένταξη των καταστημάτων Cash & Carry στην κατηγορία του άρθρου 2 παρ. 5Γ της Υ.Α. Αρ. Υ1γ/Γ.Π/οικ.47829/2017, με ταυτόχρονη αλλαγή του τίτλου της κατηγορίας σε «Επιχειρήσεις – Καταστήματα Λιανικού και Χονδρικού Εμπορίου» β) Κατά τους**

ελέγχους συχνά παρατηρείται το φαινόμενο, **οι επόπτες δημόσιας υγείας, να προβαίνουν σε έλεγχο και υποδείξεις επί προϋποθέσεων λειτουργίας, που δεν άπτονται της αρμοδιότητάς τους** και ιδίως εκτός των ορίων της επιστημονικής τους κατάρτισης. Για παράδειγμα, ελέγχονται πολεοδομικά σχέδια ή βεβαιώσεις κύριας χρήσης, αρμοδιότητας της Πολεοδομίας ή ζητούνται στοιχεία που ελέγχονται μόνον από την Κτηνιατρική Υπηρεσία. **Προτείνεται η θεσμοθέτηση συγκεκριμένης λίστας ελέγχου (check list)**, η οποία θα περιλαμβάνει αποκλειστικώς τους όρους λειτουργίας της επιχείρησης για τους οποίους έχει αρμοδιότητα και κατάρτιση η Υγειονομική Υπηρεσία **γ) Δυνάμει του άρθρου 5 του Κανονισμού 852/04 Ε.Ε., απαιτείται μεταξύ άλλων η τήρηση αρχείου «πρώτων υλών και προμηθευτών»**, όπως τιμολόγια - δελτία αποστολής και στοιχεία προμηθευτών. Στις περιπτώσεις καταστημάτων που ανήκουν σε εταιρείες, οι οποίες λειτουργούν πλήθος καταστημάτων (αλυσίδες καταστημάτων), **αυτό είναι αντικειμενικώς αδύνατο**, διότι το ως άνω αρχείο δεν τηρείται στα υποκαταστήματα αλλά στην εκάστοτε έδρα της εταιρείας, λόγω όγκου, κεντρικών μηχανογραφικών συστημάτων και πληθώρας κωδικών προϊόντων. **Προτείνεται η έκδοση σχετικής εγκυκλίου** από το Υπουργείο Υγείας, η οποία θα προβλέπει την ανωτέρω περίπτωση **δ) Τα απαιτούμενα από την ισχύουσα νομοθεσία μέτρα και μέσα πυροπροστασίας ανήκουν στην αρμοδιότητα της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας**, η οποία όμως **καθυστερεί ιδιαίτερα στην πράξη. Προτείνεται η σύσταση εξειδικευμένου τμήματος** εντός της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, επιφορτισμένου αποκλειστικώς με το αντικείμενο αυτό, **ώστε να επιτυγχάνεται η ταχεία διεκπεραίωση των διαδικασιών. Η κωδικοποίηση των σχετικών διατάξεων, η τακτική επιμόρφωση των ελεγκτών και η περαιτέρω προτυποποίηση των διαδικασιών που ακολουθούνται κατά την έκδοση των απαραίτητων εγγράφων και κατά τους ελέγχους, θα συνέβαλε αποφασιστικά στην αντιμετώπιση και δραστική μείωση των προβλημάτων που αναφύονται κατά τον έλεγχο λειτουργίας των επιχειρήσεων.**

Οκτώβριος 2017

Παναγιώτης Δαβέρος
Διευθυντής Φορολογικών
και Τελωνειακών
Όμιλος ΕΛ.ΠΕ.

Ακούμε, όλο και πιο συχνά τελευταία, για **μέτρα καταπολέμησης του λαθρεμπορίου, ενίσχυσης του ανταγωνισμού και βελτίωσης των συνθηκών της αγοράς**. Ειδικά **στον κλάδο των καυσίμων**, λόγω της ιδιαίτερης σημασίας του στο σύνολο της οικονομίας αλλά και των επιπτώσεών του στους καταναλωτές, τα δημόσια έσοδα και την αγορά, αυτό αποκτά ακόμη μεγαλύτερη σημασία.

Για την αντιμετώπιση του συγκεκριμένου φαινομένου, έχουν ψηφιστεί πλήθος διατάξεων και έχουν δρομολογηθεί κατά καιρούς πολλές ενέργειες από την πολιτεία. Σήμερα, ως **σημαντικότερη πρωτοβουλία με μεγάλες πιθανότητες να λύσει οριστικά το πρόβλημα**, αναγνωρίζεται από την αγορά η **θέσπιση της παρακολούθησης των φυσικών διακινήσεων στην εφοδιαστική αλυσίδα των καυσίμων, δηλαδή το σύστημα εισροών-εκροών**. Σύμφωνα με αυτό, προβλέπεται ο **διαρκής έλεγχος με ηλεκτρονικό τρόπο των αποθεμάτων καυσίμων**, καθώς και **των εισερχομένων και εξερχομένων ποσοτήτων τους σε πραγματικό χρόνο**, όχι απλώς σε επίπεδο φορολογικής αποθήκης, αλλά πλέον σε αναλυτικότερο επίπεδο, **ανά δεξαμενή**.

Στη συνέχεια, μέσω της συμφωνίας ισοζυγίων/βιβλίων με τις αντίστοιχες φυσικές μετρήσεις και - με τη συνθήκη ότι οι εκροές κάθε κρίκου της αλυσίδας αποτελούν εισροές για τον επόμενο - θα μπορεί να γίνεται **πλήρης διασταύρωση με τη χρήση πιστοποιημένων τεχνολογικών εργαλείων**. Παράλληλα, με τη συλλογή, καταγραφή και επεξεργασία όλων των δεδομένων που αφορούν το απόθεμα, τις εισροές και εκροές από τις δεξαμενές των καυσίμων, προβλέπεται η **έκδοση ειδικών δελτίων/παραστατικών κατά περίπτωση, σύμφωνα με τις τελωνειακές και φορολογικές διατάξεις**.

Τα παραστατικά υποβάλλονται ηλεκτρονικά και καταγράφονται σε κεντρικές βάσεις δεδομένων της ΓΓΠΣ, για την πλήρη διασταύρωσή τους και την παρακολούθηση των αποκλίσεων, που θα αποτελούν ένδειξη για έλεγχο. Με αυτό τον τρόπο, τα τελωνεία και οι ελεγκτικές υπηρεσίες, θα μπορούν

να επικεντρώνονται σε **ειδικούς και στοχευμένους ελέγχους, με τη βοήθεια μεθόδων ανάλυσης κινδύνου**. Το συγκεκριμένο μέτρο, φαίνεται ότι μπορεί να αποδώσει.

Το σύστημα έχει ήδη εγκατασταθεί και λειτουργεί στα πρατήρια υγρών καυσίμων και στις εγκαταστάσεις των εταιρειών εμπορίας, ωστόσο **δεν έχει ακόμα υλοποιηθεί πλήρως η συλλογή, η επεξεργασία και ο έλεγχος των δεδομένων από την πλευρά των αρμοδίων υπηρεσιών**. Στο Υπουργείο Οικονομικών, έχει συσταθεί μικτή Ομάδα Διοίκησης Έργου (ΟΔΕ) από εξειδικευμένα στελέχη και είναι θετικό ότι, φαίνεται κατ' αρχάς να λαμβάνονται υπ' όψιν οι ιδιαιτερότητες και τα ειδικά θέματα που έχουν προκύψει, για την αναγκαία προσαρμογή του πλαισίου, όπου απαιτείται, ενώ παράλληλα οι εταιρείες συμμορφώνονται στις υποχρεώσεις που απορρέουν από την νομοθεσία. Εντούτοις εκκρεμούν ακόμη ενέργειες, τόσο σε νομοθετικό όσο και σε λειτουργικό επίπεδο, ώστε το σύστημα να εφαρμοσθεί πλήρως και ουσιαστικά.

Οι εταιρείες του Ομίλου ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ, παρακολουθούν διαρκώς και αναλυτικά κάθε διακίνηση (εισροή/εκροή), σύμφωνα με τις προβλέψεις της νομοθεσίας, αλλά και με τις διεθνείς πρακτικές στον κλάδο, με προηγμένες μεθόδους μετρήσεων, που εξασφαλίζουν όχι μόνο την ακρίβεια των ποσοτήτων, αλλά και την εγγύηση της ποιότητας των καυσίμων, από το διυλιστήριο μέχρι το πρατήριο. **Αναμένεται και από την πολιτεία να αξιοποιήσει πλήρως τα στοιχεία που υποβάλουν οι εταιρείες, ώστε με την υποστήριξη του νομοθετικού πλαισίου και τη χρήση της τεχνολογίας, να δούμε το λαθρεμπόριο να κατανικείται, όσο συντομότερα τόσο το καλύτερο.**

Νοέμβριος 2017

Κώστας Καλλιντέρης

Tax partner

Δικηγορική Εταιρεία Ζέπος & Γιαννόπουλος

Ερώτηση: Υπάρχουν βασικές αλλαγές στην ποινική φορολογική νομοθεσία που να αιτιολογούν την αυξημένη «ποινικοποίηση» των φορολογικών παραβάσεων που παρατηρείται την τελευταία περίοδο κατά τη διάρκεια των φορολογικών ελέγχων;

Ας ξεκινήσουμε επισημαίνοντας ότι η έννοια της φοροδιαφυγής δεν έχει διευρυνθεί με την εισαγωγή του ΚΦΔ (Ν.4174/2013) καθώς οι υφιστάμενες διατάξεις απλώς ενσωματώθηκαν στο άρθρο 67 του Κώδικα. Η περιγραφή των εγκλημάτων της φοροδιαφυγής προϋποθέτει πρόθεση απόκρυψης φορολογητέας ύλης και σκοπό μη καταβολής του οφειλόμενου φόρου. Τέτοιες περιπτώσεις συνδέονται συνήθως με τη χρήση πλαστών και εικονικών φορολογικών στοιχείων, όπου η πρόθεση απόκρυψης εισοδήματος είναι προφανής, η μη απόδοση παρακρατούμενων φόρων και η μη υποβολή φορολογικών δηλώσεων από δόλο. Μέχρι πρόσφατα, αυτές ήταν οι περιπτώσεις που κατέληγαν στα ποινικά δικαστήρια.

Ακόμη και η διαδικασία άμεσης έναρξης της ποινικής διαδικασίας με τη διαπίστωση του αδικήματος, είχε ήδη εισαχθεί στο νόμο πριν την εισαγωγή του ΚΦΔ, όταν επρόκειτο για περιπτώσεις κακουργηματικής φοροδιαφυγής. Ασφαλώς, αν τελικά ο φορολογούμενος προέβαινε σε εξώδικη λύση της διαφοράς, αίρονταν η ποινική ευθύνη των μελών της διοίκησης της υπόχρεης εταιρείας. Υπό το σημερινό καθεστώς, η υποχρέωση υποβολής μηνυτήριας αναφοράς προς τον εισαγγελέα υποβάλλεται «αμελλητί» και καλύπτει και τις περιπτώσεις πλημμεληματικής φοροδιαφυγής.

Ποιοτικά όμως, οι περιπτώσεις φοροδιαφυγής δεν έχουν αλλάξει. Συνεπώς, η σημερινή πρακτική της φορολογικής διοίκησης εξηγείται μόνο στα πλαίσια της επίδειξης υπερβάλλοντος ζήλου σε συνδυασμό με μία παρανόηση ως προς την ερμηνεία της έννοιας της φοροδιαφυγής, ίσως λόγω της πλήρους αυτοματοποίησης της σχετικής ποινικής διαδικασίας. Σήμερα, εφόσον καλύπτεται το ποσοτικό όριο

του νόμου (50.000 ευρώ/έτος για ΦΠΑ και παρακρατούμενους φόρους και 100.000 ευρώ/έτος για φόρο εισοδήματος) κατά κανόνα αποστέλλεται από την ελεγκτική αρχή μηνυτήρια αναφορά προς τον εισαγγελέα.

Ερώτηση: Θα ήταν χρήσιμη μία παρέμβαση από την ΑΑΔΕ και το Υπουργείο Οικονομικών ώστε να αποφευχθούν οι εκτροπές που παρατηρούνται σήμερα κατά τη διεξαγωγή των φορολογικών ελέγχων;

Η ως άνω προβληματική πρακτική αντιμετωπίζεται τόσο από λειτουργούσες σοβαρές εταιρείες με πολυπληθές προσωπικό και εξαγωγική δραστηριότητα όσο και από αλλοδαπούς επενδυτές, οι οποίοι είτε είναι εξαιρετικά επιφυλακτικοί είτε αποτρέπονται να επενδύσουν στην Ελλάδα πληροφορούμενοι ότι ο ελεγκτικός μηχανισμός ενδέχεται να χρησιμοποιήσει ως μοχλό πίεσης την ποινικοποίηση των φορολογικών παραβάσεων για την αποδοχή των διαπιστώσεων καταλογισμού που εκδίδει.

Πέρα από την ανάγκη νομοθετικής αλλαγής, θεωρούμε απαραίτητη την έκδοση ερμηνευτικής εγκυκλίου από τη Διοίκηση, για την οριοθέτηση της έννοιας της ποινικής φοροδιαφυγής. Θέματα όπως (α) η απόρριψη της φορολογικής έκπτωσης δαπανών, (β) ο εξωλογιστικός προσδιορισμός φορολογητέων κερδών και (γ) η εφαρμογή διατάξεων κατά της φοροαποφυγής, έννοιας διακριτής από τη φοροδιαφυγή, θα πρέπει να αποτελούν αντικείμενο της ερμηνευτικής εγκυκλίου.

Η ΑΑΔΕ έχει αποδείξει ότι μπορεί να λειτουργήσει ορθολογικά και ρεαλιστικά και ότι μπορεί να είναι ίσως πιο αποτελεσματική από τη δικαστική εξουσία στο συγκεκριμένο πεδίο.

Φώτης Τσαμπάρλης

Tax Principal, Transfer Pricing

DELOITTE BUSINESS SOLUTIONS S.A.

Στις 22 Νοεμβρίου 2017, η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) δημοσίευσε την Απόφαση ΠΟΛ. 1184/2017, με την οποία παρέχονται διευκρινίσεις σχετικά με την διαδικασία για την υποβολή των Εκθέσεων ανά Χώρα (CbC Reports), καθώς και των σχετικών γνωστοποιήσεων (CbCR Notifications).

Τι είναι όμως το CbC Report και πως εφαρμόζεται στη χώρα μας; **Ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) έθεσε ως έναν από τους κυριότερους στόχους του σχετικά με την Διάβρωση της Φορολογικής Βάσης και τη Μεταφορά Κερδών την ενίσχυση της διαφάνειας. Δηλαδή την πρόσβαση των φορολογικών αρχών σε επαρκή δεδομένα προκειμένου να είναι σε θέση να αναγνωρίσουν σημεία ενδιαφέροντος που αφορούν είτε την τιμολόγηση των ενδοομιλικών συναλλαγών ή σε άλλα σχετικά ζητήματα.** Με την εισαγωγή του CbC Report, οι Πολυεθνικές Επιχειρήσεις (ΠΕ) θα πρέπει να δηλώνουν σε ετήσια βάση και για κάθε χώρα στην οποία έχουν δραστηριότητα, συγκεκριμένες απαιτούμενες πληροφορίες, όπως αυτές ορίζονται από τις οδηγίες.

Συνεπώς υποχρέωση υποβολής CbC Report έχουν οι Όμιλοι ΠΕ για τις χρήσεις που ξεκινούν από 1.1.2016, με την προϋπόθεση ότι κατά το αμέσως προηγούμενο φορολογικό έτος από το Φορολογικό Έτος Υποβολής των Εκθέσεων παρουσίασαν συνολικά ενοποιημένα έσοδα άνω των 750 εκατομμυρίων ευρώ. Παράλληλα, η προθεσμία υποβολής του CbC Report ορίζεται 12 μήνες από την τελευταία μέρα του φορολογικού έτους που αφορά η υποβολή του.

Το CbC report υποβάλλεται από την Αναφέρουσα Οντότητα (συνήθως η Μητρική Εταιρία του Ομίλου), όταν αυτή έχει φορολογική κατοικία στην Ελλάδα. Η υποβολή CbCR Notification, αφορά οποιαδήποτε Συνιστώσα Οντότητα ενός Ομίλου με υποχρέωση υποβολής CbC Report, η οποία έχει την φορολογική της κατοικία στην Ελλάδα και δεν υποβάλλει η ίδια CbCR. Αναλυτικές οδηγίες σχετικά με τις

διαδικασίες υποβολής του CbC Report και του CbCR Notification παρουσιάζονται αναλυτικά στην ιστοσελίδα της Α.Α.Δ.Ε. (www.aade.gr) ενώ είναι σημαντικό να γνωρίζουμε ότι το πεδίο εφαρμογής και οι προϋποθέσεις για την υποβολή του CbCR στην Ελλάδα προβλέπονται στο άρθρο 9ΑΑ του Ν. 4170/2013 (όπως προστέθηκε βάσει του ν. 4484/2017). Επίσης, με βάση τα όσα προβλέπονται στα άρθρα 2 και 8 του ν. 4490/2017 έχει κυρωθεί, η Δήλωση της Α.Α.Δ.Ε., που υπογράφηκε πέρυσι στο Παρίσι, για την προσχώρηση της Ελλάδας στην Πολυμερή Συμφωνία Αρμόδιων Αρχών (ΠΣΑΑ) για την Ανταλλαγή CbCR του (ΟΟΣΑ).

Αξίζει να σημειώσουμε ότι για τα φορολογικά έτη που ξεκινούν, την 1η Ιανουαρίου 2016 ή μεταγενέστερα και λήγουν μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2016, η καταληκτική ημερομηνία για την υποβολή του CbCR είναι η 31η Δεκεμβρίου 2017. Δηλαδή εντός ολίγων ημερών.

Οι Ελληνικές Συνιστώσες Οντότητες, υποχρεούνται να ενημερώσουν τις ελληνικές φορολογικές αρχές μέσω του CbCR Notification σχετικά με την ταυτότητα και την φορολογική κατοικία της Αναφέρουσας Οντότητας, το αργότερο μέχρι την τελευταία ημέρα του φορολογικού έτους της υποβολής του CbC Report. Εξαιρέση αποτελεί όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, το πρώτο έτος εφαρμογής, όπου η 31η Δεκεμβρίου 2017 είναι η καταληκτική ημερομηνία για την γνωστοποίηση που αφορά στις χρήσεις 2016 και 2017. Σε περίπτωση μη υποβολής του CbC Report, επιβάλλεται στον υπόχρεο πρόστιμο ύψους €20.000, ενώ σε περίπτωση υποβολής εκπρόθεσμης ή ανακριβούς υποβολής CbC Report επιβάλλεται πρόστιμο ύψους €10.000.

Σταυρόπουλος Γιάννης

Δικηγόρος LL.M.-Διαχειριστής Εταίρος

ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Στο νέο **Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας εντάχθηκαν οι ποινικές κυρώσεις για τα αδικήματα της φοροδιαφυγής**. Αν και εκ πρώτης όψεως το περιεχόμενο των νέων διατάξεων δεν φαίνεται να διαφέρει ιδιαίτερα από το προϊσχύσαν καθεστώς, εν τούτοις, εισήχθησαν ταυτόχρονα δύο παράπλευρες αλλαγές οι οποίες μετέβαλαν, τελικά, σημαντικά το ποινικό πλαίσιο κατά της φοροδιαφυγής εξυπηρετώντας προφανώς την προσέγγιση για τιμωρία της φοροδιαφυγής (δηλαδή της φορολογικής απάτης) πρωτίστως με ποινικές (και όχι με διοικητικές/χρηματικές) κυρώσεις καθώς και απεξάρτηση της ποινικής διαδικασίας από την αντίστοιχη διοικητική διαδικασία.

Ειδικότερα, **με το νέο καθεστώς καταργήθηκε ο θεσμός του «συμβιβασμού» και ταυτόχρονα και το πλεονέκτημα της άρσης των ποινικών συνεπειών λόγω της επιτεύξεως συμβιβασμού**. Υπό το νέο καθεστώς ακόμα και εάν ο φορολογούμενος αποδεχθεί πλήρως τις θέσεις της Φορολογικής Διοίκησης και καταβάλλει ανεπιφύλακτα τον καταλογισθέντα φόρο, η ποινική διαδικασία προχωρεί ανεξάρτητα. Επίσης, εάν ο φορολογούμενος αμφισβητήσει τον καταλογισμό με ενδικοφανή ή δικαστική προσφυγή η ποινική δίωξη δεν επηρεάζεται αλλά παρέχεται απλή ευχέρεια στο ποινικό δικαστήριο να αναστείλει την εξέλιξη της ποινικής δίκης μέχρι την τελεσίδικη απόφαση του διοικητικού δικαστηρίου.

Ωστόσο οι νέες διατάξεις διατηρούν ταυτόχρονα τον πολύ ευρύ ορισμό της φοροδιαφυγής τόσο από πλευράς συμπεριφοράς του φορολογουμένου όσο και από πλευράς ποσοτικών ορίων (κάθειρξη για ποσά σε ετήσια βάση, άνω των 100.000 Ευρώ για φόρο προστιθέμενης αξίας και άνω των 150.000 Ευρώ για λοιπούς φόρους). Είναι βέβαιο, συνεπώς, ότι πληθώρα φορολογικών υποθέσεων θα οδηγηθούν στα ποινικά δικαστήρια αφού μόνο και μόνο με την υπέρβαση των ποσοτικών ορίων οι φορολογικές αρχές θα υποβάλλουν μηνυτήριες αναφορές αφήνοντας την κρίση περί υπάρξεως δόλου στα όργανα της δικαιοσύνης. Στο σημείο αυτό θα πρέπει

να επαινεθεί η πρόσφατη ερμηνευτική εγκύκλιος του Διοικητή της ΑΑΔΕ (Πολ. 1209/2017) με την οποία διευκρινίσθηκε τουλάχιστον **ότι οι απλές λογιστικές διαφορές του ελέγχου καθώς και η διόρθωση κερδών λόγω εφαρμογής των κανόνων περί ενδοομιλικής τιμολόγησης δεν συνιστούν περιπτώσεις φοροδιαφυγής. Παραμένουν πάντως αρκετά ζητήματα από τη μη εύστοχη διατύπωση των διατάξεων καθώς και τα ανελαστικά ποσοτικά όρια που αυτές προβλέπουν**. Εξακολουθεί να υπάρχει ο κίνδυνος η παράλειψη υποβολής δήλωσης ή η υποβολή ανακριβούς δήλωσης να συγχέεται εννοιολογικά με την από πρόθεση απόκρυψη φορολογητέας ύλης αφού η διατύπωση του νόμου δεν είναι σαφής. Εξάλλου, τα ποσοτικά όρια που προβλέπονται είναι απόλυτα και δεν τελούν σε σχέση με τα λοιπά μεγέθη του φορολογούμενου φυσικού ή νομικού προσώπου όπως επιτάσσει η αρχή της αναλογικότητας που συναντάται ήδη στις διοικητικές κυρώσεις του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας όπου οι κυρώσεις για ανακριβή δήλωση διαβαθμίζονται ανάλογα με το ύψος του οφειλόμενου φόρου και μάλιστα μέχρι ενός *de minimis* ποσοστού (5%) αυτού δεν προβλέπεται καν διοικητικό πρόστιμο.

Έκφανση της αρχής της αναλογικότητας διακρίνει κανείς στις νέες ποινικές διατάξεις μόνο για την επιμέτρηση της ποινής αφού το ύψος του ποσού του φόρου και η διάρκεια της απόκρυψης λαμβάνονται υπόψη τότε αλλά, φυσικά, ο σκοπός είναι να αποφεύγεται εκ των προτέρων η παραπομπή σε ποινική δίκη φορολογουμένων και στελεχών επιχειρήσεων διότι, ως γνωστόν, ακόμα και η εκκρεμότητα μιας ποινικής διαδικασίας είναι από μόνη της επώδυνη δοκιμασία με χαρακτήρα κύρωσης έστω και εάν το τελικό αποτέλεσμα είναι ευνοϊκό για τον κατηγορούμενο. Τέτοιου είδους βελτιώσεις προϋποθέτουν νομοθετικές παρεμβάσεις αλλά ούτως ή άλλως ο Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας βρίσκεται ακόμα στην ηλικία των «απαλών ονύχων» και ως εκ τούτου πρέπει να θεωρείται ακόμα υπό διαμόρφωση.

Φεβρουάριος 2018

Ψύλλα Μαίρη
Tax partner
Pwc

Με τις πρόσφατες νομοθετικές ρυθμίσεις του άρθρου 49 του Ν. 4509/2017 και του άρθρου 398 του Ν. 4512/2018, **τροποποιήθηκε** ο ισχύων Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας («ΚΦΔ», Ν. 4174/2013), ώστε να **καθίσταται δυνατή η επιβολή των επιεικέστερων φορολογικών κυρώσεων του ΚΦΔ και για φορολογικές υποχρεώσεις πριν την 1.1.2014**. Πιο συγκεκριμένα, η εν λόγω δυνατότητα τίθεται **(α) επί εκπρόθεσμων αρχικών ή τροποποιητικών δηλώσεων** (υφίσταται πλέον η δυνατότητα υποβολής μέχρι την κοινοποίηση προσωρινού διορθωτικού προσδιορισμού φόρου και όχι μέχρι την έκδοση της εντολής ελέγχου, όπως ίσχυε προηγουμένως), **(β) κατά την έκδοση πράξεων διορθωτικού προσδιορισμού φόρου αλλά και (γ) επί εκκρεμών υποθέσεων την 1.1.2018 στην Διεύθυνση Επίλυσης Διαφορών («ΔΕΔ»)** ή στα διοικητικά δικαστήρια. Παράλληλα, προβλέπεται πλέον, υπό προϋποθέσεις, η **δυνατότητα μείωσης κατά 40% των σχετικών προστίμων** στην περίπτωση που ο φορολογούμενος **αποδεχτεί ανεπιφύλακτα την πράξη προσδιορισμού του φόρου** ή την απόφαση της ΔΕΔ ή του δικαστηρίου. Σύμφωνα και με τις αιτιολογικές εκθέσεις των ανωτέρω νόμων, η θέσπιση του νέου αυτού καθεστώτος υπαγορεύτηκε από την γενική, βάσει του ενωσιακού δικαίου, αρχή της αναδρομικής εφαρμογής της ηπιότερης κύρωσης, αποτελώντας ουσιαστικά τμήμα ευρύτερης μεταρρύθμισης των φορολογικών κυρώσεων με σκοπό την αναλογικότερη εφαρμογή τους αλλά και την εισπραξιμότητα τους. Αναγράφεται δε ρητά στην αιτιολογική του Ν. 4509/2017 ότι η επιεικέστερη κύρωση είναι εφαρμοστέα αναδρομικά εφόσον έχει τεθεί σε ισχύ ακόμα και κατά την εκκρεμοδικία ενώπιον των δικαστηρίων. Είναι αλήθεια ότι το προϊσχύον καθεστώς, όπου επί παραβάσεων περιόδων πριν την 1.1.2014 εφαρμοζόταν αποκλειστικά ο πρόσθετος φόρος του προϊσχύοντος Ν. 2523/1997 (έως 120%), οδηγούσε σε ανεπίτρεπτα μεγαλύτερη επιβάρυνση του φορολογούμενου σε σχέση με αυτή που θα προέκυπτε βάσει των διατάξεων του ΚΦΔ. Έτσι, η εφαρμογή του προηγούμενου καθεστώτος αποτελούσε ευθεία παραβίαση της προαναφερθείσας γενικής αρχής περί εφαρμογής του ευμενέστερου για τον φορολογούμενο καθεστώτος όπως αυτή άλλωστε διατυπώνεται σε σειρά δικαστικών αποφάσεων του ΔΕΕ αλλά και των ελληνικών διοικητικών δικαστηρίων. Ένα θέμα για το οποίο έχουν διατυπωθεί αντικρουόμενες απόψεις αφορά στην **εφαρμογή των ευνοϊκότερων κυρώσεων του ΚΦΔ και επί των εκκρεμών υποθέσεων ενώπιον της ΔΕΔ ή των δικαστηρίων**. Η δυνατότητα αυτή προβλέπεται από την παράγραφο 2 του άρθρου 49 του Ν. 4509/2017, χωρίς η εν λόγω διάταξη να θέτει κάποια άλλη προϋπόθεση. Το δε Υπουργείο Οικονομικών

με την Εγκύκλιο ΠΟΛ. 1003/2018 έχει διευκρινίσει ότι **στην περίπτωση αυτή η εφαρμογή της επιεικέστερης κύρωσης λαμβάνει χώρα με βάση απόφαση της ΔΕΔ ή των δικαστηρίων**. Περαιτέρω, η παράγραφος 3 του ίδιου άρθρου παρέχει τη δυνατότητα οι ευνοϊκότερες κυρώσεις να εφαρμοστούν και στην περίπτωση που ο φορολογούμενος δεν επιθυμεί τη συνέχιση της δίκης ή την εξέταση της ενδικοφανούς προσφυγής του, υπό την προϋπόθεση υποβολής αίτησης - ανέκκλητης δήλωσης ανεπιφύλακτης αποδοχής της πράξης προσδιορισμού του φόρου ή της απόφασης της ΔΕΔ ή του δικαστηρίου. Η **παρερμηνεία έγκειται στην μερικώς διατυπωθείσα άποψη ότι η ως άνω «ανεπιφύλακτη αποδοχή» αποτελεί προϋπόθεση εφαρμογής των ευνοϊκότερων προστίμων του ΚΦΔ επί των εκκρεμών υποθέσεων τόσο ενώπιον της ΔΕΔ όσο και ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων**. Ωστόσο, κάτι τέτοιο δεν φαίνεται να συμφωνεί με το γράμμα της ανωτέρω διάταξης, με την οποία ουσιαστικά θεσπίζεται ειδικός τρόπος εφαρμογής του ευνοϊκότερου καθεστώτος στην περίπτωση όπου ο φορολογούμενος δεν επιθυμεί την συνέχιση της δίκης ή της διαδικασίας ενδικοφανούς προσφυγής. Μάλιστα, για αυτή την ειδική περίπτωση προβλέπεται ρητά ότι **το ποσό του επιβαλλόμενου τόκου υπολογίζεται μέχρι την ημερομηνία υποβολής της αίτησης - ανέκκλητης δήλωσης ανεπιφύλακτης αποδοχής**. Σε αυτό συνάδει και η αιτιολογική έκθεση του νόμου προβλέποντας ρητά ότι η παράγραφος 3 επεκτείνει την εφαρμογή της παραγράφου 2 και στην περίπτωση που ο φορολογούμενος δεν επιθυμεί την συνέχιση της δίκης ή την εξέταση της ενδικοφανούς προσφυγής. Από την ίδια την διάταξη, λοιπόν, συνάγεται ότι η **«ανεπιφύλακτη αποδοχή» αποτελεί απλώς μία δυνατότητα του φορολογούμενου**, εφόσον αυτός επιθυμεί, να επισπεύσει την διαδικασία επιβολής προστίμου και να σταματήσει αντίστοιχα την σχετική τοκοφορία, ο οποία διαφορετικά θα συνέχιζε να υπολογίζεται μέχρι το πέρας της διοικητικής ή δικαστικής διαδικασίας. Αξίζει δε να σημειωθεί, ότι **τυχόν περιορισμός εφαρμογής του ευμενέστερου καθεστώτος μόνο σε όσες εκκρεμείς περιπτώσεις είχαμε ανεπιφύλακτη δήλωση αποδοχής, πέραν του ότι θα καταστρατηγούσε το γράμμα της ίδιας της διάταξης, θα αποτελούσε και εκ νέου παραβίαση της ως άνω γενικής αρχής αναδρομικής εφαρμογής της ηπιότερης κύρωσης**, σε αντίθεση με την ρητά διατυπωμένη βούληση του νομοθέτη. Θεωρούμε, λοιπόν, ότι **οι ανωτέρω διατάξεις και η ορθή ερμηνεία τους από τη Διοίκηση συμβάλλουν στον εξορθολογισμό των προστίμων** τα οποία με το προηγούμενο καθεστώς (επιβάρυνση έως και 120% επί του κυρίου φόρου) **κρίνονται ιδιαιτέρως επαχθή**.

Αλέξανδρος Καραγιάννη

Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

Προϊστάμενος του Ειδικού Νομικού Γραφείου Δημοσίων

Εσόδων στην ΑΑΔΕ

Με την ΠΟΛ. 1209/2017 διευκρινίσθηκε ότι δεν συντρέχει περίπτωση φοροδιαφυγής όταν πρόκειται για λογιστικές διαφορές ασύνδετες με την απόκρυψη εισοδημάτων. Συνακολούθως, (α) δεν υποβάλλεται μηνυτήρια αναφορά εάν ο μετ' έλεγχο φόρος εισοδήματος, που υπερβαίνει το ελάχιστο όριο οφείλεται σε **απλές (ή συνήθεις) λογιστικές διαφορές**, μη συνδεόμενες με την απόκρυψη φορολογητέων εισοδημάτων ενώ, (β) αν οι **λογιστικές διαφορές** συνδέονται **με την απόκρυψη εισοδημάτων**, υποβάλλεται μηνυτήρια αναφορά. Για λόγους σαφήνειας αξίζει να διευκρινιστεί ότι «**απλές**» ή «**συνήθεις**» **λογιστικές διαφορές** ασύνδετες με την απόκρυψη φορολογητέου εισοδήματος, **είναι οι δαπάνες οι οποίες αντιστοιχούν σε πραγματική συναλλαγή**. Είναι δηλαδή καταχωρισμένες και αποδεικνύονται με τα προσήκοντα δικαιολογητικά και δεν εμπίπτουν στις περιπτώσεις του άρθρου 23 (και του άρθρου 48§4) του ΚΦΕ. Όμως, αν και δεν εμπίπτουν σε αυτές που ενεργήθηκαν προς το συμφέρον της επιχειρήσεως ή κατά τις συνήθεις εμπορικές συναλλαγές της, εντούτοις η καταχώριση τους α) δεν οφείλεται σε δόλο αλλά σε προφανή παραδρομή ή σε εσφαλμένη πεποίθηση ή σε ουσιώδη πλάνη ότι έγιναν προς το συμφέρον της επιχειρήσεως ή β) διενεργήθηκε κατά τις συνήθεις εμπορικές συναλλαγές της ή γ) οφείλεται σε εσφαλμένο χαρακτηρισμό πραγματικών περιστατικών περί την έκπτωση της δαπάνης ή δ) δεν οφείλεται σε πλάνη περί το δίκαιο και ο φορολογούμενος δεν θα προέβαινε στην καταχώρισή τους, με βάση την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη. **Συνεπώς, είναι αυστηρώς ερευνητέα η προϋπόθεση της συνδρομής του στοιχείου του δόλου, ο οποίος, όμως, δεν μπορεί να αποδοθεί από την ελέγχουσα φορολογική διοίκηση στο φορολογούμενο με μόνη την αόριστη επίκληση της υπάρξεώς του**, αλλά με ειδική αιτιολόγησή του, η οποία, απαιτείται ακόμα και στις αποφάσεις των ποινικών δικαστηρίων (ΑΠ 652/2017, 267/2013), και παράθεση όλων των πραγματικών περιστατικών που τον στοιχειοθετούν.

Αντίστοιχα, στην περίπτωση (β) **λογιστικές διαφορές «συνδεόμενες με την απόκρυψη φορολογητέου εισοδήματος» είναι οι ανύπαρκτες δαπάνες που δεν αντιστοιχούν σε πραγματική συναλλαγή**, κατά την έννοια του άρθρου 22 παρ. β' του ΚΦΕ, ή δεν πληρούν τις προϋποθέσεις της περιπτώσεως γ' του ίδιου άρθρου ή εμπίπτουν στις μη εκπιπτόμενες κατ' άρθρο 23 (και άρθρο 48§4) του ΚΦΕ δαπάνες, ή προκύπτουν από πλαστά ή εικονικά ή νοθευμένα στοιχεία. Στις διαφορές αυτές δυσχερώς μπορεί να αποκλεισθεί ο δόλος, ιδίως σε περιπτώσεις πλαστών ή εικονικών ή νοθευμένων στοιχείων, διότι αυτός ενυπάρχει στην παραγωγή των περιστατικών που κατά νόμο απαρτίζουν την αξιόποινη πράξη, προκύπτει από αυτήν και δεν υπάρχει ανάγκη ιδιαίτερης αιτιολόγησής του (ΑΠ 498/2017). Ωστόσο, και στις περιπτώσεις μη εκπιπτόμενων κατ' άρθρο 23 του ΚΦΕ δαπανών, δεν αποκλείεται να υπάρχουν άκρως δυσχερείς περιπτώσεις στις οποίες οι λογιστικές διαφορές μπορεί να αποδοθούν σε πλάνη περί το δίκαιο ή σε εσφαλμένη υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών στη έννοια των εκπιπτόμενων δαπανών.

Ενόψει τούτων **πρέπει να γίνει δεκτός ο κανόνας ότι μηνυτήρια αναφορά υποβάλλεται στις περιπτώσεις λογιστικών διαφορών που προκύπτουν από ανύπαρκτες δαπάνες και πλαστά, εικονικά ή νοθευμένα στοιχεία, στα οποία ενυπάρχει ο δόλος και στις λοιπές περιπτώσεις μόνον εφόσον μπορεί να στοιχειοθετηθεί, από την φορολογική διοίκηση, αιτιολογημένα ο δόλος, με την παράθεση των πραγματικών περιστατικών στα οποία επιστηρίζεται και όχι με μόνη την αόριστη επίκληση της υπάρξεώς του**.

Πιέστε [εδώ](#) για το πλήρες άρθρο του κ. Καραγιάννη

Νίκος Σεκέρογλου
Πάρεδρος ΣΤΕ

Η Φορολογική Διοίκηση, προκειμένου να διασφαλίζει την είσπραξη φόρων, μπορεί να προβαίνει πριν τη λήξη της προθεσμίας καταβολής της οφειλής και χωρίς δικαστική απόφαση στην επιβολή συντηρητικής κατάσχεσης κινητών, ακινήτων, απαιτήσεων και γενικά όλων των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη του Δημοσίου είτε βρίσκονται στα χέρια του είτε στα χέρια τρίτου (άρθρο 46 παρ. 1 του ΚΦΔ, ν. 4174/2013, όπως ισχύει). Αυτά είναι τα λεγόμενα διασφαλιστικά μέτρα του δημοσίου, τα οποία κατά τα τελευταία χρόνια της κρίσης και των δημοσιονομικών περιορισμών αξιοποιήθηκαν σε μεγάλο βαθμό. **Τι όμως εξυπηρετούν και για ποιο λόγο επιβάλλονται;** Εφόσον διαπιστώνεται μη απόδοση, ανακριβής απόδοση, συμψηφισμός, έκπτωση ή διακράτηση Φ.Π.Α., Φ.Κ.Ε., φόρου ασφαλιστρών, παρακρατούμενων, επιρριπτόμενων φόρων, τελών και εισφορών με σκοπό τη μη πληρωμή συνολικά στο Δημόσιο ποσού πάνω από 150.000 ευρώ, η Διοίκηση μπορεί, βάσει ειδικής έκθεσης ελέγχου να μην χορηγεί έγγραφα που απαιτούνται για τη μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων και να δεσμεύει ως το 50% των καταθέσεων και του χρηματικού περιεχομένου των θυρίδων του υπόχρεου (άρθρο 46 παρ. 5 του ΚΦΔ, ν. 4174/2013, όπως ισχύει). Δηλαδή τα νομικά πρόσωπα και σωρευτικά οι ομόρρυθμοι εταίροι ή και κάθε πρόσωπο εντεταλμένο από οποιαδήποτε αιτία στη διοίκηση, διαχείριση ή εκπροσώπηση οποιουδήποτε νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας μπορεί να έρθει αντιμέτωπο με την επιβολή τέτοιων μέτρων. Αναμενόμενα προβλέπεται δυνατότητα προσφυγής ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου, κατά της απόφασης του οποίου μπορεί να ασκηθεί αίτηση αναίρεσης ενώπιον του ΣΤΕ. Στις περιπτώσεις αυτές **οι δεσμεύσεις λογαριασμών και χρημάτων σε θυρίδες αίρονται με την καταβολή (ή υποβολή εγγυητικής) του 40% ή του 50% (σε περίπτωση αμφισβήτησης των οικείων πράξεων) των οφειλομένων, ενώ τα μέτρα αίρονται υποχρεωτικά στο σύνολό τους α) με καταβολή (ή υποβολή εγγυητικής) του 70% των οφειλομένων, β) με ακυρωτική απόφαση του διοικητικού δικαστηρίου, γ) μετά από ακύρωση των πράξεων προσδιορισμού των φόρων κ.λπ., δ) μετά την πάροδο 5 ετών από την έκδοση των πράξεων προσδιορισμού, ε) με υπαγωγή σε πρόγραμμα ρύθμισης ή διευκόλυνσης, και στ) όταν η είσπραξη της οικείας οφειλής έχει διασφαλιστεί πλήρως.**

Η νομολογία παρότι πρόσφατη, είναι ιδιαιτέρως πλούσια και βοηθά να κατανοήσουμε τα όρια και κατ' επέκταση το σκοπούμενο αποτέλεσμα τέτοιων μέτρων. Ειδικότερα: 1^{ον} Δεν αρκεί το πρόσωπο στο οποίο επιβάλλονται να έχει κατά το χρόνο τέλεσης της παράβασης μια από τις ιδιότητες που προβλέπουν οι διατάξεις· η φορολογική αρχή οφείλει να διερευνήσει ειδικά αν το πρόσωπο αυτό ήταν με βάση το νόμο, το καταστατικό ή κάποια άλλη απόφαση εντεταλμένο να ασκεί καθήκοντα διοίκησης, διαχείρισης ή εκπροσώπησης (ΣΤΕ 2326/2017). 2^{ον} Τα διασφαλιστικά μέτρα είναι επιβλητέα στον Αντιπροέδρο και αναπληρωτή Διευθύνοντα Σύμβουλο, μόνον εφ' όσον αποδειχθεί ότι το κατά τον κρίσιμο χρόνο, τους αναπλήρωσαν πράγματι (ΣΤΕ1014/2017). 3^{ον} Δεν απαιτείται προηγούμενη ακρόαση (ΣΤΕ 4199/2015). 4^{ον} Δεν είναι νόμιμα εάν επιβάλλονται σε πρόσωπο που δεν είχε την απαιτούμενη ιδιότητα τη στιγμή της γέννησης της φορολογικής υποχρέωσης, έστω κι αν την απέκτησε μεταγενέστερα ή την είχε προγενέστερα (ΣΤΕ 4389/2015 κ.ά.). Όπως αποδεικνύεται η πρακτική εφαρμογή τους εγείρει προβληματισμούς ως προς:

- α) την πιθανή επικάλυψη με τη δυνατότητα του Εισαγγελέα Οικονομικού Εγκλήματος σύμφωνα με το άρθρο 63 του ν. 4472/2017, να προβεί σε δεσμεύσεις τραπεζικών λογαριασμών, θυρίδων και περιουσιακών εν γένει στοιχείων, ακινήτων και κινητών, σε περίπτωση διενεργούμενης ποινικής προκαταρκτικής εξέτασης για φορολογικά και οικονομικά εγκλήματα β)**
- την προϋπόθεση τα πρόσωπα στα οποία επιβάλλονται να έχουν ασκήσει εν τοις πράγμασι διοίκηση, διαχείριση ή εκπροσώπηση καθώς και η σχετική φορολογική οφειλή να έχει προκύψει από την άσκηση αυτών των αρμοδιοτήτων, γ) τη μέθοδο επιλογής των προσώπων στα οποία επιβάλλονται, δ) την εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας ως προς το ύψος του ποσού που μπορεί να δεσμευθεί σε λογαριασμούς και θυρίδες, ε) τη χρονική διάρκεια τους, και τέλος ζ)**
- την αποτελεσματικότητά τους ως προς την καταβολή των οφειλομένων στην φορολογική αρχή. Μήπως είναι και αυτό ένα ακόμη αναγκαίο μέτρο που όμως λόγω της αυστηρότητάς του ενδεχομένως να λειτουργεί αποτρεπτικά στη συμμετοχή αξιόλογων στελεχών στη διοίκηση επιχειρήσεων; Αξίζει να παρακολουθήσει κανείς την εξέλιξή του στη μετά την ύφεση εποχή.**

Ασπασία Μάλλιου

Δικηγόρος ΜΔΕ, Οικονομολόγος
Εταίρος της Δικηγορικής Εταιρείας «Ποταμίτης- Βεκρής»
και εκδότης του «Δελτίου Φορολογικής Νομοθεσίας»

Κατά τα τελευταία χρόνια, στο διεθνές επίπεδο (ΟΟΣΑ, ΕΕ) αναπτύσσεται **έντονη δράση για τον περιορισμό μεθόδων καταχρηστικής φοροαποφυγής**. Ως τέτοια, εννοιοδοτείται το σχήμα με **μοναδικό ή κύριο σκοπό την άντληση φορολογικού πλεονεκτήματος**. Σε επίπεδο ΕΕ, η προσπάθεια αυτή αναπτύσσεται τόσο για την έμμεση όσο και για την άμεση φορολογία. Αφού, η χρησιμοποίηση των θεμελιωδών κοινοτικών ελευθεριών κίνησης και εγκατάστασης με μοναδικό σκοπό την καταχρηστική φοροαποφυγή τελικά στρεβλώνει τον επιδιωκόμενο υγιή ανταγωνισμό. Ο περιορισμός των τεχνητών μεθοδεύσεων απασχολεί το Δικαστήριο Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) εδώ και αρκετές δεκαετίες, με την αρχική νομολογία του να εκκινεί τη δεκαετία 1980. **Το ΔΕΕ ορίζει ως τεχνητή μεθοδευση, κάθε διευθέτηση που στερείται οικονομικής και εμπορικής ουσίας, αν αυτή σκοπεύει (υποκειμενικό κριτήριο) και κατ' αποτέλεσμα (αντικειμενικό κριτήριο) οδηγεί σε φορολογικό πλεονέκτημα, συγκρινόμενο με αυτό που θα είχε προκύψει χωρίς τη διευθέτηση**. Προς αποτροπή καθαρά επίπλαστων μεθοδεύσεων είναι κατά το ΔΕΕ και υπό προϋποθέσεις, ανεκτή στην εσωτερική νομοθεσία των κρατών μελών γενική ρήτρα αποφυγής καταχρηστικών μεθοδεύσεων. Στην εσωτερική νομοθεσία, τέτοια γενική ρήτρα συνιστά πλέον το άρθρο 38 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (Ν.4174/2013), με ισχύ από 1.1.2014. Πέραν της γενικής προσπάθειας περιορισμού των τεχνητών μεθοδεύσεων, στη νομοθεσία της ΕΕ για την εναρμόνιση πράξεων αναδιάρθρωσης επιχειρήσεων, οι Οδηγίες 90/434/ΕΟΚ, 2005/19/ΕΚ, 2009/133/ΕΚ περιλαμβάνουν **ειδική (προαιρετική για τα κράτη – μέλη) ρήτρα αποφυγής τεχνητών μεθοδεύσεων στο πεδίο των διασυννοριακών μετασχηματισμών**. Τη ρήτρα αυτή υιοθέτησε ο Έλληνας νομοθέτης στην εσωτερική νομοθεσία διασυννοριακών συγχωνεύσεων (Ν.3517/2006). Επιπλέον της ρήτρας αυτής για τις διασυννοριακές συγχωνεύσεις, ήδη με το άρθρο 56 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ΚΦΕ/ Ν.4172/2013, ισχύς

από 1.1.2014), ο νομοθέτης ένταξε στις φορολογικές ρυθμίσεις μετατροπών και συγχωνεύσεων ελληνικών επιχειρήσεων ειδική ρήτρα αντικαταχρηστικότητας. Ρήτρα που λειτουργεί παράλληλα με τη γενική του άρθρου 38 Ν.4174/2013. Η ειδική ρήτρα άρθρου 56 ΚΦΕ προβλέπει τη μη εφαρμογή των φορολογικών ευεργετημάτων κατά τον μετασχηματισμό και τη συγχώνευση, αν αποδειχθεί ότι μοναδικός ή κύριος σκοπός είναι η καταχρηστική φοροαποφυγή. Πιθανό τεκμήριο της τελευταίας συνιστά η έλλειψη οικονομικά θεμιτών λόγων, όπως η αναδιάρθρωση ή/ και η ορθολογικότερη οργάνωση των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων.

Περαιτέρω ερμηνευτική εξειδίκευση των ρητρών αντικαταχρηστικότητας στους μετασχηματισμούς δεν υφίσταται μέχρι σήμερα στο εσωτερικό της χώρας. Κατά συνέπεια, τα μόνα ασφαλή ερμηνευτικά κριτήρια είναι δυνατόν να αντληθούν από τη νομολογία του ΔΕΕ. Κατά το Δικαστήριο, οι ρήτρες αντικαταχρηστικότητας πρέπει να ερμηνεύονται στενά. Ο διοικητικός και δικαστικός έλεγχος δεν είναι ανεκτό να γίνεται με την επίκληση γενικών και αφηρημένων κριτηρίων αλλά μόνο με την εξέταση των συντρέχοντων σε κάθε περίπτωση πραγματικών περιστατικών (C-28/95). **Γενικοί νομοθετικοί χαρακτηρισμοί πράξεων συγχωνεύσεων ως καταχρηστικές δεν είναι ανεκτοί, ενώ το βάρος απόδειξης της καταχρηστικότητας φέρει η φορολογική αρχή (C-352/2008)**. Κάθε επιχειρηματική επιλογή δεν αποκλείεται να περιλαμβάνει και φορολογικές σταθμίσεις. Όμως, **η έλλειψη βάσιμων οικονομικών λόγων όπως η δομική μεταβολή, η ορθολογικότερη οργάνωση, η ουσιαστική μείωση λειτουργικών εξόδων πιθανόν να δημιουργεί τεκμήριο καταχρηστικότητας (C-321/2005)**. Εντέλει, **καταχρηστική επιλογή συνιστά μόνο αυτή κατά την οποία υπερέχουν οι φορολογικοί στόχοι σε σχέση με τους υπόλοιπους**. Η υπεροχή δύναται να υπολογίζεται με σύγκριση των οικονομικών αποτελεσμάτων της μετατροπής, σε σχέση με τα φορολογικά της πλεονεκτήματα (C-126/2010).

Παναγιώτης Ι. Πόθος

Δικηγόρος, LL.M.

Εταίρος της Δικηγορικής Εταιρείας «Κυριακίδης Γεωργόπουλος»

Σε εποχές έντονης οικονομικής ασφυξίας, όπως η σημερινή, **η δυνατότητα πρόσβασης σε πηγές χρηματοδότησης με όσο το δυνατόν λιγότερα εμπόδια και με μικρότερο κόστος, συνιστά το ζητούμενο** και πολλές φορές την **αναγκαία συνθήκη για την επιβίωση μιας επιχείρησης** και την ταχύρρυθμη ανάπτυξή της.

Την ανάγκη αυτή για τέτοιου είδους χρηματοδότηση **είχε καλύψει**, ομολογουμένως με επιτυχία, **ο θεσμός του ομολογιακού δανείου**, το οποίο εκδίδεται από ανώνυμη εταιρεία σύμφωνα με τις ειδικές διατάξεις του Ν. 3156/2003, ο οποίος είχε τεθεί σε ισχύ με σκοπό την ενδυνάμωση της ελληνικής αγοράς των εταιρικών ομολόγων.

Στην ουσία, **πρόκειται για ένα δάνειο**, στο οποίο όμως **η απαίτηση του δανειστή ενσωματώνεται σε ομολογία/ομολογίες (αξιόγραφα)**, γεγονός το οποίο το καθιστά **εύκολα μεταβιβάσιμο**.

Η συγκεκριμένη νομοθεσία παρείχε ένα **πλήθος φορολογικών πλεονεκτημάτων και ατελειών** (κυρίως απαλλαγή από το χαρτόσημο και την εισφορά του Ν. 128/1975 αλλά και ατέλειες από τα αναλογικά τέλη υποθηκοφυλάκων για τις εξασφαλίσεις που θα δίδονταν σε ακίνητα), **καθιστώντας το χρηματοοικονομικό αυτό εργαλείο ιδιαίτερα ελκυστικό** στα ημεδαπά τραπεζικά ιδρύματα.

Όμως, **τα τελευταία χρόνια** είχε ξεκινήσει μια εκτενής θεωρητική συζήτηση, η οποία δημιουργούσε εν τέλει **αμφιβολίες για τον φορολογικά «ουδέτερο» χαρακτήρα αυτών των δανείων**, ενόψει μιας **γνωμοδότησης** που είχε εκδοθεί από το **Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (514/2006)**, με την οποία είχε αμφισβητηθεί η φύση ενός δανείου ως ομολογιακού και κατά συνέπεια η παροχή των φορολογικών πλεονεκτημάτων/ατελειών σε συγκεκριμένες περιπτώσεις λόγω «καταχρηστικότητας». Ειδικότερα, η γνωμοδότηση **είχε αμφισβητήσει τις περιπτώσεις εκείνες των ομολογιακών δανείων**, στις οποίες είχε **εκδοθεί μόνο μία ομολογία ή οι ομολογίες είχαν καλυφθεί από έναν ομολογιούχο** (μια αρκετά συνήθης πρακτική).

Μάλιστα, το συγκεκριμένο ζήτημα είχε τεθεί και στο πλαίσιο φορολογικών ελέγχων, δίχως όμως, από ό,τι

φαίνεται, να μετουσιωθεί τελικώς σε καταλογισμούς, αφού η **εν λόγω Γνωμοδότηση δεν είχε γίνει ποτέ αποδεκτή από το Υπουργείο Οικονομικών**.

Η συζήτηση αυτή (και αντίστοιχα η «επιθετική» διάθεση των φορολογικών ελεγκτών) αναζωπυρώθηκε, ιδίως μετά την εισαγωγή στην ελληνική έννομη τάξη της γενικής ρήτρας περί φορο-αποφυγής (άρθρ. 38 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας -Ν.4174/2013), η οποία στοχεύει στην καταπολέμηση των «τεχνητών» ρυθμίσεων, οι οποίες δεν έχουν οικονομική ή εμπορική λογική και οδηγούν σε φορολογικό «πλεονέκτημα» (δηλαδή στη μείωση των σχετικών φορολογικών επιβαρύνσεων για τα μέρη, τα οποία μετέρχονται των ρυθμίσεων αυτών).

Αυτή η ατελέσφορη και βλαπτική για την ευρεία χρήση των ομολογιακών δανείων ως βασικών εργαλείων εταιρικής χρηματοδότησης συζήτηση, **αναμένεται να λάβει οριστικό τέλος μετά τις πρόσφατες εξελίξεις, οι οποίες σχετίζονται με την έκδοση της πρόσφατης γνωμοδότησης του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (43/2018) και την ψήφιση του νέου Νόμου για την αναμόρφωση του Δικαίου για τις ανώνυμες εταιρείες (Ν. 4548/2018-ΦΕΚ 104/13.6.2018)**.

Συγκεκριμένα, **ο νέος Νόμος για τις ανώνυμες Εταιρείες** (με ισχύ από 1.1.2019) **ξεκαθαρίζει το τοπίο** αφού διευκρινίζει (έχοντας υπόψη του την ως άνω πιο πρόσφατη γνωμοδότηση) ότι η **ανάληψη του ομολογιακού δανείου από ένα πρόσωπο ή η συγκέντρωση όλων των ομολογιών σε ένα ομολογιούχο, καθώς και η ενσωμάτωση του δανείου σε μία ομολογία δεν αίρουν το χαρακτήρα του δανείου ως ομολογιακού**.

Συνεπώς, **ακόμα και στις περιπτώσεις αυτές, οι φορολογικές απαλλαγές δεν μπορούν να αμφισβητούνται**.

Νικολαία- Άννα Λ. Λεπίδα

Δικηγόρος

Δικηγορική Εταιρεία Δρυλλεράκης και Συνεργάτες

Η αδυναμία της Διοίκησης να διενεργήσει εγκαίρως τον φορολογικό έλεγχο των επιχειρήσεων οδήγησε σε συνεχείς παρατάσεις της παραγραφής. Ως έκτακτο μέτρο, επελέγη το 2011, με τροποποίηση της διάταξης του αρ. 82 παρ. 5 του Ν.2238/1994, η **έμμεση ανάθεση του φορολογικού ελέγχου συγκεκριμένων επιχειρήσεων σε ορκωτούς Ελεγκτές**, οι οποίοι εξέδιδαν το «**Ετήσιο Φορολογικό Πιστοποιητικό**», τμήμα του οποίου αποτελούσε η Έκθεση Φορολογικής Συμμόρφωσης.

Σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη, η **έκδοση της Έκθεσης «χωρίς επιφύλαξη», χαρακτήριζε τη χρήση ως ελεγχθείσα** και επιτρεπόταν από τη Διοίκηση μόνο έλεγχος με κριτήρια ανάλυσης κινδύνου του αρ. 80 του Ν. 3842/2010 και δη δειγματοληπτικός αλλά και έλεγχος βάσει ειδικών κριτηρίων (π.χ. ενδείξεις από τρίτους για παραβάσεις φορολογικής νομοθεσίας). Σύμφωνα δε με την Υ.Α. ΠΟΛ. 1159/2011, ο έλεγχος από τη Διοίκηση μπορούσε να διενεργηθεί εντός περιορισμένου χρονικού διαστήματος (έως την 30.04.2014 για χρήσεις που έληγαν έως 31.03.2012 και εντός 18 μηνών από την υποβολή της Έκθεσης στο Υπουργείο Οικονομικών για χρήσεις μετά την 31.03.2012). Κατ' εξαίρεση, εάν δεν προέκυπταν παραβάσεις από τον ως άνω έλεγχο του Υπουργείου Οικονομικών, **δυνατότητα άλλου ελέγχου από τη Διοίκηση, εντός των γενικών ορίων της παραγραφής, υπήρχε μόνον εάν συνέτρεχαν «σημαντικές παραβάσεις»** του αρ. 5 παρ. 6 της ανωτέρω Υ.Α. (π.χ. εξεύρεση εικονικών τιμολογίων) που δεν εντοπίστηκαν από τον διενεργηθέντα έλεγχο. Στην πράξη, **ο περιορισμός του «δικαιώματος» της Διοίκησης να προβεί σε φορολογικό έλεγχο, αμφισβητήθηκε από τις φορολογικές αρχές και τη Δ.Ε.Δ.** (βλ. αποφ. 2061/2017, αλλά και αντίθετες θετικές αποφάσεις 1262/2018), αλλά το νομικό ζήτημα φάνηκε να επιλύεται για επιχειρήσεις με χρήσεις που έληξαν έως 31.03.2012, με την πλέον πρόσφατη απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών 1202/2018, σε συνέχεια των με αρ. 1490/2016 και 1491/2016 αποφάσεων του ίδιου Δικαστηρίου, οι οποίες έχουν όλες καταστεί

αμετάκλητες.

Σύμφωνα με αυτές, **εφ' όσον έχει εκδοθεί Έκθεση Φορολογικής Συμμόρφωσης «χωρίς επιφύλαξη» για ορισμένα φορολογικά αντικείμενα και δεν έχουν εντοπιστεί φορολογικές παραβάσεις** από το Υπουργείο βάσει του αρ. 5 της προαναφερόμενης Υ.Α., **η Διοίκηση δύναται να διενεργήσει έλεγχο για τα εν λόγω αντικείμενα μέχρι 30.04.2014.** Μετά την ημερομηνία αυτή, **η χρήση θεωρείται περαιωμένη** και δυνατότητα άλλου ελέγχου υπάρχει μόνο στις περιπτώσεις του αρ. 5 παρ. 6 της ως άνω Υ.Α. αλλά και «υπό τις προϋποθέσεις του αρ. 80 του Ν. 3842/2010», βάσει μεθόδων ανάλυσης κινδύνου. **Το δε Δημόσιο θα πρέπει να επικαλείται αλλά και να αποδεικνύει ότι διενεργήθηκε ο έλεγχος βάσει των ανωτέρω διατάξεων.**

Παρά τις ως άνω δικαστικές αποφάσεις, το Ν.Σ.Κ., με το υπ' αριθ. 1680/2018 Πρακτικό, το οποίο έγινε αποδεκτό από την Α.Α.Δ.Ε., εισηγήθηκε στην τελευταία, ότι **πρέπει να συνεχιστούν οι έλεγχοι επιχειρήσεων για χρήσεις που ανάγονται σε χρόνο πριν από την 01.01.2014, ανεξαρτήτως 18μηνου,** έως ότου λυθεί το ζήτημα από το ΣτΕ και ανάλογη θέση πρέπει να λαμβάνει και η Δ.Ε.Δ. Είναι επομένως αυτονόητο ότι **η λύση του ζητήματος από το ΣτΕ, όπως υποδεικνύει το Ν.Σ.Κ, προϋποθέτει να αχθεί στο μέλλον σχετική υπόθεση ενώπιόν του με την άσκηση αίτησης αναίρεσης ή δυνητικά με πιλοτική δίκη.**

Βάσει της ανωτέρω ανάλυσης και δεδομένου ότι για χρήσεις α) από 01.01.2014, η Διοίκηση δεν περιορίζεται να διενεργήσει φορολογικό έλεγχο και β) από 01.01.2016 το εν λόγω Πιστοποιητικό κατέστη προαιρετικό, **ματαιώνεται ο σκοπός για τον οποίο εισήχθη ο θεσμός του Ετήσιου Φορολογικού Πιστοποιητικού, ήτοι η ταχύτερη βεβαίωση και είσπραξη φορολογικών εσόδων αλλά και η βεβαιότητα του φόρου και η ασφάλεια του δικαίου. Εν τούτοις, «άνευ των αναγκάων αδύνατον και ζην και εύ ζην».**

Δρ. Γιώργος Ξηρογιάννης

Διευθυντής Βιομηχανίας, Αναπτυξιακών Πολιτικών και Δικτύων ΣΕΒ

Οι επενδύσεις στην Ελλάδα κατέρρευσαν την τελευταία 10ετία. Από €60 δισ. το 2007 (26% του ΑΕΠ) έπεσαν σε €21,5 δισ το 2017 (12,6% του ΑΕΠ). Η χώρα θεωρητικά ξεπέρασε την εποχή των μνημονίων, όμως συνεχίζει **χωρίς σχέδιο επενδυτικής και βιομηχανικής ανάκαμψης**. Δεν μπαίνει στα παπούτσια του επενδυτή, επιμένει στην υπερ-φορολόγηση, δεν αφαιρεί επενδυτικά αντικίνητρα, επιβαρύνει το μη μισθολογικό κόστος και το κόστος ενέργειας. Η σταδιακή βελτίωση της βιομηχανικής παραγωγής (+1% τον 5/2018 έναντι 5/2017), θα ήταν σαφώς μεγαλύτερη αν η χώρα είχε συγκροτημένη βιομηχανική πολιτική. **Παραδείγματα εμβληματικών επενδύσεων** όπως επαναλειτουργία παλιών βιομηχανικών εγκαταστάσεων, ενεργειακές μονάδες, ναυπηγοεπισκευαστικές βάσεις, το Ελληνικό, κτλ **καθυστερούν υπέρμετρα**. Οι μεταποιητικές ΜμΕ αποκτούν μεν πρόσβαση σε ΕΣΠΑ, και «αναπτυξιακούς νόμους» όμως **ζητούμενο παραμένει η διεθνής ανταγωνιστικότητα τους**. Ο ΣΕΒ **τονίζει συνεχώς** το μονόδρομο των παραγωγικών επενδύσεων. **Μετά τα μνημόνια, η βελτίωση του επενδυτικού περιβάλλοντος είναι πλέον εθνική ευθύνη**. Όσο ταχύτερα ενθαρρύνουμε ετήσιες επενδύσεις €45 δισ.ρότερη θα είναι η δημιουργία θέσεων εργασίας. Η πρόσθετη επενδυτική κινητοποίηση ισοδυναμεί περίπου με ένα ΕΣΠΑ ετησίως, κεφάλαια τα οποία η δημόσια διοίκηση δεν διαθέτει. Η βελτίωση σε δείκτες όπως «επίδραση της φορολογίας στις επενδύσεις» (137η θέση έναντι 79η της ΕΕ), «χρήσεις γης» (145η θέση έναντι 37ης της ΕΕ), «επίλυση δικαστικών διαφορών» (131η θέση έναντι 34ης της ΕΕ), «διοικητικά βάρη» (130η θέση έναντι 98ης της ΕΕ) οφείλει να αποτελέσει εθνική προτεραιότητα. **Η διεθνής επενδυτική ανταγωνιστικότητα είναι τόσο ισχυρή που η βελτίωση της Ελλάδας κατά 19 θέσεις στο Doing Business το 2018 δείχνει πρακτικά ασήμαντη**. Η ΕΕ-28 επίσης βελτιώθηκε 10 θέσεις, παραμένοντας 30 θέσεις ψηλότερα από την Ελλάδα. **Ένα επιθετικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων** για εγχώριες παραγωγικές επενδύσεις είναι προϋπόθεση για την **αύξηση της συνεισφοράς της μεταποίησης στο 12% του ΑΕΠ** (9% σήμερα). Τον στόχο αυτό, τον αναγνώρισε η κυβέρνηση στην τελευταία Γ.Σ. του ΣΕΒ. Ένα **Υπουργείο Βιομηχανίας** μόνο θετικά θα συνεισφέρει στη λειτουργία της δημόσιας διοίκησης. Ανεξάρτητα όμως δομών, η βιομηχανία έχει ανάγκη από μεταρρυθμίσεις με μετρήσιμους στόχους μέχρι το 2020, όπως:

i. **Μείωση 30% του εταιρικού φόρου** (άμεσα ή έμμεσα) και απλοποίηση των φορολογικών διαδικασιών

ii. **Μείωση 30% του χρόνου αδειοδότησης επενδύσεων**
iii. **Μείωση 25% του βάρους της γραφειοκρατίας**.

Πέραν του ενεργειακού κόστους, η μεταρρυθμιστική ατζέντα πρέπει να έχει σε προτεραιότητα τα παρακάτω:

A. Κίνητρα επενδύσεων. Η υπερ-φορολόγηση επιδρά αρνητικά στην αναγνώριση της χώρας ως επενδυτικό προορισμό. Οι μεταρρυθμίσεις αφορούν σε: i) **Αποκλιμάκωση (30%) φορολογίας** (συνδυαστικά σε εταιρική φορολογία, μερίσματα, ασφαλιστικές εισφορές) μιας και το 52% των εσόδων αναλώνεται σε φόρους και εισφορές, έναντι 33% στην Ε.Ε, ii) **Επιταχυνόμενες αποσβέσεις** ή/και **υπερ-αποσβέσεις 200%**, πρακτικές με ισχυρό αναπτυξιακό αποτύπωμα σε Βέλγιο, Ιταλία, Γαλλία, κτλ. iii) **Συμψηφισμό ζημιών με μελλοντικά κέρδη**, χωρίς χρονικό περιορισμό όπως στις περισσότερες χώρες της Ε.Ε. Το 30% των κερδών μπορεί να παραμένει διαθέσιμο προς φορολόγηση, όπως στην Πορτογαλία.

B. Φορολογικές διαδικασίες. Οι 25 φορολογικοί νόμοι και 100+ εγκύκλιοι από το 2011 δεν δημιουργούν σαφήνεια. Τα αντικίνητρα μπορούν να αρθούν με: i) **Φορολογικό συντελεστή που δεν αυξάνεται για 3 έτη**, ii) **Κανονικότητα** και έγκαιρη πραγματοποίηση ελέγχων, iii) **Ενιαίο tax portfolio** με συμψηφισμό απαιτήσεων και υποχρεώσεων σε όλους τους φόρους και τέλη.

Γ. Γραφειοκρατία. Με την Ελλάδα 130η σε 137 χώρες στο δείκτη «WEF - διοικητικά βάρη», η βιομηχανία ζητά τη ριζική μείωση της γραφειοκρατίας, μέσα από: i) **Κεντρική αδειοδοτούσα αρχή** με αρμοδιότητες στην έκδοση του συνόλου των αδειών ή/και αδειοδότηση ενός βήματος με όλες τις εγκρίσεις (π.χ. χωροταξία, περιβάλλον, λειτουργία, δασαρχείο, αρχαιολογία, κτλ), ii) **Υποχρεωτική τήρηση** εγκριτικών προθεσμιών, iii) **Άρση επικαλύψεων** στους ελέγχους και πάταξη λαθρεμπορίου. Όμοιες μεταρρυθμίσεις έχουν ήδη δημιουργήσει σύγχρονο επενδυτικό περιβάλλον σε Πορτογαλία, Ολλανδία, Δανία, Ισπανία, Γερμανία, Γεωργία, κτλ.

Εφόσον η βιομηχανική κινητοποίηση είναι **εθνική προτεραιότητα**, η υλοποίηση μεταρρυθμίσεων αποτελεί επίσης εθνική προτεραιότητα. Για να βάλουμε ψηλά τον πήχη των παραγωγικών επενδύσεων **δεν χρειάζεται να αυτοσχεδιάσουμε**. Η Ευρώπη έχει ήδη λύσει αντίστοιχα προβλήματα. **Ας το κάνουμε όπως η Ευρώπη**.

Σπύρος Δημητρίου

Δικηγόρος

Κ. Παπακωστόπουλος & Συνεργάτες Δικηγορική εταιρεία (CPA Law), ανεξάρτητου μέλους του νομικού και φορολογικού δικτύου της KPMG

Εισαγωγικά

Η συμμόρφωση των εταιρειών με τη φορολογική νομοθεσία συνιστά αναμφίβολα μια δύσκολη «άσκηση», που προσαυξάνει τις πολυάριθμες, ούτως ή άλλως, ευθύνες των Διοικητών τους. Ωστόσο, **επιπλοκές σε φορολογικά ζητήματα, εκτός από οικονομικό αντίκτυπο για τις εταιρείες**, ενδέχεται να έχουν ως συνέπεια και τη **στοιχειοθέτηση του εγκλήματος της Φοροδιαφυγής εις βάρος των Διοικητών τους**.

Στοιχειοθέτηση

Φοροδιαφυγή στοιχειοθετείται καταρχήν **όταν δεν καταβάλλεται ή δεν αποδίδεται**, με οποιονδήποτε τρόπο, **φόρος** που οφείλεται από ένα συγκεκριμένο ποσό και άνω, ή **όταν εκδίδονται ή γίνονται αποδεκτά πλαστά ή εικονικά φορολογικά στοιχεία**. Οι σχετικές διατάξεις αφορούν το μεγαλύτερο μέρος των φορολογικών επιβαρύνσεων και τα όρια πάνω από τα οποία στοιχειοθετείται το έγκλημα προβλέπονται ρητά. Συγκεκριμένα, το έγκλημα διαπιστώνεται όταν δεν έχει καταβληθεί οφειλόμενος **ΦΠΑ ύψους 50 χιλιάδων ευρώ και οποιοσδήποτε άλλος οφειλόμενος φόρος ύψους 100 χιλιάδων ευρώ**.

Κάτω από τα όρια αυτά επισύρονται, βεβαίως, πρόστιμα και διοικητικές κυρώσεις σύμφωνα με τον ΚΦΔ, αλλά δε στοιχειοθετείται το έγκλημα της φοροδιαφυγής. **Τα παραπάνω ποσά υπολογίζονται ανά είδος φόρου** (δεν αθροίζεται πχ. διαφυγών φόρος εισοδήματος με διαφυγόντα ΕΝΦΙΑ) και **ανά φορολογικό έτος**.

Όρια και Προϋποθέσεις

Η διαφυγή ΦΠΑ από 50 έως 100 χιλιάδες ευρώ και η διαφυγή λοιπών φόρων από 100 έως 150 χιλιάδες ευρώ συνιστούν πλημμέλημα που επισύρει ποινή φυλάκισης από 2 έως 5 χρόνια. Η διαφυγή ΦΠΑ από 100 χιλιάδες και πάνω και η διαφυγή λοιπών φόρων από 150 χιλιάδες και πάνω συνιστούν κακούργημα που επισύρει ποινή κάθειρξης από 5 έως 20 χρόνια. Κατά την ορθή ερμηνεία του νόμου η υπέρβαση των ορίων αυτών δεν αρκεί από μόνη της για να στοιχειοθετηθεί η ευθύνη των Διοικητών των νομικών προσώπων. Τα συγκεκριμένα πρόσωπα, πέρα

από το ότι **θα πρέπει να ασκούν πράγματι διοίκηση, είναι απαραίτητο να έχουν ενεργήσει με δόλο, έστω και ενδεχόμενο**.

Πρόσωπα που εμπλέκονται στη διαδικασία

Διακριτοί είναι οι ρόλοι του Εισαγγελέα και του φορολογικού ελεγκτή όσον αφορά τη διαδικασία. **Ο Εισαγγελέας είναι ο μόνος αρμόδιος να κινήσει την ποινική διαδικασία**. Ο φορολογικός ελεγκτής οφείλει κατά τη διάρκεια του ελέγχου να αξιολογεί όλα τα στοιχεία και, ειδικότερα, να εξετάζει, πρώτον, **εάν το πρόσωπο που φέρει την ιδιότητα του Διοικητή ασκεί πράγματι τέτοια καθήκοντα** και, δεύτερον, **εάν είχε δόλο, έστω και ενδεχόμενο**. Εντούτοις, αυτό που κάνει στην πράξη είναι, όταν διαπιστώσει υπέρβαση των ορίων, να υποβάλλει αμέσως μηνυτήρια αναφορά στον Εισαγγελέα με μόνη την τυπική διαπίστωση του προσώπου του Διοικητή του νομικού προσώπου από επίσημα έγγραφα που έχει στη διάθεσή του.

Πληρωμή Φόρου και Φοροδιαφυγή

Η πληρωμή φόρων και προστίμων δε ματαιώνει την ποινική διαδικασία εάν αυτή έχει κινηθεί. Πρόκειται για μία σημαντική αλλαγή που εισήχθη και ισχύει για παραβάσεις που συντελέστηκαν **από 1 Ιανουαρίου 2014 και έπειτα**. Αντίθετα, η πληρωμή φόρων και προστίμων, για παραβάσεις που συντελέστηκαν πριν από την ημερομηνία αυτή, ματαιώνει οριστικά την ποινική διαδικασία.

Παραγραφή

Τα ζητήματα παραγραφών είναι, σε αρκετές περιπτώσεις, περίπλοκα. Σε κάποιες περιπτώσεις, μάλιστα, **ο συνδυασμός της παραγραφής της αρμοδιότητας του δημοσίου να διεξάγει φορολογικό έλεγχο και της παραγραφής του ποινικού αδικήματος καθ' εαυτού καταλήγει σε αμφιβόλου συνταγματικότητας χρονική διεύρυνση των ορίων της παραγραφής**, που μπορεί να είναι πολυετής. **Γ' αυτόν το λόγο επιβάλλεται η ενδελεχής εξέταση κάθε ειδικότερης περίπτωσης χωριστά**.

Οκτώβριος 2018

Δάφνη Κοζώνη

Tax Partner

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ «ΖΕΠΟΣ – ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ»

Στις 25 Μαΐου 2018, ψηφίστηκε η Οδηγία 2018/822 (γνωστή και ως DAC6) σαν ακόμη μια πρωτοβουλία της Ένωσης στον τομέα της φορολογικής διαφάνειας. Τροποποιώντας την Οδηγία 2011/16 για τη διοικητική συνεργασία στον τομέα της φορολογίας, **εισάγει την υποχρέωση γνωστοποίησης στις φορολογικές αρχές** από ενδιαμέσους (όπως συμβούλους), αλλά και σε ορισμένες περιπτώσεις και από τους ίδιους τους φορολογούμενους, **διασυννοριακών ρυθμίσεων δυνητικά επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού**. Σύμφωνα με την Οδηγία, τα κράτη-μέλη της ΕΕ θα ανταλλάσσουν αυτόματα πληροφορίες για τις ρυθμίσεις αυτές, με στόχο οι φορολογικές αρχές να αντιδρούν σε σχετικές πρακτικές. Παρότι η Οδηγία μένει να ενσωματωθεί στην ελληνική έννομη τάξη και οι πρώτες πληροφορίες θα πρέπει να γνωστοποιηθούν έως την 31η Αυγούστου 2020, καλύπτονται ρυθμίσεις των οποίων το πρώτο στάδιο ολοκληρώθηκε ήδη από την 25η Ιουνίου 2018 και μετά. Επομένως, **ενδιάμεσοι και φορολογούμενοι θα πρέπει να εξετάσουν ήδη τις τυχόν υποχρεώσεις τους**. Σύμφωνα με την Οδηγία, **κάθε «ενδιάμεσος»,** δηλαδή πρόσωπο, εντός της ΕΕ, που καταρτίζει, διαθέτει στην αγορά, οργανώνει ή υλοποιεί ορισμένα **διασυννοριακά σχήματα («ρυθμίσεις») δυνητικά επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού, οφείλει να γνωστοποιεί εντός τριάντα ημερών αυτές τις ρυθμίσεις στην αρμόδια φορολογική αρχή** η οποία, στη συνέχεια, θα κοινοποιεί, μέσω αυτόματης ανταλλαγής, ανά τρίμηνο, σχετικές πληροφορίες, όπως τα ονόματα των εμπλεκόμενων φορολογούμενων και άλλων ενδιαμέσων, στις αρμόδιες αρχές όλων των άλλων κρατών-μελών. Υποχρέωση γνωστοποίησης έχουν ως ενδιαμέσοι και πρόσωπα βοηθητικά που, με βάση όλα τα στοιχεία και την εμπειρία τους, γνώριζαν ή μπορεί να υποτεθεί εύλογα ότι γνώριζαν ότι είχαν αναλάβει να παρέχουν βοήθεια ή συμβουλές σχετικά με τέτοιες ρυθμίσεις. Η Οδηγία ορίζει μεταξύ άλλων ότι **σε περίπτωση που η υποχρέωση γνωστοποίησης δεν είναι δυνατό να επιβληθεί σε κάποιον ενδιάμεσο,** παραδείγματος χάριν λόγω δικηγορικού απορρήτου ή επειδή ο ενδιάμεσος δεν σχετίζεται με την ΕΕ ή επειδή ο

φορολογούμενος καταρτίζει και εφαρμόζει τον μηχανισμό εσωτερικά, **η υποχρέωση γνωστοποίησης μετατοπίζεται στον φορολογούμενο που ωφελείται από τη ρύθμιση,** οπότε και θα πρέπει να τον ενημερώσει σχετικά ο, τυχόν, ενδιαμέσος. **Οι ρυθμίσεις που πρέπει να γνωστοποιούνται πρέπει αφενός μεν να είναι διασυννοριακές,** δηλαδή να είναι είτε μεταξύ τουλάχιστον δύο κρατών-μελών είτε ενός κράτους-μέλους και μιας τρίτης χώρας, **αφετέρου δε είτε να πληρούν κάποιους όρους ως προς τη φορολογική κατοικία των συμμετεχόντων σε αυτές** (π.χ. διαφορετικές ή πολλαπλές φορολογικές κατοικίες) **είτε να είναι ρυθμίσεις που έχουν πιθανό αντίκτυπο στην αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών ή στον προσδιορισμό του πραγματικού δικαιούχου.** Επιπροσθέτως, **δηλωτές είναι μόνο οι ρυθμίσεις που διαθέτουν «διακριτικά» (hallmarks)** που προβλέπονται σε Παράρτημα της Οδηγίας, τα οποία **θεωρείται ότι συνιστούν ένδειξη δυνητικού κινδύνου φοροαποφυγής.** Για ορισμένα δε από αυτά τα «διακριτικά», **πρέπει, για να υπάρχει υποχρέωση γνωστοποίησης, να μπορεί επιπλέον να αποδεικνύεται ότι το κύριο ή ένα από τα κύρια αναμενόμενα οφέλη τους ήταν η απόκτηση φορολογικού πλεονεκτήματος.** Παραδείγματος χάριν, μία ρύθμιση που έχει ως αποτέλεσμα τη μετατροπή εισοδημάτων σε κεφάλαιο, δωρεές ή άλλες κατηγορίες εισοδημάτων τα οποία φορολογούνται λιγότερο ή καθόλου, θα είναι δηλωτέα μόνο όταν πληρούνται η προϋπόθεση του κυρίου οφέλους ενώ μεταξύ άλλων ορισμένες ρυθμίσεις που έχουν πιθανή συνέπεια την υπονόμευση της υποχρέωσης αναφοράς βάσει κανόνων για την αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών (CRS) θα είναι δηλωτέες χωρίς τέτοια προϋπόθεση. Κατά την ενσωμάτωση της Οδηγίας στην ελληνική έννομη τάξη, **θα πρέπει να θεσπισθούν οι κυρώσεις για παραβάσεις** των σχετικών διατάξεων ενώ δίνεται η δυνατότητα να ρυθμιστούν και **ζητήματα όπως μεταξύ άλλων δικαιώματα απαλλαγής από την υποχρέωση γνωστοποίησης** σε περίπτωση κάλυψης των σχετικών συμβουλών από δικηγορικό απόρρητο.

Λυδία – Ελισάβετ Σωφρονά

Διευθύντρια Νομικής Υποστήριξης της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων

Ολοκληρώθηκε πρόσφατα η διαδικασία της διαβούλευσης για το νέο σχέδιο νόμου περί εταιρικών μετασχηματισμών. Η συστηματοποίηση του εταιρικού πλαισίου των μετασχηματισμών κατέδειξε, με τη σειρά της, την **ανάγκη συστηματοποίησης** και γενικότερα **εκσυγχρονισμού και του συναφούς φορολογικού πλαισίου**. Οι φορολογικές διατάξεις που αφορούν τους εταιρικούς μετασχηματισμούς βρίσκονται σήμερα **διάσπαρτες σε διάφορα νομοθετήματα**, από το πιο σύγχρονο, εκείνο του ισχύοντος ΚΦΕ, το οποίο ωστόσο παρέχει φορολογικά κίνητρα για τον μετασχηματισμό ορισμένων μόνο εταιρικών τύπων, έως τα «παραδοσιακά» αναπτυξιακά νομοθετήματα που έχουν χρησιμοποιηθεί ευρύτατα στην πράξη, με κυριότερα τον ν. 2166/1993 και το μακροβιότερο όλων ν.δ. 1297/1972. Ορισμένες βασικές διαπιστώσεις από το νέο πλαίσιο:

- Με το νομοσχέδιο **παύουν πλέον να υφίστανται περιορισμοί τόσο των εταιρικών τύπων** που μπορούν να μετασχηματισθούν όσο και εκείνων που θα προκύψουν μετά τον μετασχηματισμό.
- Η διαδικασία των μετασχηματισμών είναι πλέον σε γενικές γραμμές **ενιαία**, ανεξαρτήτως της νομικής μορφής των εταιρειών που εμπλέκονται.
- Ο εταιρικός νόμος «πρωτοπορεί» έναντι του φορολογικού πλαισίου, αφενός με την **απελευθέρωση των μορφών μετασχηματισμών** και αφετέρου με την πρόβλεψη της **δυνατότητας μετασχηματισμού εταιρειών που έχουν λυθεί ή είναι σε πτώχευση**.

Το βασικότερο, ίσως ζήτημα που εντοπίζεται κατά την εξέταση του φορολογικού πλαισίου σε σχέση με το νέο εταιρικό πλαίσιο είναι η σχέση των νέων ρυθμίσεων με φορολογικές διατάξεις και διατάξεις αναπτυξιακών νομοθετημάτων. Το σχετικό πλαίσιο, όπως καθορίζεται στο άρθρο 4 του νομοσχεδίου, είναι ότι το **επιτρεπτό, η διαδικασία, οι προϋποθέσεις και τα αποτελέσματα των μετασχηματισμών** ρυθμίζονται πλέον αποκλειστικά από το νέο νομοθέτημα. Φαίνεται συνεπώς ότι **οι διατάξεις ουσιαστικού εταιρικού δικαίου των μετασχηματισμών καταργούνται σιωπηρώς**, σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 4, και η **αναπτυξιακή νομοθεσία παραμένει ενεργή μόνο ως προς τις αμιγώς φορολογικές ρυθμίσεις**.

Κατά τον ανασχεδιασμό του φορολογικού πλαισίου, γεννώνται ορισμένοι βασικοί προβληματισμοί:

- **Ποια θα είναι η τύχη των αναπτυξιακών νόμων**, δεδομένου ότι οι διατάξεις του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος δεν καλύπτουν την ευρεία περιπτώσιολογία των μετασχηματισμών τόσο

δυνάμει των διατάξεων των αναπτυξιακών νόμων όσο και δυνάμει του νέου πλαισίου.

- **Ποια πρέπει να είναι σήμερα η ratio των αναπτυξιακών διατάξεων** που έχουν θεσπισθεί πολλές δεκαετίες πριν και οι οποίες σκοπό είχαν τη «δημιουργία μεγάλων οικονομικών μονάδων». Έχουν πλέον νόημα/είναι πλέον ασφαλή τα κριτήρια του «ανώτερου νομικού τύπου» και του ελάχιστου μετοχικού κεφαλαίου, ως εξειδίκευση του στόχου των αναπτυξιακών νομοθετημάτων για τη δημιουργία μεγάλων οικονομικών μονάδων; Πρέπει να διατηρηθούν ή να εκσυγχρονισθούν, με την αντικατάστασή τους ενδεχομένως από ένα άλλο κριτήριο μεγέθους;
- Λαμβάνοντας υπόψη ότι το φορολογικό δίκαιο έχει εισάγει ευνοϊκές ρυθμίσεις και κίνητρα για τη συντέλεση συγκεκριμένων μόνο μετασχηματισμών, **είναι πλέον στόχος η παροχή φορολογικής ουδετερότητας στο σύνολο των μετασχηματισμών** που προβλέπονται από το νέο εταιρικό πλαίσιο;
- **Πώς θα αντιμετωπιστούν ενδεχόμενα ζητήματα καταστράτηγησης** των φορολογικών διατάξεων δυνάμει ενός μετασχηματισμού;
- Προβληματισμοί ανακύπτουν επίσης από τον εντοπισμό λοιπών ζητημάτων από την αλληλεπίδραση φορολογικού– εταιρικού πλαισίου, λχ. αν θα παρασχεθούν **φορολογικά κίνητρα** για τους μετασχηματισμούς εταιρειών που έχουν λυθεί ή είναι σε πτώχευση.
- Τέλος, το μάλλον τεχνικό ζήτημα του τρόπου εκσυγχρονισμού και συστηματοποίησης του φορολογικού πλαισίου. **Θα διατηρηθούν τα υφιστάμενα αναπτυξιακά νομοθετήματα, με εκσυγχρονισμό των διατάξεών τους, ή θα οδηγηθούμε σε ένα νέο πλαίσιο;**

Τα προαναφερθέντα αποτελούν **βασικές επιλογές φορολογικής πολιτικής**, λαμβάνοντας υπόψη ότι βεβαίως **οι διατάξεις των εταιρικών μετασχηματισμών και οι φορολογικές διατάξεις είναι «συγκοινωνούντα δοχεία»**, καθώς από το φορολογικό πλαίσιο εξαρτάται το κατά πόσον τελικά οι νέες διατάξεις θα καταστούν πραγματικά λειτουργικές.

Παναγιώτης Γιαννόπουλος

Ά Αντιπρόεδρος ΔΣ

Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων

Το φορολογικό πιστοποιητικό εισήχθη στην ελληνική νομοθεσία με την τροποποίηση του άρθρου 82 του ν.2238/94 σύμφωνα με το οποίο ανώνυμες εταιρείες και εταιρείες περιορισμένης ευθύνης που ελέγχονται από ορκωτούς ελεγκτές λογιστές και ελεγκτικές εταιρείες λαμβάνουν, παράλληλα με τον τακτικό έλεγχο, υποχρεωτικά και ετήσιο πιστοποιητικό ως προς τη φορολογική τους συμμόρφωση για τις χρήσεις που ξεκινούν από την 30/06/2011.

Πέντε χρόνια μετά από την υποχρεωτική του εφαρμογή, με τον ν.4410/2016, το φορολογικό πιστοποιητικό κατέστη προαιρετικό για τις χρήσεις που ξεκινούν από την 01/01/2016.

Παρά τον **προαιρετικό** του όμως χαρακτήρα, οι εταιρείες έδωσαν ψήφο εμπιστοσύνης στο θεσμό του φορολογικού πιστοποιητικού αφού συνέχισαν, σύμφωνα με πηγές της ΕΛΤΕ, να λαμβάνουν φορολογικό πιστοποιητικό σε πολύ μεγάλο ποσοστό, 89,67% για τις εισηγμένες εταιρείες για τη χρήση 2016, έναντι 93,09% για τη χρήση 2015. Στο σύνολο των εταιρειών, εισηγμένες και μη, υπήρξε για το 2016 μία μικρή πτώση της τάξεως του 3% περίπου σε σχέση με το 2015. Τα νούμερα αυτά καθιστούν προφανή **την καθολική αποδοχή του φορολογικού πιστοποιητικού** από τον επιχειρηματικό κόσμο.

Αλλωστε τα μηνύματά για την επαναφορά της υποχρεωτικής εφαρμογής του φορολογικού πιστοποιητικού από τους φορείς της αγοράς είναι ιδιαίτερα έντονα, προβάλλοντας ως επιχείρημα τα σημαντικά πλεονεκτήματα που έχουν αποκομίσει τόσο οι εταιρείες όσο και το κράτος από τη μέχρι τώρα εφαρμογή του.

Αναλυτικότερα, το φορολογικό πιστοποιητικό θεωρείται ότι μπορεί να αποτελέσει ένα από τα πιο σημαντικά μέτρα για την εγκαθίδρυση φορολογικής δικαιοσύνης αλλά και εμπιστοσύνης μεταξύ επιχειρήσεων επενδυτών και κράτους. Οι ελεγχόμενες εταιρείες είναι σε θέση να

προσδιορίζουν τις φορολογικές τους υποχρεώσεις με μεγαλύτερη ακρίβεια στις οικονομικές τους καταστάσεις, **μειώνοντας** σημαντικά την ανάγκη για «**προβλέψεις**» φόρων **ανέλεγκτων χρήσεων** και

αξιοποιώντας το **πλεονέκτημα της διασφάλισης** που παρέχεται έγκαιρα, ενώ εμπεδώνεται μια σχέση **διαφάνειας** μεταξύ ελεγχόμενων εταιρειών και φορολογικών αρχών.

Από την άλλη πλευρά επιτυγχάνεται ο στόχος της φορολογικής διοίκησης για μείωση της φοροδιαφυγής, αύξηση των φορολογικών εσόδων και αποσυμφόρηση του φορολογικού μηχανισμού.

Από επίσημα στοιχεία της ΕΛΤΕ προκύπτει ότι **διευρύνθηκε η ετήσια φορολογική βάση** κατά €1,46 δισ. κατά μέσο όρο στην τετραετία 2011 -2014 (έτος βάσης 2010). Η ευνοϊκή επίδραση στα φορολογικά

έσοδα προκύπτει τόσο από την **αυξητική πορεία των φορολογικών αναμορφώσεων**, κυρίως κατά τα πρώτα έτη εφαρμογής του θεσμού, όσο και από την **βελτίωση της συμμόρφωσης των εταιρειών στις φορολογικές διατάξεις** δημιουργώντας πρόσφορο έδαφος για την ανάπτυξη φορολογικής συνείδησης.

Με το νέο θεσμικό πλαίσιο το φορολογικό πιστοποιητικό έχει προσλάβει πλέον **πληροφοριακό χαρακτήρα για την φορολογική αρχή**. Ασφαλώς όμως, ένα φορολογικό πιστοποιητικό με γνώμη χωρίς επιφύλαξη λαμβάνεται υπόψη κατά την **εξέταση των κριτηρίων για την επιλογή των υποθέσεων που θα ελεγχθούν** από τη φορολογική αρχή. Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι, η δυνατότητα έκδοσης του φορολογικού πιστοποιητικού **επεκτάθηκε** και στις **μικρές επιχειρήσεις** σύμφωνα με το ν.4449/2017.

Είναι σίγουρο ότι, **το φορολογικό πιστοποιητικό με την αгаστή συνεργασία των εμπλεκόμενων φορέων**, μπορεί να αποτελέσει **εργαλείο στα χέρια του κράτους, των ελεγκτών της φορολογικής διοίκησης αλλά και των εταιρειών για την βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος, την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης αλλά και την κάλυψη του επενδυτικού κενού με την προσέλκυση νέων επενδύσεων** που είναι το καίριο ζήτημα των τελευταίων ετών.

Ιανουάριος 2019

Ελίνα Φιλίππου

Tax Partner

Δικηγορική Εταιρεία «Ζέπος & Γιαννόπουλος»

Ελεάννα Καμπέρη

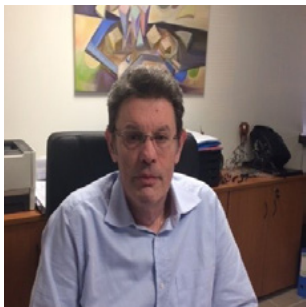
Senior Associate

Δικηγορική Εταιρεία «Ζέπος & Γιαννόπουλος»

Η Ελλάδα αναμένεται το 2019 να ενσωματώσει Ευρωπαϊκές Οδηγίες για την καταπολέμηση τη φοροαποφυγής και τη βελτίωση των μηχανισμών επίλυσης διασυνοριακών φορολογικών διαφορών. Πρόκειται για την Οδηγία κατά των πρακτικών φοροαποφυγής (ATAD 2016/1164/ΕΕ και 2017/952/ΕΕ), που αποτελεί την κοινή προσέγγιση των 28 κρατών μελών κατά της διάβρωσης της φορολογικής βάσης και της μετατόπισης κερδών ("BEPS"). **Θεσπίζει 5 γενικούς κανόνες** που σηματοδοτούν μία νέα εποχή στην εναρμόνιση των φορολογικών συστημάτων των κρατών σε σύμπνοια με τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, που έχει διαμορφώσει σημαντικά το περιεχόμενό τους. Είναι οι κανόνες (α) **γενικά κατά της φοροαποφυγής ("GAAR")** (β) **για τις ελεγχόμενες αλλοδαπές εταιρίες ("CFC")** (γ) **περιορισμού της έκπτωσης τόκων ("EBITDA rule")** (δ) **για την επιβολή φόρου κατά την έξοδο (exit taxation)** και (ε) **για τις ασυμφωνίες στη μεταχείριση «υβριδικών μέσων» ("Hybrid Mismatches")**. Η προθεσμία ενσωμάτωσης των (α) έως (γ) έληξε την 31.12.2018, ενώ για τα (δ) και (ε) λήγει την 31.12.2019. Στην Ελλάδα ισχύουν, ήδη, **ο γενικός κανόνας κατά της φοροαποφυγής** (άρθρο 38 ΚΦΔ) και **ο κανόνας για τις ελεγχόμενες αλλοδαπές εταιρείες** (άρθρο 66 ΚΦΕ), οι οποίοι είναι στο πνεύμα της Οδηγίας, αλλά ενδεχομένως να τροποποιηθούν.

Επίσης, ισχύει **περιορισμός της έκπτωσης των τόκων** (άρθρο 49 ΚΦΕ), που έχει κριθεί «εξίσου αποτελεσματικός» με τον κανόνα της Οδηγίας και μπορεί να παραμείνει σε ισχύ μέχρι την 1.1.2024. Αντιθέτως, ως προς τα (δ) και (ε), **η Ελλάδα θα πρέπει να εισάγει κανόνα για την επιβολή φόρου εισοδήματος κατά την έξοδο** (π.χ. μεταφορά φορολογικής έδρας, περιουσιακών στοιχείων μεταξύ έδρας και μόνιμης εγκατάστασης), καθώς και κανόνες για τις υβριδικές πληρωμές. Οι φορολογικές αρχές των κρατών μελών αναμένεται να κινηθούν συντονισμένα στον **εντοπισμό και έλεγχο των εταιρικών σχημάτων**, καθώς και στην **εφαρμογή των κανόνων**. Οι δε **επιχειρήσεις καλούνται να κατανοήσουν τους νέους κανόνες, προκειμένου να αξιολογήσουν το επίπεδο συμμόρφωσής τους και να προετοιμάσουν τη στρατηγική διαχείρισης των μελλοντικών φορολογικών τους διαφορών**, ενώπιον των φορολογικών αρχών και δικαστηρίων, αλλά και στο πλαίσιο βελτιωμένων εξωδικαστικών μηχανισμών. Ειδικά ως προς τους εξωδικαστικούς μηχανισμούς, **η Ελλάδα πρέπει, μέχρι την 30.06.2019, να ενσωματώσει την σχετική Οδηγία (2017/1852/ΕΕ) που στοχεύει στην αποτελεσματική επίλυση των διασυνοριακών φορολογικών διαφορών**. Οι διαφορές που γεννούν διπλή φορολόγηση, όπως αυτές που αφορούν παρακρατούμενους φόρους, θέματα μόνιμης εγκατάστασης ή φορολογικής κατοικίας, θα μπορούν, υπό προϋποθέσεις και παράλληλα με τα εθνικά δικαστήρια, να εξετάζονται από ειδικές επιτροπές εμπειρογνομόνων (Αμοιβαίος Διακανονισμός & Διαιτησία). Αντίστοιχος μηχανισμός προβλέπεται σήμερα κατά βάση για transfer pricing διαφορές.

Παναγιώτης Καζαντζής

Οικονομικός Διευθυντής ΤΕΡΝΑ Α.Ε.
Αναπληρωτής Οικονομικός Διευθυντής
Ομίλου ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ

Σε κάθε ευνοούμενη και συναλλαγματικά κατοχυρωμένη κοινωνία, η Δημοσιονομική και αναπτυξιακή πολιτική κάθε χώρας πρέπει να στοχεύει σε α) **Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας**, β) **Αύξηση του Εγχώριου Προϊόντος**, γ) **Πρωώθηση της απασχόλησης**, δ) **Ενίσχυση των φορολογικών εσόδων**, ε) **Προοδευτική κατανομή των φορολογικών βαρών** στις κοινωνικές ομάδες **βάση της εισοδηματικής τους κατάστασης**. Στη χώρα μας αντίθετα, τα τελευταία χρόνια γινόμαστε μάρτυρες μιας αγωνιώδους προσπάθειας της Δημόσιας Διακίνησης για **περιστολή του Προϋπολογιστικού ελλείμματος και αύξηση των ετησίων εσόδων**, μέσω της αυξανόμενης επιβολής φόρων και ποινών-προστίμων με χαρακτήρα οικονομικής και κοινωνικής εξόντωσης αντί για δημοσιονομική εξυγίανση κλάδων και επιχειρήσεων και ενίσχυση της εύρυθμης λειτουργίας της αγοράς. Αντί για **εμπέδωση επιχειρηματικής και φορολογικής ηθικής**, παρατηρείται **συρρίκνωση της φορολογικής βάσης**, **αύξηση της φοροδιαφυγής**, **διόγκωση της παράνομης οικονομίας και συρρίκνωση της Οικονομικής βάσης των επιχειρήσεων**.

Τα τελευταία χρόνια, η κυβέρνηση επιχειρεί μία νέα «φορολογική και αναπτυξιακή μεταρρύθμιση» μέσω της **σύστασης ειδικών επιτροπών** εξορθολογισμού του φορολογικού μας συστήματος και του ισχύοντος αναπτυξιακού νόμου, πλαίσια τα οποία πρέπει να λειτουργούν **παράλληλα και συμπληρωματικά**. Οι μεταρρυθμίσεις όμως αυτές πρέπει να ειδικθούν μέσα από μία τελείως διαφορετική οπτική: Η αναβάθμιση της Ελλάδας σε **ισότιμο εταίρο** της ευρύτερης ευρωπαϊκής συμμαχίας, το **άνοιγμα των εθνικών συνόρων** για τη διακίνηση εμπορευμάτων και ανθρώπων, η **μετεξέλιξη της Ε.Ε σε σοβαρό και ισότιμο εταίρο** στην διαμόρφωση των διεθνών οικονομικών εξελίξεων, οι **τεχνολογικές εξελίξεις**, η παγκόσμια πλέον **διακίνηση κεφαλαίων και επενδυτικών πόρων** και η **εισαγωγή και χρησιμοποίηση κοινού νομίσματος εντός της ΕΕ**, επιβάλλουν νέα θεώρηση των πραγμάτων.

Η **διοίκηση** πρέπει νομοτελειακά να **στρέψει τις μεταρρυθμιστικές βλέψεις της στην ενίσχυση της αναπτυξιακής πολιτικής**, μέσω θέσπισης **κανόνων και όρων πραγματικής ενίσχυσης του επιχειρηματικού γίνεσθαι**, στα πλαίσια τις διευρυμένης καταναλωτικής αγοράς. **Οι νέες μορφές χρηματοδότησης και εξεύρεσης κεφαλαίων που ισχύουν διεθνώς, ως και οι συνθήκες που διαμορφώνονται παγκόσμια στον τρόπο υλοποίησης επενδύσεων και έργων υποδομής, αποτελώντας τις σύγχρονες εκφάνσεις του επιχειρηματικού γίνεσθαι, θα πρέπει να εγκαθιδρυθούν και στη χώρα μας, μέσω υιοθέτησης σύγχρονων και καινοτόμων όρων λειτουργίας της αγοράς.**

Το κράτος θα πρέπει να **αποβάλλει τον αρτηριοσκληρωτικό και απολιθωμένο τρόπο διοίκησης**, καθώς και τους λεονταρισμούς περί γενικευμένης κάθαρσης και να **γυρίσει σελίδα "μεταρρυθμίζοντας" εν τοις πράγματι την οικονομία** και μεταλλάσσοντας τη χώρα σε ένα **σύγχρονο και εύρωστο ευρωπαϊκό κράτος** (π.χ. η διεθνώς διαμορφούμενη μεθοδολογία κατασκευής έργων υποδομής μέσω (P.P.I.) Public Private Initiative, δηλαδή μέσω αυτοχρηματοδοτούμενων κεφαλαιακών δομών, πρέπει να ενταχθεί και στη χώρα μας, με τη θέσπιση αναπτυξιακών και φορολογικών κινήτρων υποβοήθησης της υλοποίησης τέτοιων επενδύσεων. Από την άλλη, η **εξαγγελλλόμενη μείωση των φορολογικών συντελεστών** εάν δεν ενισχυθεί με συμπληρωματικά κίνητρα ένταξης της παραοικονομίας στο παραγωγικό κύκλωμα και περαιτέρω ενίσχυσης της επέκτασης των επιχειρήσεων στον διεθνή στίβο, πολύ φοβόμαστε ότι θα αποτελέσει άλλη μια ανεπιτυχή προσπάθεια «πολιτικής» παρέμβασης στην οικονομία. **Ας μην καθεί άλλη μία ευκαιρία** –ίσως ή τελευταία - για **μετεξέλιξη της χώρας σε μια ατμομηχανή ανάπτυξης και προόδου**. Ας ξεπερασθεί επιτέλους το **"πολιτικό κόστος"** για μία **εκ βάθρων ριζοσπαστική προσπάθεια ανέλιξης της χώρας**.

Για το πλήρες άρθρο πιέστε [εδώ](#)

Μάρτιος 2019

Βασιλική Μιχαλοπούλου

Δικηγόρος MSc – Εταίρος

Σταυρόπουλος & Συνεργάτες Δικηγορική Εταιρεία

Η μη εξόφληση τιμολογίων από επισφαλείς πελάτες αποτελεί ένα φαινόμενο με **προφανείς αρνητικές επιπτώσεις στα οικονομικά αποτελέσματα των επιχειρήσεων** λαμβάνοντας ιδίως υπόψη ότι ο **πωλητής, λόγω της μη είσπραξης της απαίτησής του, αναγκάζεται τελικά να επιβαρυνθεί με το ποσό του Φ.Π.Α.** που σχετίζεται με την ανεξόφλητη οφειλή, το οποίο έχει ήδη προκαταβάλει στο Δημόσιο εξ ιδίων χρημάτων.

Η ευρωπαϊκή Οδηγία Φ.Π.Α. προβλέπει τη μείωση της βάσης επιβολής του Φ.Π.Α. στην περίπτωση που, μετά την πραγματοποίηση της συναλλαγής, ο προμηθευτής δεν εισπράξει την αντιπαροχή ή μέρος αυτής, παραχωρώντας όμως στα κράτη μέλη το δικαίωμα να αποκλίνουν από τη ρύθμιση αυτή. Στον ελληνικό Κώδικα Φ.Π.Α. ωστόσο επιφυλάσσεται το δικαίωμα μείωσης της φορολογητέας βάσης μόνο στην περίπτωση που η οφειλέτρια επιχείρηση έχει τεθεί στην - ήδη καταργηθείσα - διαδικασία ειδικής εκκαθάρισης. Έτσι, ήταν πλήρως αμφίβολο και έχρηζε ερμηνείας, υπό το πρίσμα μάλιστα των αρχών και των κανόνων του ενωσιακού δικαίου, εάν παρέχεται στον προμηθευτή η δυνατότητα απαλλαγής από το Φ.Π.Α. με τον οποίο αυτός επιβαρύνθηκε σε ισοδύναμες περιπτώσεις οριστικής αδυναμίας πληρωμής λόγω υπαγωγής του οφειλέτη σε καθεστώς προπτωχευτικής διαδικασίας. Αν και **το ζήτημα αυτό απασχολούσε τις επιχειρήσεις έντονα και επί σειρά ετών**, ήλθε και πάλι στην επικαιρότητα πρόσφατα με αφορμή την περίπτωση ελληνικής αλυσίδας υπεραγορών που τέθηκε σε διαδικασία εξυγίανσης κατά τον Πτωχευτικό Κώδικα μέσω σύναψης συμφωνίας και δικαστικής επικύρωσής της και την συνακόλουθη διαγραφή σημαντικού ύψους απαιτήσεων των πιστωτών της. Δεδομένου μάλιστα ότι το ζήτημα αυτό αφορούσε μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων οι απαιτήσεις των οποίων ρυθμίστηκαν από την επικυρωθείσα συμφωνία, κατόπιν πρωτοβουλίας της Διοίκησης **μία εκ των εκκρεμών δικαστικών υποθέσεων εισήχθη στο Συμβούλιο της Επικρατείας για να αποτελέσει τον οδηγό στο πλαίσιο πιλοτικής δίκης.**

Με την υπ' αριθμ. 355/2019 απόφαση-σταθμό, το Συμβούλιο της Επικρατείας, επικαλούμενο τις διατάξεις της ευρωπαϊκής Οδηγίας Φ.Π.Α. και τις θεμελιώδεις αρχές της ουδετερότητας του φόρου που διέπει το κοινό σύστημα Φ.Π.Α., της αναλογικότητας και της ισότητας **έκρινε ότι οι διατάξεις του εθνικού Κώδικα Φ.Π.Α. (άρθρο 19 παρ. 5α) παρέχουν δικαίωμα μείωσης της φορολογητέας αξίας και, άρα, της οφειλής από Φ.Π.Α. της προμηθεύτριας επιχείρησης, σε κάθε περίπτωση που η τελευταία επικαλείται εύλογα και αποδεικνύει ότι το χρέος δεν θα εξοφληθεί, στο πλαίσιο νομοθετικών ρυθμίσεων που έχουν ως αντικείμενο την αντιμετώπιση της εμπορικής αφερεγγυότητας του αντισυμβαλλομένου της, όπως είναι η διαδικασία εξυγίανσης του Πτωχευτικού Κώδικα.** Αξίζει να επισημανθεί ότι **το Δικαστήριο, προβαίνοντας σε διασταλτική ερμηνεία των κρίσιμων διατάξεων του Κώδικα Φ.Π.Α., διέυρυνε το πεδίο εφαρμογής της σχετικής ρύθμισης, εντάσσοντας ρητά σε αυτήν τις περιπτώσεις της πτώχευσης και της θέσης σε ειδική διαχείριση.** Η ερμηνεία αυτή ευθυγραμμίζεται πλήρως με τις βασικές γραμμές της νομολογίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, επιπλέον, **συμπλέει απόλυτα με τους σκοπούς και τη λειτουργία του ήδη εκσυγχρονισμένου ελληνικού πτωχευτικού δικαίου.** Ενόψει της καταδειχθείσας από το Συμβούλιο της Επικρατείας ανάγκης ερμηνείας και εφαρμογής των εθνικών κανόνων περί ανάκτησης Φ.Π.Α. ανείσπρακτων απαιτήσεων προς την κατεύθυνση που χάραξε η νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, **αναμένεται με ενδιαφέρον η δρομολόγηση από τη Διοίκηση των αναγκαίων διαδικασιών και η παροχή των κατάλληλων οδηγιών ώστε να μπορεί να προστατευθεί αποτελεσματικά η ρευστότητα των επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν ή θα αντιμετωπίσουν στο μέλλον ανάλογα ζητήματα λόγω υπαγωγής των αντισυμβαλλομένων τους σε νομικές διαδικασίες αντιμετώπισης εμπορικής αφερεγγυότητας.**

Άννα Μαμαλάκη

Διευθύντρια Employee Engagement, Group HR
Όμιλος TITAN

Διαχρονικά, αλλά και τα τελευταία χρόνια εντονότερα, λόγω της οικονομικής συγκυρίας, εμείς οι άνθρωποι των διευθύνσεων ανθρώπινου δυναμικού των επιχειρήσεων διακηρύττουμε τη **σημασία της διατήρησης του ηθικού και της αφοσίωσης των στελεχών και εργαζομένων και την προάγουμε μέσα από εργαλεία και πρακτικές βελτίωσης της εμπειρίας της εργασίας**. Παρόλο που η πολιτεία ρυθμίζει τις σχέσεις εργαζομένου και εργοδότη μέσα από ένα **αυστηρό κανονιστικό πλαίσιο**, εύκολα διαπιστώνουμε ότι **οι τάσεις σε παγκόσμιο επίπεδο και η αποδεδειγμένη πρακτική είναι άλλη**. Μέσα από την εμπειρία μου σε πολλούς διαφορετικούς κλάδους στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες, παλαιότερα στο τραπεζικό χώρο, στον χώρο των καταναλωτικών, αλλά και πρόσφατα στην βαριά βιομηχανία, είχα τη δυνατότητα να δω **πολύ διαφορετικά εργασιακά περιβάλλοντα**, στα οποία αναμενόμενα, το **αντικείμενο της εργασίας επηρέαζε τις συνθήκες εργασίας, τις συνήθειες, τις αξίες και τον γενικότερο τρόπο λειτουργίας τους**. Παρά όμως τις μεγάλες διαφορές μεταξύ αυτών των κλάδων, **κοινό στοιχείο** αποτελούσε ότι **οι καλές σχέσεις μεταξύ εργαζομένου και εργοδότη δεν επιτυγχάνονται κυρίως με ρυθμιστικό πλαίσιο κανόνων, αλλά μέσα από την σωστή ηγεσία της επιχείρησης, την αμοιβαία εμπιστοσύνη, την ενθάρρυνση ανάληψης ευθυνών και τη συστηματική δομημένη αντιμετώπιση από την πλευρά της επιχείρησης**. Σε παγκόσμιο επίπεδο γίνεται πλέον πολύ λόγος για το συντριπτικό ποσοστό έλλειψης δέσμευσης των εργαζομένων στην δουλειά τους, με ένα **μόλις 13% των εργαζομένων παγκόσμια να αισθάνονται δεσμευμένοι (engaged)** σε αυτή. Αυτό έχει **μεγάλη επίπτωση στην παραγωγικότητα και την κερδοφορία των επιχειρήσεων**. Στην Ελλάδα που η ανάγκη για επιτάχυνση τη ανάπτυξης είναι επιτακτική, αυτό αποκτά μεγάλη βαρύτητα. Γιατί λοιπόν κάποιοι εργαζόμενοι είναι λιγότερο αφοσιωμένοι σε αυτό που κάνουν και ως αποτέλεσμα η δουλειά τους είναι χαμηλότερων προδιαγραφών; Πολλές φορές **ο όρος employee engagement (δέσμευση των εργαζομένων)**

και employee experience (βίωση της εργασίας) χρησιμοποιούνται εναλλακτικά προσπαθώντας να υπονοήσουν το ίδιο πράγμα, παρόλο που οι διαφορές είναι ουσιώδεις.

Κάθε εργαζόμενος βιώνει την εμπειρία της εργασίας του καθημερινά. Δεν είναι άλλο από τον τρόπο με τον οποίο μια επιχείρηση αντιμετωπίζει τους εργαζομένους της.

Εάν **σχεδιάζετε προσεκτικά τι αισθάνονται και βιώνουν οι εργαζόμενοι σας τότε τους οδηγείτε σε υψηλότερη εργασιακή δέσμευση**. Είναι τότε που δημιουργείτε το αίσθημα στους ανθρώπους που εργάζονται στην επιχείρηση ότι αυτοί έχουν πραγματικά σημασία για την εταιρεία, αισθάνονται ότι τους αντιμετωπίζουν με ανθρώπινο τρόπο, υπάρχει αμοιβαία εμπιστοσύνη, αισθάνονται ότι έχουν ένα μέρος στον οποίο ανήκουν και μια εργασία που δίνει σκοπό στη ζωή τους. **Η δέσμευση των εργαζομένων δεν επιτυγχάνεται με αποσπασματικές κινήσεις, όπως δώρα, εκδρομές ή τραπέζια του μπιλιάρδου μέσα την επιχείρηση! Απαιτεί συστηματική προσέγγιση που αγγίζει όλες τις λειτουργίες και πολιτικές της επιχείρησης, γιατί ο εργαζόμενος βιώνει την ολότητα της και όχι τα μεμονωμένα πυροτεχνήματα**. Οι εργαζόμενοι επηρεάζονται από την κουλτούρα της επιχείρησης και το διοικητικό της ύψος. Και αυτή διαμορφώνεται από τις πολιτικές μιας επιχείρησης, αλλά και από τις συνήθειες των ανθρώπων της και τις αξίες τους. Σήμερα, οι περισσότεροι κλάδοι που λειτουργούν σε παγκόσμιο επίπεδο κινούνται προς την ιδέα του προσεκτικού σχεδιασμού του employee experience, οδηγώντας έτσι τις εταιρείες τους σε αύξησή παραγωγικότητας, ικανοποίησης των πελατών τους και άρα και κερδοφορίας.

«Αξίζει να συζητήσουμε πώς θα μπορέσουμε να αυξήσουμε την αφοσίωση των εργαζομένων και στην Ελλάδα, στην μετά την κρίση εποχή».

Κωστής Μπακόπουλος

Δικηγόρος

Επικουρος Καθηγητής Νομικής Σχολής Αθηνών

Προβληματίζουν οι πρόσφατες νομοθετικές παρεμβάσεις της κυβέρνησης στο χώρο των εργασιακών σχέσεων, και ειδικότερα όσες πηγάζουν «εξ ιδίας πεποιθήσεως» και δεν αποτελούν εκπλήρωση ανειλημμένων υποχρεώσεων βάσει Μνημονίου. Αναφερόμαστε κυρίως **στο ν. 4488/2017, δεδηλωμένος στόχος του οποίου είναι, όπως μαρτυρά ο τίτλος του, η ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων. Το ερώτημα είναι, πώς εννοεί ο νομοθέτης αυτή την προστασία.**

Πρώτο σημείο προβληματισμού είναι οι αμιγώς γραφειοκρατικής και κυρωτικής λογικής διατάξεις σχετικά με τις διοικητικές υποχρεώσεις των επιχειρήσεων απέναντι στο Σ.ΕΠ.Ε. και το σύστημα ΕΡΓΑΝΗ. Αυτές έρχονται να προστεθούν σε ένα πυκνό πλέγμα διοικητικών υποχρεώσεων, ενδεχόμενων παραβάσεων και κυρώσεων για οτιδήποτε εμπίπτει –ή, κατά τις απόψεις των ελεγκτών του Σ.ΕΠ.Ε., θα έπρεπε να εμπίπτει– στο πεδίο εφαρμογής της εργατικής και συνακόλουθα της ασφαλιστικής νομοθεσίας. Δεν είναι υπερβολή να παρατηρηθεί ότι οποιοδήποτε ζήτημα συνιστά αντικείμενο εργατικής διαφοράς, μπορεί ταυτόχρονα να αποτελέσει και διοικητική παράβαση του εργοδότη. Έτσι, η έκθεση των επιχειρήσεων στο νομικό και οικονομικό κίνδυνο διπλασιάζεται. Επίσης, ενώ στις εργατικές διαφορές προηγείται η δικαστική διερεύνηση της αξίωσης πριν εκδοθεί η απόφαση, στις διοικητικές διαφορές προηγείται η κύρωση και έπεται η προσπάθεια ανατροπής της στο δικαστήριο. Ουδείς βέβαια επιθυμεί να μην υπάρχει έλεγχος και εποπτεία του κράτους στο χώρο της μισθωτής εργασίας. Το ζητούμενο είναι να υπάρχει μέτρο στη γραφειοκρατία, αναλογικότητα στις κυρώσεις, απροκατάληπτοι έλεγχοι και σεβασμός στη νομιμότητα. **Δεύτερο σημείο προβληματισμού** είναι η θέσπιση διατάξεων που δεν εντάσσονται ομαλά στο σύστημα των κανόνων του εργατικού δικαίου. Παράδειγμα: το άρθρο 56 του ν. 4487/2017 χαρακτηρίζει ως μονομερή βλαπτική μεταβολή των όρων εργασίας την αξιολογή καθυστέρηση καταβολής των αποδοχών, ανεξαρτήτως της αιτίας της καθυστέρησης. Έτσι

μπορεί ο εργαζόμενος, σε περίπτωση που για οποιοδήποτε λόγο δεν του καταβάλλεται έγκαιρα ο μισθός, να αποχωρεί από την εργασία απαιτώντας την πλήρη αποζημίωση απόλυσης. Πέρα από τα ερμηνευτικά ζητήματα που γεννώνται (π.χ. πόσο πρέπει να διαρκεί η καθυστέρηση, αρκεί και η μη καταβολή μέρους του μισθού ή κάποιας πρόσθετης παροχής;), το βασικό πρόβλημα είναι ότι πρόκειται για ισοπεδωτική ρύθμιση. Ο νομοθέτης θέλει εδώ, προφανώς, να ακυρώσει την από δεκαετιών παγιωμένη νομολογία, σύμφωνα με την οποία η καθυστέρηση καταβολής του μισθού δεν συνιστά από μόνη της βλαπτική μεταβολή, αν υπάρχει κάποια εύλογη αιτία για την καθυστέρηση, όπως είναι οι ταμειακές δυσχέρειες. Μόνο αν η καθυστέρηση είναι αδικαιολόγητη ή, πολλώ μάλλον, όταν γίνεται με σκοπό να εξαναγκασθεί ο μισθωτός σε παραίτηση, θεωρείται ότι επέρχεται μονομερής βλαπτική μεταβολή των όρων εργασίας. Η νομολογία –και πολύ σωστά– προβαίνει πάντοτε σε μια στάθμιση λόγων και συμφερόντων πριν δώσει στον εργαζόμενο το δικαίωμα της αποχώρησης με αποζημίωση. Άλλο παράδειγμα νομικά προβληματικής ρύθμισης είναι το να θεωρείται ως καταγγελία της σύμβασης εργασίας από τον εργοδότη η μη εμπρόθεσμη αναγγελία της οικειοθελούς αποχώρησης του μισθωτού (άρθρο 38 παρ. 2 ν. 4488/2017). Πρόκειται εδώ για μαχητό τεκμήριο ή για υποχρεωτικό νομικό συμπέρασμα δίκην πλάσματος δικαίου; Ποιες θα είναι οι συνέπειες αυτής της πλασματικής καταγγελίας; Θα θεωρείται άκυρη, αφού προφανώς στις περιπτώσεις αυτές δεν θα έχει γίνει εγγράφως ούτε θα έχει καταβληθεί αποζημίωση; Είναι σίγουρο, ότι **με τέτοιες εγγενείς ατέλειες η νέα νομοθεσία θα δημιουργήσει περισσότερα ζητήματα απ' όσα θα επιλύσει. Με την έννοια αυτή είναι αμφίβολο αν πραγματικά συμβάλλει στην ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων.** Ο Γάλλος φιλόσοφος Μοντεσκιέ έλεγε, ότι αν δεν είναι απαραίτητο να γίνει ένας νόμος, τότε είναι απαραίτητο να μη γίνει.

Αντώνης Βάγιας

Δικηγόρος, Δ.Ν.

A. & I. Βάγιας & Συνεργάτες Εταιρεία Δικηγόρων

Η παραγωγική διαδικασία των επιχειρήσεων είναι συνυφασμένη με τον χρόνο απασχολήσεως του προσωπικού. Όλοι γνωρίζουμε ότι για κάθε εργαζόμενο η απασχόληση τερματίζεται σε καθοριζόμενα από τον νόμο ημερήσια και εβδομαδιαία όρια. Εξ ίσου γνωστό είναι ότι έκτακτες ανάγκες επιβάλλουν ενίοτε υπέρβαση αυτών των ορίων και τότε μιλάμε για υπερεργασία ή και για υπερωρία. Επειδή αυτή η έκτακτη απασχόληση συνιστά απειλή για την υγεία του μισθωτού, ευλόγως ο νόμος επεμβαίνει και αναλαμβάνει τον προστατευτικό του ρόλο. Το ζήτημα επανήλθε στην επικαιρότητα εξ αιτίας ορισμένων πρόσφατων διαδικαστικών διατάξεων περί υπερωρίας (και περί υπερεργασίας), οι οποίες, ενώ δεν προστατεύουν την υγεία των εργαζομένων, βλάπτουν σοβαρά την υγεία των επιχειρήσεων. Επίκειται μάλιστα η έκδοση κρίσιμης υπουργικής απόφασης, η οποία θα δώσει το έναυσμα για την εφαρμογή του τελευταίου και πιο ανελαστικού νόμου για τις υπερωρίες.

Οι διαδικασίες ελέγχου της υπερωριακής εργασίας περιελάμβαναν πάντοτε και υποχρέωση των επιχειρήσεων να ενημερώνουν την αρμόδια υπηρεσία του υπουργείου Εργασίας για την πραγματοποίηση υπερωρίας. Για δεκαετίες οι επιχειρήσεις είτε υπέβαλαν αναγγελία για προσεχή πραγματοποίηση υπερωρίας, είτε υπέβαλλαν αίτηση για έγκριση υπερωρίας. Η αναγγελία για την πραγματοποίηση υπερωριακής απασχολήσεως έπρεπε να γίνει το αργότερο την ίδια ημέρα με ταυτόχρονη ενημέρωση του βιβλίου υπερωριών. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις η αναγγελία ευλόγως μπορούσε να γίνει και εντός της επόμενης ημέρας. Αυτό το σύστημα δεν εμπόδισε ούτε τα όργανα του υπουργείου Εργασίας να εκτελέσουν την αποστολή τους, ούτε τους μισθωτούς να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους. Με νόμο του 2013 καθιερώθηκε υποχρέωση όλων των επιχειρήσεων να ενημερώνουν το βιβλίο υπερωριών πριν την έναρξη τής νόμιμης υπερωριακής απασχολήσεως. Αυτή η διάταξη τροποποιήθηκε δύο φορές. Η τελευταία εκδοχή (άρθρο 36 του νόμου 4488/2017) απαιτεί την χωρίς

εξαίρεση προηγούμενη καταχώριση τής νόμιμης υπερωριακής εργασίας, αλλά και τής υπερεργασίας, στο πληροφοριακό σύστημα ΕΡΓΑΝΗ.

Η διάταξη δεν μπορεί έτσι κι αλλιώς να εφαρμοστεί για την υπερεργασία, αφού δεν μετρείται σε ημερήσια, αλλά σε εβδομαδιαία βάση. Για την υπερωρία, όταν είναι προβλέψιμη στην έναρξη και στην διάρκειά της, δεν τίθεται θέμα. Οι δυσχέρειες ανακύπτουν, όταν προκύψει ανάγκη υπερωρίας εκτάκτως σε ώρες εκτός λειτουργίας των διοικητικών υπηρεσιών των επιχειρήσεων ή των εξωτερικών λογιστικών γραφείων, με τα οποία συνεργάζονται οι μικρότερες επιχειρήσεις, αλλά και όταν δεν είναι γνωστή ή προβλέψιμη εκ των προτέρων η διάρκειά της. Και μη ξεχνάμε ότι το ΕΡΓΑΝΗ αργεί κάθε Τετάρτη 16:00 – 21:00. Άλλως τε μεταξύ των περιπτώσεων επιτρεπόμενης υπερωρίας, πάντοτε ευρίσκονταν περιστατικά, όπου είναι δυσχερές, αν όχι αδύνατο, η πρόβλεψη τής ανάγκης για έκτακτη, πέραν του ωραρίου, απασχόληση, όπως, όταν πρέπει να εκτελεστούν επείγουσες εργασίες για την πρόληψη επικείμενων ατυχημάτων, την οργάνωση μέτρων σωτηρίας ή την αντιμετώπιση αιφνιδίων ζημιών είτε στο υλικό είτε στις εγκαταστάσεις τής επιχειρήσεως. Ο τελευταίος νόμος προβλέπει ότι θα αρχίσει η εφαρμογή του μόλις καθοριστεί με υπουργική απόφαση «η διαδικασία καταχώρισης, τα στοιχεία που γνωστοποιούνται και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος». Όμως **το ισχύον σύστημα ελέγχου των υπερωριών είναι επαρκές για τον κολασμό κάθε παρανομίας, ώστε κανένα κενό δεν θα προκύψει, αν δεν εκδοθεί η υπουργική απόφαση. Έτσι θα δοθεί χρόνος για μια περισσότερο ψύχραιμη μελέτη του ζητήματος της υπερωρίας.**

Καβαλόπουλος Χρήστος

Γενικός Διευθυντής

Σύνδεσμος Μεταλλευτικών Επιχειρήσεων

Μια από τις προϋποθέσεις ανάκαμψης της ελληνικής οικονομίας είναι να δημιουργηθούν ευνοϊκές συνθήκες για την **ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας και στο χώρο των τεχνικών επαγγελματιών της βιομηχανίας.**

Οι ευνοϊκές αυτές συνθήκες θα επιτευχθούν μέσω της **προσαρμογής της δημόσιας διοίκησης στις ανάγκες των επιχειρήσεων** και των τεχνικών επαγγελματιών, μέσω της **εξάλειψης των διοικητικών φραγμών, της μείωσης των γραφειοκρατικών επιβαρύνσεων** της διοίκησης προς τον επιχειρηματία και της **επιτάχυνσης μέσω απλοποιημένων διαδικασιών.**

Η αναγκαιότητα ρύθμισης του πλαισίου για την απλοποίηση της αδειοδότησης των τεχνικών επαγγελματιών προέκυψε από παράγοντες οι οποίοι είχαν να κάνουν με την πολυπλοκότητα του παλαιού νομοθετικού καθεστώτος (Ν.6422/1934 και λοιπές διατάξεις που είχαν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση αυτού), την επικαιροποίηση του νομοθετικού πλαισίου και την έλλειψη σαφών κανονισμών διενέργειας εξετάσεων για την απόκτηση των επαγγελματικών αδειών. Το σύστημα αδειοδότησης των τεχνικών επαγγελματιών δραστηριοτήτων που ισχύει στη χώρα μας, όπως έχει διαμορφωθεί τα τελευταία χρόνια μέσα από το νέο νομοθετικό πλαίσιο, καλείται να αξιολογηθεί από την επιχειρηματική κοινότητα για το κατά πόσο συμβάλλει στην ουσιαστική απελευθέρωση των τεχνικών επαγγελματιών και στην ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας της εθνικής οικονομίας.

Ο Ν.3982/2011 που αφορά στην απλοποίηση και τον εκσυγχρονισμό της αδειοδότησης των τεχνικών επαγγελματιών δραστηριοτήτων **θεωρητικά απλοποίησε και βελτίωσε τις διαδικασίες** του Ν.6422/1934 καθώς κατήργησε τις περισσότερες διατάξεις (προεδρικά διατάγματα, υπουργικές αποφάσεις) που είχαν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση του παλαιού νόμου.

Ο βασικός στόχος του παρόντος νομοθετικού πλαισίου είναι η απλοποίηση της αδειοδότησης των τεχνικών επαγγελματιών προκειμένου να συμβάλει **1ον** στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας, **2ον** στην ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων και των χρηστών, **3ον** στην προστασία του περιβάλλοντος και την εξοικονόμηση ενέργειας και τέλος **4ον** στην προστασία των συμφερόντων των αποδεκτών των

υπηρεσιών (καταναλωτών). Σε μια σειρά από τεχνικά επαγγέλματα, ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τη βιομηχανία παρουσιάζει το ζήτημα των επαγγελματικών αδειών χειριστών μηχανημάτων, το οποίο προσδιορίστηκε κανονιστικά με την ΚΥΑ Οικ. 10169/639/Φ.Γ.9.6.4 (ΣΤ') (Β' 1983 14-8-2013).

Δυστυχώς, στην ΚΥΑ αυτήν και ιδιαίτερα στην ειδικότητα 5, συντελούνταν μία ομαδοποίηση μηχανημάτων, στο πλαίσιο της οποίας ο χειριστής απαιτείται να εξεταστεί σε όλα τα μηχανήματα προκειμένου να δοθεί άδεια χειρισμού, ανεξάρτητα εάν τελικά θα απασχολούνται μόνο σε ένα ή μερικά από αυτά τα είδη μηχανημάτων (ενδεικτικά από φορτωτές μέχρι καδοφόρους εκσκαφείς). Επίσης, δημιουργούνται πρόβλημα στην ίδια τη διαδικασία αδειοδότησης, αφού οι υποψήφιοι χειριστές έπρεπε να εξεταστούν σε μηχανήματα για τα οποία δεν είχαν καμία γνώση λόγω του αντικειμένου της εταιρείας που εργάζονταν (π.χ. εργαζόμενος στα μεταλλεία δεν θα μπορούσε να γνωρίζει από καδοφόρους εκσκαφείς που υπάρχουν μόνο στα ορυχεία της ΔΕΗ και αντιστρόφως). Παρόμοια προβλήματα υπήρχαν και στις εξεταστικές επιτροπές όπως και στα διαθέσιμα μέσα για να εξεταστούν οι υποψήφιοι. Για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα αυτό, εκδόθηκε η τροποποιητική απόφαση αριθμ. Οικ. 2665/17/Φ. 113, το άρθρο 16 της οποίας έδινε τη λύση στο πρόβλημά μας. Όμως μέχρι την 31/12/2017.

Εύλογα δημιουργείται λοιπόν **το ερώτημα για το τι προβλέπεται μετά το πέρας αυτού του χρονικού διαστήματος, καθώς διαφαίνεται ορατός ο κίνδυνος να επιστρέψουμε στην παραπάνω αβεβαιότητα.**

Είναι ξεκάθαρο ότι όλη η διαδικασία αδειοδότησης χειριστών μηχανημάτων έργου χρήζει απλοποιήσεων και των ανάλογων τροποποιητικών διατάξεων. Έως ότου η πολιτεία προβεί σε μια τέτοια απαιτητική διαδικασία θα μπορούσε να διερευνηθεί η δυνατότητα να δοθεί στις επιχειρήσεις το δικαίωμα παροχής αδειών χειριστών μηχανημάτων μέχρι ισχύος 80 ίππων, πιστοποιώντας την αντίστοιχη προϋπηρεσία, την αντίστοιχη εκπαίδευση και την αντίστοιχη γνώση.

Γιάννος Βάγιας
Νομικός Σύμβουλος ΣΕΒ

Μια πρόσφατη νομοθετική πρωτοβουλία (άρθρο 211 ν. 4512/2018) έφερε πάλι στην επικαιρότητα την **απεργία ως δικαίωμα που ασκείται μέσα σε νομοθετικό πλαίσιο**, εκφρασμένο στη χώρα μας από τον ν. 1264/1982.

Απεργία σημαίνει διακοπή κάποιας παραγωγικής διαδικασίας με επιπτώσεις στους ίδιους τους απεργούς, στους συναδέλφους τους, που δεν θέλουν να απεργήσουν, και σ' εκείνους που ωφελούνται από την θιγόμενη δραστηριότητα. Αυτός είναι ο λόγος που μια σωστά οργανωμένη οικονομία και κοινωνία οφείλει να φροντίζει πρώτα να μη χρειάζεται προσφυγή σε απεργία για την ικανοποίηση των εργατικών αιτημάτων, όσο βέβαια αυτό είναι δυνατό, και δεύτερο, αν εκδηλωθεί απεργία, να εξελιχθεί τουλάχιστον μέσα στα πλαίσια, που ορίζει μια δημοκρατική κοινωνία, όπως είναι η δική μας. **Είναι αυτονόητο ότι η απεργία καθίσταται περιττή όσο λειτουργεί σωστά η συλλογική διαπραγμάτευση.** Το νομοθετικό πλαίσιο ευτυχώς υπάρχει, αλλά αυτό είναι άλλο ζήτημα. Εδώ ας θυμηθούμε ότι ο ίδιος ο νόμος, που ρυθμίζει την απεργία, φροντίζει ώστε να της δώσει ένα χαρακτήρα αναγκαιότητας και γνησιότητας.

Η αναγκαιότητα προκύπτει, όταν η συνδικαλιστική οργάνωση, που θα απεργήσει, έχει εξαντλήσει τα περιθώρια μιας καλόπιστης διαπραγμάτευσης. Γι' αυτό τον λόγο εκεί όπου εκδηλώνονται οι πιο επιζήμιες για το κοινωνικό σύνολο απεργίες (δηλαδή ΟΤΑ, ΝΠΔΔ, επιχειρήσεις ζωτικής σημασίας για το κοινωνικό σύνολο) ο νόμος θεωρεί αυτονόητο ότι, πριν γίνουν τα αιτήματα απεργιακή επιδίωξη, έχουν γίνει αντικείμενο διαπραγμάτευσης. Γι' αυτό **η συνδικαλιστική οργάνωση, που παίρνει την πρωτοβουλία της απεργίας, είναι υποχρεωμένη να γνωστοποιήσει εγγράφως πριν τέσσερις τουλάχιστον πλήρεις ημέρες τα αιτήματά της και την αιτιολογία τους στον εργοδότη και στα αρμόδια υπουργεία.**

Από την κοινή πείρα προκύπτει ότι συνήθως δεν μαθαίνουν όσοι θίγονται από την απεργία, και ιδίως τέσσερις ημέρες νωρίτερα, αν τηρήθηκε αυτή η

χρήσιμη διαδικασία. Στις υπόλοιπες επιχειρήσεις ο νόμος θέλει μόνον γνωστοποίηση της απεργίας προ είκοσι τεσσάρων ωρών, αλλά κι εκεί η απεργία θα χαρακτηριστεί καταχρηστική, αν δεν έχει προηγηθεί διαπραγμάτευση από υπαιτιότητα της συνδικαλιστικής οργάνωσης.

Για να εξασφαλίσει την γνησιότητα της απεργίας, ο πρόσφατος νόμος ζητάει να παρίσταται το ½ των οικονομικά τακτοποιημένων μελών στη συζήτηση και στη λήψη απόφασης για κήρυξη απεργίας. Η προηγούμενη διάταξη έκρινε αρκετή την παρουσία του 1/3 των οικονομικά τακτοποιημένων μελών στην πρώτη συνέλευση, του ¼ στην δεύτερη (επαναληπτική) και του 1/5 στην τρίτη (επαναληπτική) συνέλευση.

Η επαύξηση του ποσοστού της απαρτίας για την απόφαση της απεργίας στο ½ δεν είναι κατ' ανάγκη αντεργατικό μέτρο, γιατί όσο μικρότερο είναι το ποσοστό της απαιτούμενης συμμετοχής, τόσο μεγαλύτερο γίνεται το ποσοστό εκείνων που δικαιούνται να μην απεργήσουν. Όπως το Σύνταγμά μας κατοχυρώνει το δικαίωμα στην απεργία, το ίδιο εξασφαλίζει και το δικαίωμα στην εργασία, δηλαδή τη μη συμμετοχή σε κηρυγμένη απεργία. Η διαφωνία λίγων ή πολλών εργαζομένων σχετικά με την κήρυξη απεργίας είναι βέβαια χωρίς σημασία, αν έχει ληφθεί νόμιμη απόφαση. Είναι αλήθεια όμως ότι **μια απεργία, που δεν έχει εξαρχής ή που θα απωλέσει στην συνέχεια την αποδοχή της ουσιαστικής πλειοψηφίας, δεν πρόκειται να διαρκέσει.**

Τελικά στο ζήτημα της απεργίας, όπως και σε πολλά άλλα ζητήματα, περισσότερη σημασία από τις συχνές νομοθετικές πρωτοβουλίες έχει η τήρηση των υφιστάμενων διατάξεων.

Χρήστος Α. Ιωάννου

Διευθυντής Απασχόλησης και Αγοράς Εργασίας
ΣΕΒ

Στις **28 Μαρτίου 2018 υπογράψαμε την Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας του 2018** με το βλέμμα στραμμένο στο μέλλον της εργασίας και της παραγωγής και σεβασμό στο θεσμικό μας ρόλο. Οι συζητήσεις για αυτήν δεν περιορίστηκαν στην ανανέωση υφιστάμενων ρυθμίσεων ούτε αρκέστηκαν στην αναζήτηση επανακαθορισμού του κατώτατου μισθού, όπως στο παρελθόν πριν την κρίση. Η οικονομία χρειάζεται, κατά την «μεταμνημονιακή» περίοδο, πολιτική μεταρρυθμίσεων για την απασχόληση, την αγορά εργασίας και τις εργασιακές σχέσεις, εγχώριου σχεδιασμού και, κυρίως, ιδιοκτησίας.

Πρέπει να προχωρήσουμε σε ριζικές μεταρρυθμίσεις για να μην εγκλωβιστεί η Ελλάδα στις χώρες περιορισμένης παραγωγικής βάσης, χαμηλών ειδικοτήτων και χαμηλών μισθών για να αποκτήσει η ελληνική οικονομία ανορθωτική πορεία. Έχει σημασία η ύπαρξη σαφούς προσανατολισμού, με προτεραιότητα στη διεθνή ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας και την παραγωγή διεθνώς εμπορευσίμων προϊόντων και υπηρεσιών. Με δύο λόγια, να δώσουμε προτεραιότητα στην παραγωγή για να μπορούμε να είμαστε αποτελεσματικοί και στην αναδιανομή. Αυτό χρειάζεται και το κατάλληλο πλαίσιο κοινωνικού διαλόγου και ανάλογους όρους λειτουργίας της αγοράς εργασίας και ρύθμισης των εργασιακών σχέσεων.

Ο ΣΕΒ θεωρεί ότι οι κοινωνικοί εταίροι πρέπει να στοχεύουν με ενεργητικό τρόπο στην επίτευξη των προϋποθέσεων για την αύξηση βιώσιμων θέσεων εργασίας και για τη βελτίωση των εισοδημάτων.

Η ΕΓΣΣΕ του 2018 είναι μια ευκαιρία να κινηθούμε προς αυτήν την κατεύθυνση, για την ενεργοποίηση και ενίσχυση του Κοινωνικού Διαλόγου με ζητήματα αιχμής και προτεραιότητας για τα επόμενα χρόνια. Ο τρόπος, όπως δείχνει και η διεθνής εμπειρία – και κυρίως η ευρωπαϊκή – κοινωνιών και οικονομιών που γνώρισαν μεγάλες κρίσεις, είναι ο κοινωνικός διάλογος, διμερής και τριμερής, ο οποίος σε όλες τις χώρες που ευημερούν και προοδεύουν καλλιεργεί

το έδαφος για τις αναγκαίες συναινέσεις. Αυτό είναι το στοίχημα και για τη χώρα μας από τον Αύγουστο του 2018. Ήδη με επιστολή μας οι συμβαλλόμενοι στην ΕΓΣΣΕ ζητήσαμε από την Υπουργό Εργασίας την ουσιαστική ενεργοποίηση του Συμβουλίου Τριμερούς Διαβούλευσης, όπως προβλέπεται στη Διεθνή Σύμβαση Εργασίας 144, για την ενίσχυση του τριμερούς Κοινωνικού Διαλόγου.

Στο πλαίσιο αυτό, οι **κοινωνικοί εταίροι συμφωνήσαμε να ασχοληθούμε ενεργά με τα προβλήματα του κόσμου της παραγωγής και της εργασίας, όπως είναι η διάσωση και η αύξηση των θέσεων εργασίας και βεβαίως το ασφαλιστικό.** Το πρώτο αφορά πιλοτική δράση των κοινωνικών εταίρων για την διάσωση θέσεων εργασίας και την επανεκκίνηση επιχειρήσεων με «κόκκινα δάνεια». Το δεύτερο ανοίγει τη συζήτηση για ένα πιο δίκαιο ασφαλιστικό σύστημα, καθώς συνδέεται άμεσα με τον εξορθολογισμό του υψηλού και μη ανταποδοτικού μη μισθολογικού κόστους, με στόχο τη σύσταση ενός Ταμείου Επαγγελματικής Ασφάλισης. Συμφωνήσαμε επίσης συνεργασία σε κοινά έργα και δράσεις που αφορούν στο μέλλον της εργασίας, την επαγγελματική κατάρτιση και την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής.

Η πρόοδος του δομημένου διαλόγου με ουσιαστικές συναινέσεις, μπορεί να συμβάλλει, σε συνδυασμό με την επιδιωκόμενη μακροοικονομική σταθερότητα στην χώρα και την συνεχή ενίσχυση των ιδιωτικών επενδύσεων, καθοριστικά στη βελτίωση της παραγωγικότητας της Ελληνικής αγοράς εργασίας. Για να ανοίξει το δρόμο στην βιώσιμη αύξηση της απασχόλησης και τις διατηρήσιμες αυξήσεις μισθών στον ιδιωτικό τομέα.

Γ' αυτό έχει σημασία για τη χώρα μας η αναβίωση του κοινωνικού διαλόγου σε νέες πιο υγιείς βάσεις με θέματα που αφορούν το μέλλον της εργασίας αντί για το παρελθόν.

Μάιος 2018

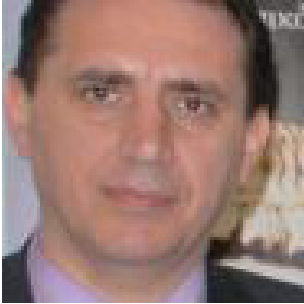
Ελένη Νόνα- Ιωάννου

Regional HR Manager Greece
CROWN Bevcn Europe & Middle East

Το θέμα της **δήλωσης των υπερωριών καθώς και της υπερεργασίας αποτελεί ένα ζήτημα ιδιαίτερα σημαντικό για την εύρυθμη λειτουργία της αγοράς εργασίας αλλά και για την παραγωγική διαδικασία των επιχειρήσεων**, η οποία ταυτίζεται με την απασχόληση του προσωπικού της. Σύμφωνα με το ισχύον άρθρο 36 του Ν. 4488/2017 προβλέπεται ότι **ο εργοδότης υποχρεούται να καταχωρεί στο πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης «ΕΡΓΑΝΗ» κάθε αλλαγή ή τροποποίηση του ωραρίου ή της οργάνωσης του χρόνου εργασίας των εργαζομένων, το αργότερο έως και την ημέρα αλλαγής ή τροποποίησης του ωραρίου ή της οργάνωσης του χρόνου εργασίας, και σε κάθε περίπτωση πριν την ανάληψη υπηρεσίας από τους εργαζομένους, καθώς και την υπερεργασία και τη νόμιμη κατά την ισχύουσα νομοθεσία υπερωριακή απασχόληση πριν την έναρξη πραγματοποίησής της**. Ο νομοθετικά προβλεπόμενος τρόπος υποβολής στο ηλεκτρονικό πληροφοριακό σύστημα ΕΡΓΑΝΗ του Υπουργείου γίνεται με τρόπο αυστηρό, απόλυτο και ανελαστικό και δεν εξασφαλίζει την απρόσκοπτη λειτουργία των επιχειρήσεων και ειδικά των μεγάλων βιομηχανικών. Τη δυσκαμψία αυτή έρχεται να ενισχύσουν οι ρυθμίσεις της υπό διαβούλευσης Υπουργικής Απόφασης, στο αρμόδιο τμήμα για την Αντιμετώπιση της Αδήλωτης Εργασίας, που έχει συσταθεί στο πλαίσιο λειτουργίας του Ανωτάτου Συμβουλίου Εργασίας. Η εν λόγω απόφαση προβλέπει τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούν οι επιχειρήσεις να υποβάλουν ηλεκτρονικά αλλά και μέσω γραπτού μηνύματος τις υπερωρίες ή και την υπερεργασία των εργαζομένων τους. Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις θα παρουσιάσουν σημαντικά προβλήματα εφαρμογής σε πολλές επιχειρήσεις-μέλη του ΣΕΒ, που εκπροσωπεί τη Βιομηχανία και ειδικά σε αυτές, που λειτουργούν 24ωρο επί 7ημερης βάσης. Ενδεικτικά, παραθέτουμε μια σειρά από προβλήματα που μπορούν να προκύψουν στις επιχειρήσεις: Είναι πολύ δύσκολο να ενημερώνονται έγκαιρα τα Τμήματα Προσωπικού των εργοστασίων για τις αλλαγές στο προσωπικό (ασθένειες, ξαφνικές απουσίες, τεχνικά προβλήματα που απαιτούν επείγουσα αλλαγή στο δεδηλωμένο ωράριο εργασίας του προσωπικού, κλπ). Η ηλεκτρονική δήλωση της υπερεργασίας και της

υπερωριακής απασχόλησης πρέπει, κατ' απαίτηση του νόμου, να γίνεται το αργότερο μέχρι την έναρξη της πραγματοποίησης της υπερεργασίας ή υπερωρίας και αυτό στο χώρο της βιομηχανίας απαιτεί reporting καθ' όλο το 24ωρο, ώστε να καταχωρούνται όλες οι αλλαγές στο σύστημα. Αυτό προϋποθέτει ότι ένας υπάλληλος της Δ/σης Ανθρ. Δυναμικού, θα επιφορτισθεί με τις δηλώσεις υπερεργασίας και υπερωρίας και θα απασχολείται διαρκώς με την καταγραφή και ηλεκτρονική δήλωση των αλλαγών των προγραμμάτων εργασίας, ακόμη και εκτός του ωραρίου εργασίας του. Η πρόταση αυτή αγνοεί πλήρως την έννοια του εκτάκτου, όπως ατύχημα κατά την προσέλευση του εργαζόμενου, ασθένεια, κτλ. Επιπλέον, όλες οι επιχειρήσεις στηρίζονται στα πληροφοριακά συστήματα. Η πρόταση του νομοθέτη δε λαμβάνει υπόψη του ότι η διακοπή ρεύματος ή η βλάβη ενός server μπορεί να απαιτήσει την παράταση της παραμονής των εργαζομένων ή την αποχώρησή τους στη λήξη του οκταώρου και ας είχε δηλωθεί υπερωρία. Μια τέτοια ρύθμιση θα οδηγήσει αναπόφευκτα σε αναγκαία αύξηση του προσωπικού των βιομηχανικών εταιριών (τουλάχιστον ένα άτομο ανά εργοστάσιο), κάτι το οποίο είναι πολύ δύσκολο υπό τις παρούσες οικονομικές συνθήκες και τις συνθήκες λειτουργίας των εταιριών αυτών. Κάποιες σκέψεις και για τη δυνατότητα ενημέρωσης του συστήματος με γραπτό μήνυμα από το κινητό τηλέφωνο: Ποιος θα ορίζεται υπεύθυνος για όλο το 24ωρο; Τι προβλέπεται ειδικά για τις νυχτερινές βάρδιες, τα Σαββατοκύριακα και τις Αργίες; Πως θα μπορεί να απασχολείται άτομο από το Τμήμα Προσωπικού, όταν λειτουργεί πενήνθημερο σε 8ωρη βάση; Τέλος, τι θα συμβεί, θα προβλεφθεί σε περίπτωση που δεν υπάρχει σήμα στο κινητό ή wifi, λόγω της τοποθεσίας του εργοστασίου ή και του χώρου που βρίσκεται ο υπεύθυνος δήλωσης των υπερωριών. **Οι επιχειρήσεις για να μπορούν να είναι σύνομες θα πρέπει το νομοθετικό πλαίσιο που προτείνει το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης να διευκολύνει και όχι να υπερ-ρυθμίζει με διατάξεις, που μόνο επιπλέον προβλήματα μπορούν να δημιουργήσουν.**

Χρήστος Γιορδαμλής

Διευθύνων Σύμβουλος Prisma Electronics SA

Πρόεδρος του Δικτύου Συνδέσμων Βιοτεχνιών – Βιομηχανιών

Ακριτικών Περιοχών

Η ελληνική κοινωνία έχει γαλουχηθεί για δεκαετίες με μία μάλλον αρνητική προσέγγιση ως προς τις έννοιες «επιχείρηση» και «εργοδότης». Ο νομοθέτης σε μία προσπάθεια να προστατέψει από πληθώρα κακών πρακτικών σε συνδυασμό με την έλλειψη μέσων για ουσιαστικούς ελεγκτικούς μηχανισμούς έχει δομήσει ένα **τυπολατρικό υπερπροστατευτικό και δυσλειτουργικό πλαίσιο ως προς τα δικαιώματα και υποχρεώσεις των εργαζόμενων και επιχειρήσεων** που ταλαιπωρεί εξίσου και τους δυο, επηρεάζοντας σημαντικά την παραγωγικότητα της Ελληνικής Οικονομίας.

Ποιες είναι όμως οι προκλήσεις του “σήμερα” ειδικά για μία επιχείρηση έντασης γνώσης και τον εργαζόμενο της, η καθημερινότητα των οποίων διέπεται από ένα όχι τόσο σύγχρονο και ευέλικτο θεσμικό πλαίσιο;

Ποιο το διαχειριστικό κόστος της μερικής Τηλε-εργασίας σήμερα; Ποια η εφαρμοζόμενη διαδικασία ώστε κάποιος εργαζόμενος να εργαστεί από το σπίτι του μερικές ημέρες τον μήνα; Ποιο το διαχειριστικό κόστος για την εφαρμογή ευέλικτου ωραρίου ως προς τον χρόνο άφιξης και λήξης; Τι ισχύει με τις υπερωρίες για έναν εργαζόμενο που αποφασίζει αυτός για τις ώρες εμπλοκής του ή εργάζεται με τηλε-εργασία στην ανάπτυξη λογισμικού; Ποιο είναι το πλαίσιο που διέπει τις αμοιβές ενός εργαζόμενου ειδικά όταν αυτές πρέπει να συσχετισθούν με το αποτέλεσμα; **Ποιο είναι το διαχειριστικό πλαίσιο που διέπει την συμμετοχή ενός εργαζόμενου σε επιστημονικό συνέδριο, ή συναντήσεις εργασίας** και απαιτεί π.χ. υπερατλαντικό ταξίδι; Είναι εύκολο για μία επιχείρηση να αποδέχεται αίτημα εργαζόμενου να λάβει πολλές ολιγοήμερες άδειες στην διάρκεια του χρόνου; **Μπορεί ο εργαζόμενος να εκτελεί άλλη εργασία γνώσης στον ελεύθερο χρόνο του;** Ποια τα εργαλεία που διαθέτει μία επιχείρηση για να αποδείξει την διαρροή γνώσης; Μπορεί μία ΑΕ σήμερα, να ανταμείψει με μετοχές τον εργαζομένο της; Αν ναι σε ποια αξία μετοχής; Τι ισχύει με τον ΕΦΚΑ στην περίπτωση αυτή; **Ποιο το φορολογικό καθεστώς που διέπει την συγχώνευση «εταιρειών γνώσης»;** Τι ισχύει στην ανταλλαγή μετοχών και ποιο

το κόστος που καλείται να επωμισθεί μία επιχείρηση; Τα παραπάνω είναι μερικά μόνο από τα ζητήματα που καλείται να διαχειριστεί **μία σύγχρονη επιχείρηση έντασης γνώσης ή μία νεοφυής επιχείρηση με καινοτομικό προσανατολισμό** με τα περισσότερα από αυτά να επιλύονται στην πράξη μέσα από μια μάλλον άτυπη διαδικασία συναίνεσης και σιωπηρής συμφωνίας των μερών.

Και τι ισχύει όταν ο εργαζόμενος ή η επιχείρηση αποφασίσουν να διακόψουν την σχέση τους; Τι ισχύει για την εκπαίδευση ή τις πληροφορίες που έχει λάβει ο εργαζόμενος; Ισχύει η προβλεπόμενη από τον Νόμο “υποχρέωση πίστης του εργαζόμενου” μετά την αποχώριση του; Είναι εφαρμόσιμο το νομικό πλαίσιο προστασίας από την διαρροή γνώσεων; Τι ισχύει για την προστασία τυχόν εμπορικών μυστικών, ή άλλων δικαιωμάτων; Τι ισχύει στην περίπτωση που έχει δοθεί προαίρεση σε μετοχές συνδεδεμένες με μελλοντικά αποτελέσματα; Ποια τα μέσα προστασίας μιας επιχείρησης από την διαρροή ή την αξιοποίηση γνώσης που φέρει μαζί του ο πρώην εργαζόμενος από το νέο εργοδότη του; Ποιος ο τρόπος και ο χρόνος απονομής της Δικαιοσύνης για τα ανωτέρω περιπτώσεις και ποιες οι εφαρμοζόμενες διαδικασίες για την αποτίμηση της ζημίας;

Ο εκσυγχρονισμός του Εργατικού Δικαίου και των ελεγκτικών μηχανισμών ώστε να προσαρμοστεί στις τεχνολογικές μεταβολές αλλά και η προσθήκη κάποια “ρήτρας ανάπτυξης” πρέπει άμεσα να αποτελέσει προτεραιότητα. Η κρίση της ελληνικής οικονομίας έφερε στο προσκήνιο έννοιες που για καιρό είχαν πάψει να υπάρχουν. **Χωρίς την έννοια «επιχείρηση», η έννοια «εργαζόμενος» παύει να ισχύει.** Χωρίς εξέλιξη, αλληλουπoστήριξη και σεβασμό σε ένα πλαίσιο αρχών μία κοινωνία οδεύει σε ανασφαλή περιβάλλοντα όπου πλέον διακυβεύονται η αξιοπρέπεια των ανθρώπων και το κράτος Δικαίου. Χωρίς την διαρκή, ουσιαστική στήριξη της κοινωνίας και των πολιτών της προς τις επιχειρήσεις που δημιουργούν, καινοτομούν και παράγουν η πραγματική ανάπτυξη θα είναι μακριά και το “company” ή το “brain” drain θα εξακολουθεί να παραμένει θέμα καθημερινής συζήτησης.

Ιούλιος 2018

Γεωργία Στεργιοπούλου
Director, Human Resources
Athens International Airport S.A.

Social media, cloud, big data και analytics ήδη αλλάζουν ριζικά τον τρόπο λειτουργίας των επιχειρήσεων. Και αυτό είναι μόνο η αρχή, αφού **η επέλαση της ψηφιακής τεχνολογίας θα ενταθεί τα αμέσως επόμενα χρόνια**. Οι εταιρείες που αγνοούν αυτήν την πραγματικότητα διακινδυνεύουν την ανταγωνιστικότητά τους και ενδεχομένως στο μέλλον θα κινδυνεύσουν με απαξίωση, χάνοντας τη θέση τους από οποιαδήποτε αγορά στην οποία δραστηριοποιούνται. Αντιθέτως, **οι επιχειρήσεις που θα ενσωματώσουν τις αλλαγές που φέρνει η ψηφιακή εποχή δε θα απλοποιήσουν μόνο τις επιχειρηματικές διαδικασίες τους, αλλά θα κεφαλαιοποιήσουν τις αλλαγές αυτές με αύξηση του τζίρου και των κερδών τους**.

Η απαίτηση για νέα ψηφιακά εργαλεία και η ενσωμάτωσή τους στις υφιστάμενες εταιρικές δομές, είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το ανθρώπινο κεφάλαιο της κάθε εταιρείας, το οποίο είναι απαραίτητο να εκπαιδευτεί καταλλήλως, ώστε να υιοθετήσει τις νέες τεχνολογίες και να κατανοήσει την αξία που προκύπτει από τις συνεχόμενες αλλαγές στο εταιρικό περιβάλλον. **Ο ψηφιακός μετασχηματισμός φέρνει μαζί του έναν αέρα ανανέωσης στην εταιρική κουλτούρα**, από το Α έως το Ω για κάθε εταιρεία που θέλει να παραμένει «ζωντανή», αποπνέοντας δυναμισμό στο σύγχρονο ανταγωνιστικό περιβάλλον.

Στο Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών επιδιώκουμε **το συνεχές εμπλουτισμό των γνώσεων των εργαζομένων για τις σύγχρονες τάσεις που επικρατούν στην διοίκηση επιχειρήσεων**. Το εκπαιδευτικό πρόγραμμά μας "Navigating the waves of disruptive innovation for the airport Industry" σε συνεργασία με το ALBA Graduate Business School, προσέφερε στους συμμετέχοντες την ευκαιρία να μάθουν περισσότερα για διαδικασίες και μεθοδολογίες, οι οποίες συνδέονται αναπόσπαστα με τον ψηφιακό μετασχηματισμό και να κατανοήσουν το νέο πλαίσιο απαιτήσεων που δημιουργείται από τις γρήγορες αλλαγές στον χώρο της τεχνολογίας και των ευκαιριών που δημιουργούνται για τις επιχειρήσεις.

Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε από το Φεβρουάριο μέχρι τον Απρίλιο του 2018 και περιλάμβανε τις εξής 5 ενότητες: «Κατανοώντας το Μάνατζμεντ την Εποχή της Ψηφιακής Επανάστασης», «Κατανοώντας τις Μεθοδολογίες Agile & Scrum», «Ευέλικτη Ηγεσία», «Κατανοώντας το Design Thinking και τη σύνδεσή του με το User/Customer Experience», και «Λήψη αποφάσεων για στρατηγική ευελιξία». Μέσα από αυτούς τους άξονες, προσεγγίσαμε θεματικές όπως τι σημαίνει η έννοια της Ψηφιακής Επανάστασης και του Disruptive Innovation, πώς η συνεχής και ανεξέλεγκτη ανάπτυξη της Τεχνολογίας θα επηρεάσει το μέλλον, ποια η σημασία της ευέλικτης ηγεσίας και ο ρόλος της στη διαμόρφωση εργασιακού κλίματος που υποστηρίζει την δημιουργικότητα και την καινοτομία, αλλά και πώς η διαδικασία λήψης αποφάσεων οφείλει να συμβάλλει στην στρατηγική ευελιξία.

Η ιδιωτική πρωτοβουλία θα πρέπει όμως παράλληλα να συνοδεύεται από αλλαγές στο **ρυθμιστικό και κανονιστικό πλαίσιο που θα ενθαρρύνουν τις εταιρίες να υλοποιούν εκπαιδευτικά προγράμματα με επίκεντρο τις κύριες πτυχές του ψηφιακού μετασχηματισμού σε όλο το εύρος των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων**, από την υποστήριξη και διαμόρφωση επιχειρηματικής στρατηγικής με νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνίας, μέχρι τον επανασχεδιασμό των λειτουργικών δομών, την ψηφιακή καινοτομία προϊόντων/υπηρεσιών, αλλά και την ενεργοποίηση νέων ψηφιακών επιχειρηματικών μοντέλων, με στόχο την ανάπτυξη και την αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας.

Χρήστος Α. Ιωάννου

Διευθυντής Απασχόλησης και Αγοράς Εργασίας
ΣΕΒ

Λόγω της λήξης του 3ου προγράμματος οικονομικής προσαρμογής, αναπτύσσεται για λόγους πολιτικούς/επικοινωνιακούς η **εξαγγελία περί «επιστροφής» των συλλογικών διαπραγματεύσεων και των συλλογικών συμβάσεων**. Συλλογικές διαπραγματεύσεις και συλλογικές συμβάσεις **πάντοτε υπήρχαν και υπάρχουν**. Για όσους ήθελαν, μπορούσαν και συμφωνούσαν να ορίζουν τους όρους εργασίας με συλλογικές συμβάσεις εργασίας. **Δεν υπάρχει κανένα θέμα «επαναφοράς» τους, ούτε «πλήρους», ούτε «μερικής».**

Είναι σήμερα σε ισχύ περισσότερες από 40 διεπιχειρησιακές συμβάσεις, σε επίπεδο εθνικό (π.χ. ΕΓΣΣΕ 2018, καπνοβιομηχανιών, τσιμεντοβιομηχανιών, τραπεζών, μεταλλείων - λιγνιτωρυχείων, ζαχαρωδών, ξενοδοχοϋπαλλήλων) ή τοπικό. **Είναι σε ισχύ περισσότερες από 500 σε επίπεδο επιχειρήσεων**. Η φιλολογία περί «επιστροφής» συνδέεται με τεχνικά ζητήματα, όπως της επέκτασης ισχύος των ΣΣΕ και σε μη συμβαλλόμενα μέλη. Ζήτημα που στο παρελθόν δεν είχε τύχει της αναγκαίας υπεύθυνης αντιμετώπισης και ήταν μέρος του προβλήματος και της πορείας στην κρίση. Για δεκαετίες έως το 2011, γινόταν συστηματικά με υπουργικές αποφάσεις, επέκταση ΣΣΕ (αλλά και αποφάσεων της υποχρεωτικής διαιτησίας, η οποία δεν είναι συμβατή με τους διεθνείς κανόνες των ελευθέρων συλλογικών διαπραγματεύσεων) χωρίς καμία αξιολόγηση της αντιπροσωπευτικότητας του 51% των συμβαλλομένων μερών, αν και ο νόμος το προέβλεπε.

Σε πρόσφατο άρθρο του, ο Γενικός Διευθυντής του ΣΕΒ κ. Σκέρτσος, εξηγεί γιατί η «επιστροφή» μπορεί να είναι «καταστροφική» αν είναι «επιστροφή» στην παθογένεια και την καταχρηστική συμπεριφορά του παρελθόντος που ίσχυε μέχρι το 2011.

Η αναβίωση, μετά την 21 Αυγούστου 2018, του υπουργικού δικαιώματος της επέκτασης και της κήρυξης γενικών υποχρεωτικών κλαδικών ΣΣΕ (των γνησίων κλαδικών, αποκλεισμένων των ομοιοεπαγγελματικών), **πρέπει να τηρεί συγκεκριμένες στοιχειώδεις προϋποθέσεις: Πρέπει να αποκλεισθεί η παθογένεια της επέκτασης των ομοιοεπαγγελματικών ΣΣΕ**, καθώς καλύπτουν εργαζόμενους σε τελείως ανόμοιες μεταξύ τους επιχειρήσεις, με πολύ διαφορετική οικονομική κατάσταση και διαφορετικούς κλάδους.

Με τις ομοιοεπαγγελματικές, οι μισθοί δεν έχουν την προϋπόθεση παρακολούθησης της κλαδικής και της επιχειρησιακής παραγωγικότητας. Είναι πηγή στρεβλώσεων στις μισθολογικές κλίμακες μικρών και μεγάλων επιχειρήσεων και διαφορετικών κλάδων. **Παράλληλα, η αναβίωση της επέκτασης των κλαδικών ΣΣΕ θα έπρεπε τουλάχιστον:**

- α) **να τηρεί την αντιπροσωπευτικότητα τουλάχιστον του 51%** των εργαζομένων του κλάδου ως απαραίτητη προϋπόθεση,
- β) **οι συμβαλλόμενες οργανώσεις** εργοδοτών και εργαζομένων **να συμφωνούν στην επέκταση ισχύος της κλαδικής ΣΣΕ,**
- γ) **να μην υπάρχει δυνατότητα επέκτασης των ρυθμίσεων** που είναι παράγωγα της υποχρεωτικής διαιτησίας.

Ό,τι έχει αποτυπωθεί σε **σχετική εγκύκλιο του Υπουργείου Εργασίας** (αρ. πρωτ. Οικ. 32921/2175-13.6.2018 (ψΑΩΕ465Θ1Ω-9ΚΩ)) καλύπτει τις προϋποθέσεις:

(α) αντιπροσωπευτικότητα του 51% (να ελέγχεται η συνδρομή των προϋποθέσεων του άρθρου 11 παρ. 2 του ν. 1876/1990) και (β) εν μέρει, ανάγκη συμφωνίας των συμβαλλομένων μερών μέσω της διαδικασίας που ορίζει.

Για να διαπιστωθεί η αντιπροσωπευτικότητα του 51%, μετά την κατάθεση της κλαδικής ΣΣΕ στο Υπουργείο Εργασίας, **θα καλείται από το Ανώτατο Συμβούλιο Εργασίας η εργοδοτική συνδικαλιστική οργάνωση που την υπέγραψε** να καταθέσει στο Τμήμα Ειδικών Επιθεωρητών του ΣΕΠΕ το **μητρώο των μελών της που δεσμεύονται από αυτήν**, ώστε να διαπιστωθεί (μέσω του πληροφοριακού συστήματος «ΕΡΓΑΝΗ» του Υπουργείου Εργασίας) η αντιπροσωπευτικότητα του 51%.

Σε περίπτωση μη υποβολής από την εργοδοτική οργάνωση του μητρώου μελών της και της συνακόλουθης αδυναμίας τήρησης της προβλεπόμενης διαδικασίας, η επέκταση της ΣΣΕ δεν είναι δυνατή. Μένει αυτή η διαδικασία να τηρηθεί στην πράξη.

Ήδη, το Υπουργείο Εργασίας ξεκινά την εφαρμογή της, και δεν πρέπει να επανέλθουμε στις παθογένειες και στρεβλώσεις του πρόσφατου παρελθόντος.

Πωλίνα Λυμούρη
Payroll Supervisor
AB Vassilopoulos S.A.

Πριν λίγο καιρό επικράτησε φρενίτιδα με την εφαρμογή του GDPR. Υπήρξε καταιγισμός ενημερώσεων και emails για σχετικά θέματα. **Ακόμα και σήμερα, σχεδόν τέσσερις μήνες μετά την εφαρμογή του Κανονισμού, δεν έχει ψηφιστεί Νόμος** ο οποίος αναμένεται να διευκρινίσει και να ρυθμίσει τα υπάρχοντα κενά.

Οι εκπρόσωποι του HR έπρεπε να πάρουμε ορισμένα μέτρα για τη διευθέτηση των θεμάτων που προκύπτουν από τη διαχείριση Προσωπικού. Αρχικά, **πραγματοποιήθηκε έλεγχος σε όλες τις συμβάσεις με τρίτους**, προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποφυγή οποιασδήποτε διαρροής στοιχείων των εργαζομένων. Στη συνέχεια, **επαναπροσδιορίστηκαν οι πολιτικές και οι εσωτερικές διαδικασίες** προκειμένου διασφαλιστούν τα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα των εργαζομένων.

Τέλος, ο Κανονισμός απαιτούσε την **ενημέρωση και των βασικών υποκειμένων, δηλαδή των εργαζομένων**. Παρά το γεγονός ότι όλοι είμασταν ήδη εξοικειωμένοι με τον νέο Κανονισμό, **η ενημέρωση αυτή έπρεπε να έχει συγκεκριμένες προδιαγραφές**, να είναι σύντομη και περιεκτική αλλά ταυτόχρονα αναλυτική και ακριβής, λαμβάνοντας υπόψιν όλες τις παραμέτρους. Στην πραγματικότητα **δεν πρόκειται για απλή ενημέρωση αλλά για δήλωση συναίνεσης ή δήλωση συγκατάθεσης για τη διαχείριση των προσωπικών δεδομένων, χωρίς όμως να δημιουργεί αίσθημα αναστάτωσης ή φόβου για κάτι λανθάνον**. Εδώ υπάρχει ένα κενό που **χρειάζεται να αποκατασταθεί με Νόμο** κι αφορά στην περίπτωση μη υπογραφής από τον εργαζόμενο της αντίστοιχης δήλωσης συναίνεσης.

Για την εφαρμογή του νέου Κανονισμού στις επιχειρήσεις **απαιτήθηκαν νέες επενδύσεις σε ειδικές εφαρμογές**, καθώς επίσης και **απασχόληση εξειδικευμένου προσωπικού**. Ο Νέος Κανονισμός δημιούργησε ένα **επιπλέον έξοδο στους ήδη επιβαρυνμένους προϋπολογισμούς των εταιριών**.

Η υπάρχουσα **Νομοθεσία του Ελληνικού Ασφαλιστικού Δικαίου** ίσως θα πρέπει να τροποποιηθεί κατάλληλα ώστε να προστατεύει τόσο

τον εργαζόμενο, όσο και τον εργοδότη από σχετικά προβλήματα. Ένα συνηθισμένο παράδειγμα είναι η **μη αναγραφή της ασθένειας στο αντίστοιχο έντυπο που δίδεται προς ενημέρωση του εργοδότη αλλά αντ' αυτής να υπάρξει σχετική κωδικοποίηση**.

Βάσει Νόμου, οι **επιχειρήσεις είναι υποχρεωμένες να δηλώνουν τα στοιχεία του προσωπικού τους σε Δημόσιους Φορείς και Οργανισμούς**, χωρίς να μπορούν να λάβουν αντίστοιχη δήλωση προστασίας των εν λόγω δεδομένων από τους φορείς αυτούς. **Τι γίνεται λοιπόν στην περίπτωση που υπάρξει διαρροή; Και πώς αποδεικνύεται όταν αφορά Δημόσιο Φορέα;**

Τα ερωτήματα που προκύπτουν είναι πολλά. Τα κενά που χρειάζεται να καλυφθούν και τα προβλήματα που έχουν προκύψει μέχρι τώρα, καθιστούν **επιτακτική και υποχρεωτική την έκδοση διευκρινιστικών οδηγιών ή Νόμων**. Οι εισηγήσεις μας προς τους Κρατικούς Φορείς στοχεύουν στην εναρμόνιση της σχετικής Νομοθεσίας προς αποφυγήν μελλοντικών προβλημάτων.

Κωστής Μπακόπουλος

Δικηγόρος

Επικουρος Καθηγητής Νομικής Σχολής Αθηνών

Με το άρθρο 9 του ν. 4554/2018 τέθηκε νέο νομικό πλαίσιο που ρυθμίζει την **ευθύνη του αναθέτοντος έργο έναντι του προσωπικού του εργολάβου ή υπεργολάβου**. Εισάγεται ο βασικός κανόνας ότι **ο αναθέτων ευθύνεται αλληλεγγύως και εις ολόκληρον με τον εργολάβο/υπεργολάβο απέναντι στους εργαζόμενους που αυτοί απασχολούν για την πληρωμή των αποδοχών, ασφαλιστικών εισφορών και αποζημιώσεων απόλυσης**. Η εις ολόκληρον ευθύνη του αναθέτοντος ισχύει καθ' όλη τη διάρκεια της σύμβασης με τον εργολάβο και για 3 χρόνια μετά τη λήξη της. Εάν η εργασία παρέχεται στις εγκαταστάσεις του αναθέτοντος, η ευθύνη αυτή επεκτείνεται και στις αξιώσεις των εργαζομένων που απορρέουν από τη νομοθεσία περί υγιεινής και ασφάλειας στο χώρο εργασίας, καθώς και από εργατικό ατύχημα. Παράλληλα ο νόμος προβλέπει σωρεία τυπικών υποχρεώσεων του αναθέτοντος, η τήρηση των οποίων αναπόφευκτα επιβαρύνει το κόστος λειτουργίας της επιχείρησης, καθώς αυτός φέρει πλέον το βάρος να ελέγχει και να διασφαλίζει (κάτι που πρακτικά δεν είναι καθόλου εύκολο) ότι ο εργολάβος τηρεί τις υποχρεώσεις του έναντι των εργαζομένων (μηνιαίος έλεγχος αποδεικτικών πληρωμής κ.λπ.).

Οι νέες διατάξεις είναι **εξόχως προβληματικές και από νομικής απόψεως**. Η συνταγματικότητά τους είναι αμφίβολη, καθώς **περιορίζουν υπέρμετρα την οικονομική ελευθερία του αναθέτοντος**, δηλαδή το θεμελιώδες δικαίωμά του να επιλέγει τον τρόπο και τη συμβατική μορφή με την οποία θα καλύπτει τις επιχειρηματικές του ανάγκες (άρθρο 5 Συντ.). Η Κυβέρνηση φαίνεται να θέλει να αντιμετωπίσει φαινόμενα εργασιακής επισφάλειας που παρουσιάζονται στο πλαίσιο της ανάθεσης επιμέρους εργασιών ή δραστηριοτήτων μιας επιχείρησης σε εξωτερικούς συνεργάτες, μέσω συμβάσεων έργου. Όμως το πράττει **με τρόπο ισοπεδωτικό, με την αδιάκριτη επισώρευση εργοδοτικών ευθυνών και στον αναθέτοντα**. Το ότι υπάρχει και κάτι που λέγεται ελευθερία των συμβάσεων, που δίνει το δικαίωμα να επιλέγει κανείς το είδος της σύμβασης

που θέλει (ή δεν θέλει) να συνάψει (και βεβαίως τηρώντας πλήρως όλες τις νόμιμες και συμβατικές υποχρεώσεις του), φαίνεται να είναι φιλά γραμματα για τους νομοθετούντες. Αλλά και με τη φιλοσοφία και τις σταθμίσεις του ευρωπαϊκού δικαίου είναι αντίθετος ο νέος νόμος: εκεί υπάρχουν οδηγίες που δίνουν στον εργοδότη τη νόμιμη δυνατότητα να προσφεύγει σε φορείς εκτός της επιχείρησής του για την κάλυψη των αναγκών του, χωρίς να αναλαμβάνει αυτομάτως και εργοδοτικές ευθύνες για το προσωπικό των εργολάβων.

Το πεδίο εφαρμογής του νόμου θα έπρεπε να είναι διατυπωμένο με μεγαλύτερη σαφήνεια, ώστε να περιορίζεται το ενδεχόμενο ερμηνευτικής επέκτασής του σε κάθε είδους ανάλογες συμβάσεις. Ορθότερο είναι να **εξαιρεθούν οι συμβάσεις παροχής ανεξαρτήτων υπηρεσιών**, αφού ο νόμος κάνει λόγο για «έργο» και όχι για υπηρεσίες. **Επιβάλλεται επίσης συσταλτική ερμηνεία** ώστε ο νόμος να εφαρμόζεται μόνο σε εκείνες τις συμβάσεις έργου, που σχετίζονται άμεσα με την επιχειρηματική δραστηριότητα του αναθέτοντος και τις οποίες αυτός θα μπορούσε να εκτελέσει με ίδια μέσα και τεχνογνωσία. Άρα δεν θα πρέπει να καλύπτονται οι περιπτώσεις ανάθεσης εξειδικευμένων εργασιών που βρίσκονται εκτός του αντικειμένου δραστηριότητας της επιχείρησης και δεν μπορούν να εκτελεστούν με ίδια μέσα (π.χ. υπηρεσίες διαφήμισης, marketing, μεταφοράς κ.α.). **Εν κατακλείδι, απαιτείται ιδιαίτερη επιμέλεια και προσοχή από τις επιχειρήσεις, καθώς ο νόμος είναι με ευρύτητα διατυπωμένος, σχετική νομολογία (που να θίγει θέματα συνταγματικότητας ή, έστω, να ερμηνεύει συσταλτικά το νόμο) ακόμη δεν υφίσταται, η δε Διοίκηση είναι (μάλλον) δεδομένο ότι θα ερμηνεύσει το νόμο με αυστηρότητα για τις επιχειρήσεις.**

Ανδρέας Ι. Ποττάκης
Συνήγορος του Πολίτη

Με την ολοκλήρωση της «μνημονιακής» περιόδου, οι στόχοι σε ό,τι αφορά τα πρωτογενή πλεονάσματα και την αύξηση των δημοσίων εσόδων φαίνεται, ότι εν πολλοίς επιτεύχθηκαν. Από την άλλη, το σύνολο των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το δημόσιο υπερέβη πλέον και το ψυχολογικό όριο των 100 δισ. Ως αντιστάθμισμα της διαρκούς αύξησης των ληξιπρόθεσμων οφειλών, δύο παράλληλες πολιτικές έχουν υιοθετηθεί από διαδοχικές κυβερνήσεις: ρυθμίσεις με διευκολύνσεις αποπληρωμής, στο πλαίσιο της εκούσιας εξόφλησης των φορολογικών και ασφαλιστικών υποχρεώσεων, και αύξηση των κατασχέσεων, ιδίως τραπεζικών λογαριασμών, στο πλαίσιο της λήψης μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης. **Οι διαδοχικές ρυθμίσεις για την αποπληρωμή οφειλών προς το Δημόσιο μέσω κινήτρων και εξοφλήσεων σε δόσεις μπορεί να αποτελούν μία πρόσκαιρη, τουλάχιστον, ανάσα, σε κάποιες περιπτώσεις. Κινδυνεύουν, όμως, να δημιουργήσουν και να παγιώσουν στρεβλώσεις τόσο στον ανταγωνισμό όσο και στην συνείδηση των υπόχρεων. Στον ανταγωνισμό, γιατί όλες οι ρυθμίσεις δεν συνοδεύονται και από ουσιαστικά και επαρκή κίνητρα για όσους, φυσικά και νομικά πρόσωπα, δεν οφείλουν, είναι ενήμεροι, είναι συνεπείς ως προς τις υποχρεώσεις τους προς το δημόσιο, με ό,τι αυτό έχει σημαίνει για το βιοτικό επίπεδο των υπόχρεων που είναι φυσικά πρόσωπα, και για τα επιχειρηματικά, επενδυτικά σχέδια των υπόχρεων νομικών προσώπων.**

Στη συνείδηση, γιατί τείνει να παγιωθεί η αντίληψη, ότι κάποια νέα ρύθμιση θα νομοθετηθεί, συνεπώς – και με το δεδομένο της έλλειψης κινήτρων για τους συνεπείς υπόχρεους – γιατί να πληρώνει κανείς στην ώρα του;!

Από την άλλη, μέσα στον κυκεώνα κατασχέσεων, τα δικαιώματα των οφειλετών συχνά περιορίζονται υπέρμετρα. Χαρακτηριστικές, και δυστυχώς όχι μεμονωμένες, είναι οι περιπτώσεις φυσικών προσώπων που αιφνιδιάζονται από κατασχέσεις στους λογαριασμούς τους για οφειλές νομικών προσώπων ή κοινοπραξιών, στις οποίες συμμετείχαν

στο παρελθόν, ακόμη και χωρίς διαχειριστικές ή εκτελεστικές αρμοδιότητες.

Ιδίως, μάλιστα, όταν ο πρωτοφειλέτης, το νομικό πρόσωπο, έχει πάψει να υφίσταται, και ο φερόμενος ως αλληλεγγύως υπεύθυνος, το φυσικό πρόσωπο, ουδέποτε ενημερώθηκε για την οφειλή, προκειμένου να προστατευθεί ασκώντας τα έννομα δικαιώματά του. Με μόνη επιλογή, τη προσφυγή στη δικαιοσύνη, με ό,τι αυτό συνεπάγεται σε κόστος και καθυστέρηση για την εκκαθάριση της διαφοράς.

Τόσο η λήψη αναγκαστικών μέτρων, όπως η κατάσχεση καταθέσεων από τραπεζικούς λογαριασμούς, όσο και η διαμόρφωση προγραμμάτων ρύθμισης της εξόφλησης των οφειλών, δεν αφορούν μόνο την εξυπηρέτηση του ιδιωτικού χρέους προς το Δημόσιο, τις οφειλές, δηλαδή, φυσικών και νομικών προσώπων προς την εφορία, τα ασφαλιστικά ταμεία, τα νπδδ, τους ΟΤΑ. Επηρεάζουν και την εξυπηρέτηση του ιδιωτικού χρέους προς ιδιώτες πιστωτές, οι οποίοι διαπιστώνουν αδυναμία, συχνά και πλήρη, στην διεκδίκηση και ικανοποίηση των δικών τους αξιώσεων.

Το σύστημα είσπραξης των δημοσίων εσόδων, είτε εκούσια είτε μέσω αναγκαστικών μέτρων, αποτελεί καθοριστικό παράγοντα τόνωσης της επιχειρηματικότητας και στήριξης της βιώσιμης ανάπτυξης. Για μία πραγματικά δίκαιη, οικονομικά και κοινωνικά, εισπρακτική πολιτική, οι διευκολύνσεις προς οφειλέτες για ρύθμιση ή αποπληρωμή χρεών θα πρέπει να αντισταθμίζεται και από ανάλογα κίνητρα για όσους εξακολουθούν, σε πείσμα των εποχών, να είναι συνεπείς προς τις φορολογικές και ασφαλιστικές τους υποχρεώσεις. Και η λήψη αναγκαστικών μέτρων είσπραξης των οφειλών θα πρέπει να εξασφαλίζει το δημόσιο συμφέρον, χωρίς να θίγει θεμελιώδη δικαιώματα των οφειλετών και βασικές αρχές του κράτους δικαίου.

Maxime Cerutti

Director
Social Affairs Department
Business Europe

We are experiencing **profound changes on our labour markets**, due to the **digitalisation of the economy**, a more **diverse workforce**, and **increased global competition**. Europe needs to have the right policy frameworks in place to adapt to these changes in a way which preserves our competitiveness and allows companies to create more jobs and wealth. This is the basis for sustaining our social systems and improving social cohesion. The EU needs to design social policy in a way which encourages **dynamic and flexible labour markets, protecting employment rather than jobs. The Commission should not propose social legislative initiatives that are counterproductive for growth and jobs or divide Europe.** The right policy approach at European level is to support Member States and national social partners in all EU member States in their efforts to put in place:

- employment regulations that are **sufficiently flexible** to help companies **adapt to constantly changing economic circumstances**, while providing **appropriate levels of protection to workers** and encouraging their mobility on the labour markets.
- social policies and investments that **encourage enterprises to hire people for sound economic reasons, and people to work.**

This should be done in a way that supports European businesses, workers and citizens to reap the benefits of digitalisation. We also need to increase productivity in Europe, as the best route to sustained economic growth. The EU's approach to social policy must **respect the role of social partners at all levels**, in line with national industrial relations systems and **leave space for flexible social dialogue solutions** that meet employers' and workers' changing needs, for example through **collective bargaining**. In the future, a key factor to encourage enterprises and their organisations to invest in social dialogue is to **ensure that it positively contributes in terms of competitiveness**. Essential in this respect is that the legal framework, and collective bargaining practices provide to companies enough flexibility to adapt their workforce to variations in demand for their products and services, and to evolving production processes.

Positively, the economic recovery is underway in Europe. The way this has translated into improvements on labour

markets and poverty reduction is positive news, which confirms in fact our conviction that economic growth is the main vector of social prosperity. But it is a **mixed picture across member states, and more progress is needed in those countries where unemployment remains too high.**

Whereas improving economic conditions understandably generate discussions on how to distribute economic growth, one of our key demands is to **reduce the tax wedge on labour. High levels of labour taxation or social contributions** negatively affect employment by **reducing incentives for employers to hire more staff.** Over the last 10 years, the EU has made **no progress in closing the gap with other advanced nations.** The **average tax wedge in Europe is 42% - almost one-third higher than in Japan and the USA** for example. Social investments and benefits also need to be designed in a way that underpins economic growth and employment participation of benefit recipients. Another key concern for business across Europe is that **companies increasingly report difficulties in hiring qualified workers even where unemployment remains high.** The European Centre for the Development of Vocational Training (Cedefop) has measured that **4 in 10** EU employers has difficulty finding people with the right skills. We are experiencing a **structural mismatch between the skills needed on labour markets and those of the workforce.** To correct this and make sure that people can fulfil their potential on the labour market, we need to ensure that **education and training systems provide people with relevant skills** that make them employable. To conclude, we are calling on the EU and member states to **better implement labour market and social system reforms as part of a reform partnership.** There is no EU blueprint for this, as it depends on the national circumstances and levels of economic and social conditions and progress. However, the EU plays an important role in recommending measures to member states. Progress is also needed to **address economic and social challenges** in an integrated way to achieve at the same time positive outcomes for business and society.

Ιανουάριος 2019

Νικόλαος Κουδούνης

Πρόεδρος

Σύνδεσμος Βιομηχανιών Στερεάς Ελλάδας (ΣΒΣΕ)

Η επιμόρφωση και συνεχής βελτίωση και ανάπτυξη της γνώσης και της εξειδίκευσης των δεξιοτήτων των επιστημόνων και δη των μηχανικών και της δυνατότητας που δίνουν οι δομές εκπαίδευσης για την ικανοποίηση των σύγχρονων αναγκών και απαιτήσεων της βιομηχανίας, αποτελεί ένα κρίσιμο ζήτημα ιδιαίτερα σε μεγάλες συγκεντρώσεις επιχειρήσεων, δηλαδή στα Επιχειρηματικά Πάρκα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, αποτελεί η περίπτωση της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας στην οποία εντοπίζονται τόσο κρίσιμοι τεχνολογικοί τομείς, όπως αυτός του μετάλλου. Δυστυχώς, όμως, η διάρθρωση των υφιστάμενων δομών εκπαίδευσης και κατάρτισης και η μετακίνηση εγχώριου ικανού προσωπικού στο εξωτερικό (brain drain) δεν επιτρέπουν την εύρεση προσωπικού με τις απαιτούμενες δεξιότητες ανά βαθμίδα απασχόλησης. Τι χρειάζεται επομένως για να λυθεί το πρόβλημα της επιμόρφωσης στελεχών, να γεφυρωθεί το χάσμα μεταξύ των αναγκών της βιομηχανίας και των υφιστάμενων εκπαιδευτικών δομών και να προωθηθεί η καινοτομική δυναμική των επιχειρήσεων, η οικονομική ανάπτυξη και η βιομηχανική συμβίωση στην Περιφέρεια; Ο **ΣΒΣΕ** με την υποστήριξη της **ΕΒΕΤΑΜ** και του **ΕΛΚΕΜΕ** έχουν διατυπώσει μια καινοτόμο προσέγγιση για αποτελεσματική διασύνδεση του επιστημονικού και τεχνολογικού δυναμικού με την τοπική βιομηχανία, που αξίζει να αξιολογηθεί και να αποτελέσει παράδειγμα. Ειδικότερα αυτή περιλαμβάνει:

1. **Το ΕΠΑΛ ως σχολείο της επαγγελματικής κατάρτισης πρώτης βαθμίδας:** Θεωρούμε ότι ο Θεσμός της Μαθητείας των ΕΠΑ.Λ. καίτοι καινούριος για τα Ελληνικά δεδομένα, παρέχει επαρκώς τις κατάλληλες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες, ώστε οι νέοι να αποκτήσουν την ικανότητα να κάνουν τα πρώτα τους εργασιακά βήματα.
2. **Τα ΤΕΙ ως εκπαιδευτικά ιδρύματα τεχνικής κατάρτισης μέσης βαθμίδας:** Τα ΤΕΙ ως εκπαιδευτικά ιδρύματα τεχνικής κατάρτισης μέσης βαθμίδας καλύπτουν σε σημαντικό βαθμό την απαιτούμενη από την Βιομηχανία γνώση πλην όμως, αυτό δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης και προσαρμογής.
3. **Τα ΑΕΙ ως εκπαιδευτικά ιδρύματα τεχνικής κατάρτισης ανώτερης βαθμίδας:** Στα ΑΕΙ είναι αναγκαίο να δημιουργηθούν εκπαιδευτικές δομές που θα βοηθούν στην κάλυψη των ραγδαία εξελισσόμενων τεχνολογικών απαιτήσεων σε κρίσιμους τομείς της βιομηχανίας, συμβάλλοντας έτσι στην οικονομική ανάπτυξη και καινοτομική δυναμική των επιχειρήσεων. Να προωθηθεί και να εξασφαλιστεί η διασύνδεση των εκπαιδευτικών δομών με τις τρέχουσες ανάγκες της αγοράς εργασίας, υιοθετώντας καινοτόμες προσεγγίσεις στο θέμα της επιμόρφωσης

στελεχών, σε στενή συνεργασία με την βιομηχανική και την επιχειρηματική κοινότητα.

Τέλος:

- **Ο ανασχεδιασμός των υφισταμένων προγραμμάτων εκπαίδευσης,** με τη δημιουργία νέων σχολών εφαρμοσμένης τεχνολογικής κατεύθυνσης και τη διενέργεια εφαρμοσμένης έρευνας στα πλαίσια μεταπτυχιακών σπουδών, με την ενεργό συμμετοχή της βιομηχανίας με ανάπτυξη νέων τμημάτων ή σχολών πλαισιωμένων στο προπτυχιακό επίπεδο σπουδών, με ενισχυμένο τον θεσμό πρακτικής άσκησης αλλά και διπλωματικής εργασίας σε θέματα βιομηχανικού ενδιαφέροντος και σε πραγματικές συνθήκες εργασίας στην βιομηχανία.
- **Η θέσπιση «βιομηχανικών μεταπτυχιακών σπουδών εξειδίκευσης»** με τη συνεργασία ενός Πανεπιστημιακού ιδρύματος, ενός φορέα της Περιφέρειας με αναγνωρισμένο τμήμα Έρευνας & Ανάπτυξης βιομηχανικού χαρακτήρα και μιας Βιομηχανίας για εφαρμογή της έρευνας, όπου απαιτείται,
- **Η Ίδρυση Τεχνολογικού Πάρκου (ΤΠ)** με αντικείμενο τη συνδιοργάνωση ημερίδων, εξειδικευμένων σεμιναρίων - workshops, ημερών καινοτομίας, προώθησης θεμάτων ψηφιοποίησης της βιομηχανίας, οργάνωσης εκπαιδευτικών επισκέψεων στα εργοστάσια, κτλ.

Η προσέγγιση αυτή είμαστε βέβαιοι ότι μπορεί και πρέπει να αποτελέσει την αιχμή του δόρατος για μία ολιστική διεκδίκηση ίδρυσης τμημάτων ή Σχολών ενταγμένων σε ένα Περιφερειακό Πανεπιστήμιο, **το Πανεπιστήμιο Στερεάς Ελλάδας**, επικουρούμενο από τους φορείς εφαρμοσμένης βιομηχανικής έρευνας της Στερεάς Ελλάδας για την πραγματική διασύνδεση του με το βιομηχανικό ιστό της περιοχής. Ο **ΣΒΣΕ** ως εκπρόσωπος της Βιομηχανίας της Π.Σ.Ε. έχει και πρέπει να έχει τον πρώτο λόγο στη συζήτηση για την εφαρμογή τους δεδομένου ότι γνωρίζει τα ισχυρά ανταγωνιστικά σημεία της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας καθώς: • Διαθέτει την ισχυρότερη **βιομηχανική παρουσία και εξαγωγική δραστηριότητα** στη χώρα • Διαθέτει την παρουσία **τεχνολογικών φορέων** διεθνούς κύρους σε θέματα εφαρμοσμένης βιομηχανικής έρευνας • Γνωρίζει και μπορεί να υλοποιήσει στην πράξη τον στόχο της **διασύνδεσης** • Διαθέτει τα μέσα να στηρίξει την δράση της **Π.Σ.Ε.** προς αυτήν την κατεύθυνση • Έχει την πεποίθηση ότι **θα πρέπει να αξιοποιούνται και να ενισχύονται από καινοτόμες δομές εκπαίδευσης**, ο σχεδιασμός των οποίων απαιτεί σύνεση καθώς θα καθορίσει σε σημαντικό βαθμό το αύριο του τόπου.

Για το πλήρες άρθρο πιέστε [εδώ](#)

Μάγδα Κωνσταντέλου

Human Resources Manager Greece and Cyprus
IBM Hellas AE

Όλες οι επιχειρήσεις ανεξαρτήτως μεγέθους προσδοκούν απλοποίηση των γραφειοκρατικών διαδικασιών.

Είναι αλήθεια ότι **τα τελευταία χρόνια υπήρξαν πολλές πρωτοβουλίες** στον εργασιακό και ασφαλιστικό τομέα **προς την κατεύθυνση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης**. Η εποχή των χειρογράφων έληξε οριστικά με την ΕΡΓΑΝΗ και την ΗΔΙΚΑ. Παρά ταύτα, **πρόσφατες νομοθετικές ρυθμίσεις** δημιουργούν **αυξημένη πολυπλοκότητα** σε ήδη υπάρχουσες χρονοβόρες διαδικασίες. Μια από αυτές αφορά και το **νόμο περί ευθύνης αναθέτοντος, εργολάβου και υπεργολάβου έναντι των εργαζομένων**. Σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 9 του Ν.4554/2018 «Ο εργολάβος υποχρεούται να αποστέλλει κάθε μήνα στον αναθέτοντα αποδείξεις καταβολής των αποδοχών και των τυχόν οφειλόμενων αποζημιώσεων απόλυσης και βεβαιώσεις καταβολής των ασφαλιστικών εισφορών των εργαζομένων του καθώς και των εργαζομένων του υπεργολάβου σε περίπτωση υπεργολαβίας». Η εν λόγω διάταξη γεννά τα εξής ζητήματα:

- **Απαιτεί την ad hoc δημιουργία ενός κοστοβόρου μηχανισμού ελέγχου** εντός των επιχειρήσεων που **εκφεύγει πλήρως του κύριου τομέα δραστηριοτήτων** τους, τη στιγμή που ο έλεγχος ύπαρξης υποκρυπτόμενης εργασίας μπορεί να πραγματοποιηθεί πολύ πιο αποτελεσματικά από τις υπηρεσίες του ίδιου του κράτους.
- **Καθιστά πρακτικά πολύ δύσκολο τον υπολογισμό του αναλογούντος ποσού που μία εταιρεία ως εργολάβος μπορεί να κληθεί να αναλάβει** (αναφορικά με απλήρωτους μισθούς, αποζημιώσεις απόλυσης και ασφαλιστικών εισφορών) για τις εταιρείες που χρησιμοποιεί ως υπεργολάβους.
- **Οδηγεί σε διευρυμένη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων** επιβάλλοντας στις επιχειρήσεις την υποχρέωση προστασίας των σχετικών στοιχείων προσωπικού των υπεργολάβων τους τα οποία και λαμβάνουν έτσι ώστε να πραγματοποιήσουν τον έλεγχο όπως επιτάσσει ο νόμος, ενώ, σε περίπτωση μη αποτελεσματικής διασφάλισής τους, τους εκθέτει

στα εξαιρετικά υψηλά πρόστιμα, που προβλέπει ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας των Προσωπικών Δεδομένων.

Τέλος, σε **ένα ακόμα παράδειγμα αυξημένης γραφειοκρατίας**, θα πρέπει να αναφέρουμε και την, από την 1η Σεπτεμβρίου 2018, **υποχρέωση αναγγελίας πραγματοποίησης της υπερεργασίας και της υπερωριακής απασχόλησης**, μέσω του ειδικού εντύπου του ΕΡΓΑΝΗ, πριν από την πραγματοποίησή τους. Σε επιχειρήσεις οι οποίες δραστηριοποιούνται στον τομέα της υποστήριξης επιχειρησιακών λειτουργιών των πελατών τους, **η ανάγκη για υπερεργασία ή υπερωρία μπορεί να δημιουργηθεί κυριολεκτικά την τελευταία στιγμή**. Κάτι τέτοιο, ειδικά αν αφορά **σε μεγάλο αριθμό υπαλλήλων** που πρέπει να εργαστούν πέραν του κανονικού ωραρίου απασχόλησής τους, μπορεί να καταστήσει **δύσκολη την διαδικασία υποβολής** και να απαιτήσει **αυξημένο αριθμό υπαλλήλων στο τμήμα Προσωπικού**, οι οποίοι κανονικά δεν θα απαιτούνταν για τις ανάγκες της επιχείρησης και **θα πρέπει επιπλέον να εργαστούν υπερωριακά προκειμένου να «ανεβάσουν» στο σύστημα ΕΡΓΑΝΗ τις υπερωρίες των ιδίων και των συναδέλφων τους**. Η **δε δυνατότητα αποστολής SMS**, παρά το ότι εδόθη για σκοπούς διευκόλυνσης, **δεν αποτελεί τελικώς λύση** για τα ανωτέρω προβλήματα. Εκείνο που **θα μπορούσε να βοηθήσει αποτελεσματικά** ως πρώτο μέτρο θα ήταν **η κατάργηση της υποχρέωσης προηγούμενης αναγγελίας της υπερεργασίας χωρίς αυτό να απαλλάσσει τον εργοδότη από την υποχρέωση αμοιβής της**. Σε κάθε περίπτωση, **ο διάλογος μεταξύ των κοινωνικών εταίρων και η σωστή αντίληψη του πώς κινείται μία στρατηγική πιθανών επενδυτών και συνολικά η αγορά – ελληνική και ξένη – θα βοηθήσουν στη βελτίωση των συνθηκών τόσο για τους εργαζόμενους όσο και για τους εργοδότες.**

Μάρτιος 2019

Ευφροσύνη Δαγλαρίδου

Γενική Διευθύντρια

Σύνδεσμος Βιομηχανιών Θεσσαλίας και Κεντρικής Ελλάδος

<http://sbtke.gr/>

Το θεσμικό πλαίσιο διαμόρφωσης των κατώτατων αποδοχών στην Ελλάδα, διαφοροποιήθηκε καθοριστικά από τους πρώτους ήδη μήνες του 2012, όταν **κατά τη διάρκεια** της υπογραφής των **Συμβάσεων Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης** της Ελλάδας αλλά και της **Έγκρισης του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013 – 2016**, θεσπίστηκε ένα **νέος τρόπος προσδιορισμού και διαμόρφωσης των κατώτατων αποδοχών**. Από τις συλλογικές διαπραγματεύσεις, μεταξύ των εργοδοτών και των εργαζομένων, για την συνολολόγηση της ΕΓΣΣΕ, η **διαμόρφωση των κατώτατων αποδοχών των εργαζομένων, ανήκει πλέον στην κυβερνητική αρμοδιότητα και δικαιοδοσία**.

Αυτό ορίζει σαφώς το άρθρο 103 του Ν. 4172/2013, σύμφωνα με το οποίο, η Κυβέρνηση, κατόπιν διαβουλεύσεων με τους Κοινωνικούς Εταίρους, υπό την τεχνική και επιστημονική υποστήριξη εξειδικευμένων επιστημόνων, ερευνητικών φορέων και εμπειρογνομόνων, αποφασίζει τελικά για τη διαμόρφωση του ύψους των κατώτατων αποδοχών, των εργαζομένων, των οποίων οι αποδοχές δεν ρυθμίζονται από συλλογική ρύθμιση και νομοθετεί λαμβάνοντας υπόψη την προσθήκη της διάταξης της περίπτωσης 2 της υποπαραγράφου ΙΑ6 του πρώτου άρθρου του Ν. 4254/2014, η οποία καθόρισε περαιτέρω με απόλυτη σαφήνεια, ότι ο νομοθετημένος κατώτατος μισθός ορίζεται πλέον ως «μία μοναδική αξία (ποσό) αναφοράς». **Για το 2019**, η υπ' αριθμ. 4241/127/30.1.2019 εκδοθείσα Υπουργική Απόφαση, η οποία σαφώς παρέπεμψε στο άρθρο 103 του Ν. 4172/2013, όπως ισχύει σήμερα, **καθόρισε μόνο, ως εκ του νόμου, όφειλε, τις κατώτατες νομοθετημένες αποδοχές των υπαλλήλων και των εργατοτεχνιτών, από 1ης Φεβρουαρίου 2019, εισάγοντας «μία μοναδική αξία (ποσό) αναφοράς», και προσδιορίζοντας αυτές, για μεν τους υπαλλήλους στο ύψος των €650,00 για δε τους εργατοτεχνίτες στο ύψος των €29,04.**

Ωστόσο, **στη συνέχεια**, με την υπ' αριθμ. 7631/395/18.2.2019 **διευκρινιστική εγκύκλιο**

το Υπουργείο Εργασίας **επαναπροσδιόρισε την διαμόρφωση του ύψους των κατώτατων αποδοχών των εργαζομένων**, καθώς σε αυτή την εγκύκλιο, **συμπεριέλαβε πίνακες αποδοχών που περιείχαν επιδόματα τριετιών, τα οποία, ωστόσο, δεν αποτελούν πλέον μέρος των νόμιμων κατώτατων αποδοχών**, σύμφωνα με όλα όσα ορίζει το πλαίσιο νομοθέτησης των κατώτατων αποδοχών.

Δηλαδή, **με ένα ερμηνευτικό κείμενο, χαμηλής τυπικής ισχύος, στην πράξη υπήρξε νομοθέτηση**, δηλαδή εισαγωγή κανονιστικών ρυθμίσεων, **χωρίς να λαμβάνεται υπόψη τόσο η πρωτογενής νομοθεσία**, (άρθρο 103 του Ν. 4172/2013 και άρθρο πρώτο υποπαρ. ΙΑ6, περ. 2 του Ν. 4254/2014), με την οποία εισάγεται η έννοια της μοναδικής αξίας αναφοράς, **αλλά και η δευτερογενής νομοθεσία**, (ΥΑ 4241/127/30.1.2019), με την οποία νομοθετείται μόνο η αύξηση των κατώτατων αποδοχών, από 1/2/2019. Υπήρξε επίσης **παράβλεψη του γράμματος και του πνεύματος του νομοθέτη, περί της «μιας μοναδικής αξίας (ποσού) αναφοράς»**, όπως α) **αποτυπώθηκε στο κείμενο του σχεδίου νόμου**, στη **συνοδευτική εισηγητική έκθεση**, μέσω της οποίας αναλύονται οι προθέσεις του νομοθέτη και η στόχευση των προτεινόμενων ρυθμίσεων, β) ειδικά **επισημάνθηκε από την συνοδευτική του σχεδίου νόμου Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής**, με ειδική αναφορά ότι «... με σκοπό ο νομοθετημένος κατώτατος μισθός και το νομοθετημένο κατώτατο ημερομίσθιο, όταν αυτά ορισθούν, να μην περιλαμβάνουν παρά ένα ενιαίο ποσόν, το οποίο δεν θα είναι συνάρτηση άλλων παραγόντων (π.χ. προϋπηρεσίας,).».

Η εγκύκλιος αυτή, δημιούργησε ερωτηματικά και σύγχυση, κυρίως στα τμήματα ανθρώπινου δυναμικού και στα λογιστήρια των επιχειρήσεων, για τον τρόπο διαχείρισης του θέματος. Το χειρότερο όμως είναι ότι **προκάλεσε αίσθημα ανασφάλειας δικαίου και περαιτέρω έντονο προβληματισμό και αμφιβολίες περί ορθής νομοθέτησης και λειτουργίας θεσμών**.

Οικονομικά μεγέθη μελών ΣΕΒ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

€325 δισ.
69% συνόλου*

ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

€61 δισ.
51% συνόλου*

ΠΩΛΗΣΕΙΣ

€66 δισ.
46% συνόλου*

ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΚΕΡΔΗ

€4,0 δισ.**
41% συνόλου**

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ

197.000
10% συνόλου ασφαλισμένων στον ΕΦΚΑ

ΜΙΣΘΟΙ

€4,9 δισ.
18% συνόλου***

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ

€2,1 δισ.
23% συνόλου***

ΦΟΡΟΣ ΕΠΙ ΚΕΡΔΩΝ

€1,1 δισ.
27% συνόλου****

* 21.075 δημοσιευμένοι ισολογισμοί χρήσης 2017 που περιλαμβάνονται στη βάση της ICAP

** σύνολο κερδών κερδοφόρων επιχειρήσεων

*** % επί του συνόλου τακτικών αποδοχών (χωρίς bonus και υπερωρίες)/ασφαλιστικών εισφορών ασφαλισμένων στον ΕΦΚΑ

**** % επί του συνόλου εσόδων από φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει. Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύνητη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής. Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας.

Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων
και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα
Τ: 211 5006 000
F: 210 3222 929
E: info@sev.org.gr
www.sev.org.gr

SEV Hellenic Federation
of Enterprises

168, Avenue de Cortenbergh
B-1000 Bruxelles
Τ: +32 (0) 2 662 26 85
E: kdiamantouros@sev.org.gr

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ
ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ

